

NLB BANKA AD, PODGORICA

**FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU
ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2021. GODINE**

SADRŽAJ**Strana**

Izveštaj nezavisnog revizora	1 - 5
Izjava o odgovornosti rukovodstva	6
Bilans uspjeha za godinu završenu 31. decembra 2021.	7
Izveštaj o ukupnom ostalom rezultatu od 1. januara do 31. decembra 2021.	8
Bilans stanja na dan 31. decembra 2021. Godine	9
Iskaz o promjenama na kapitalu za godinu završenu 31. decembra 2021.	10
Iskaz o tokovima gotovine za godinu završenu 31. decembra 2021.	11
Napomene uz finansijske iskaze	12 - 122
Godišnji izvještaj menadžmenta	122

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA AKCIONARIMA NLB BANKE A.D., PODGORICA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja NLB Banke A.D., Podgorica (u daljem tekstu: „Banka”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembar 2021. godine, bilans uspjeha, iskaz o ukupnom ostalom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, i napomene uz finansijske izvještaje koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i objektivno prikazuju finansijsko stanje Banke na dan 31. decembar 2021. godine, rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju nezavisnog revizora u sekciji o odgovornostima revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na Banku u skladu sa Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde nezavisnosti) (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Crnoj Gori i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izvještaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i mi nismo iznijeli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima.

Ispunili smo odgovornosti definisane u dijelu revizorskog mišljenja *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*, uključujući ključno revizijsko pitanje. Kao rezultat toga, usluge revizije su obuhvatile određene procedure koje imaju za cilj da odgovore našoj procjeni rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Rezultati revizorskih procedura, uključujući i procedure sprovedene u cilju rješavanja pitanja ispod, pružaju osnovu za naše revizorsko mišljenje na prateće finansijske izvještaje.

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ispravka vrijednosti za kreditne gubitke	
Na dan 31. decembra 2021. godine vrijednost kredita i potraživanja od clijenata je iznosila EUR 490.549 hiljada što predstavlja 65% ukupne aktive Banke. Banka primjenjuje MSFI 9 – Finansijski instrumenti i računa očekivane kreditne gubitke u skladu sa zahtjevima standarda (pogledati Napomenu 3.4 – Finansijska sredstva, Napomenu 3.10 – Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava, Napomenu 4.1 – Kreditni rizik, Napomenu 25.2 – Krediti i potraživanja od clijenata, Napomenu 25.5 - Promjene ispravke vrijednosti finansijskih sredstava po amortizovanoj vrijednosti). Očekivani kreditni gubici su izračunati na individualnoj i kolektivnoj osnovi. Ovo je ključno revizijsko pitanje jer određivanje očekivanih kreditnih gubitaka, kako na individualnoj tako i na kolektivnoj osnovi, zahtijeva značajna prosuđivanja. Ključna područja procjene uključuju tumačenje zahtjeva za određivanje iznosa obezvrjeđenja u skladu sa MSFI 9, što se odražava na model očekivanih kreditnih gubitaka Banke, identifikaciju izloženosti kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, pretpostavke koje se koriste u modelu očekivanih kreditnih gubitaka, kao što su finansijsko stanje druge ugovorne strane, očekivani budući novčani tokovi i makroekonomski faktori, uključujući zaštitne slojeve obezvrjeđenja za kreditni rizik korišćene za evidentiranje efekata COVID 19, kao i procjene i pretpostavke korišćene za moguće ishodi za individualno procijenjene plasmane, kako je objelodanjeno u Napomeni 4.1 – Kreditni rizik. Mogući ishodi za individualno procijenjene plasmane su zasnovani na diskontovanim novčanim tokovima i uključuju oblasti procjene kao što su identifikacija indikatora obezvrjeđenja, vjerovatnoće relevantnih scenarija za projekcije novčanih tokova i same projekcije novčanih tokova (uključujući i realizaciju kolaterala).	Stekli smo razumijevanje procesa obračuna očekivanih kreditnih gubitaka, identifikovali uspostavljene kontrole, procijenili adekvatnost njihove primjene i operativnu efikasnost. Angažovali smo eksperte za modeliranje kreditnog rizika za pregled metodologije i modela primijenjenih za obračun očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa MSFI 9, kao i razumnost i adekvatnost pretpostavki korišćenih u ovim modelima uključujući vjerovatnoću nastanka statusa neizvršenja, gubitka pri neizvršenju, izloženost u trenutku neizvršenja, kao i korišćenje informacija koje su okrenute ka budućnosti i zaštitnih slojeva obezvrjeđenja za kreditni rizik korišćenih za evidentiranje efekata COVID 19. Izvršili smo procjenu kriterijuma koji se koriste za identifikovanje indikatora obezvrjeđenja, kao i kriterijuma koji se koriste za identifikaciju promjena u kreditnom riziku. Na uzorku kvalitetnih plasmana testirali smo primjenu ovih kriterijuma kako bismo utvrdili da li postoje indikatori obezvrjeđenja, da li je promjena kreditnog rizika procijenjena na odgovarajući način i da li je alokacija po nivoima izvršena u skladu sa utvrđenim promjenama kreditnog rizika uključujući i usklađivanja koja reflektuju okolnosti izazvane pandemijom COVID 19. Osim toga, na uzorku kvalitetnih plasmana procijenjenih na kolektivnoj osnovi, preračunali smo očekivane kreditne gubitke kako bismo potvrdili matematičku tačnost obračuna. Na uzorku individualno procijenjenih plasmana smo stekli razumijevanje značajnih događaja (kao što su: uvođenje bankrota, pokretanje proizvodnje, parnice u vezi sa kolateralima itd.) i razmotrili da li su procjene i pretpostavke rukovodstva korišćene prilikom obračuna u skladu sa ovim događajima. Pregledali smo i procijenili pretpostavke rukovodstava u vezi sa odabirom scenarija za obračunu očekivanih kreditnih gubitaka na individualnoj osnovi i izvršili smo ponovni izračun ispravke vrijednosti na istom uzorku. Ocijenili smo ključne pretpostavke koje su korišćene prilikom obračuna sa naglaskom na očekivane novčane tokove, uključujući iznos novčanih tokova koji proizilaze od realizacije kolaterala, pretpostavljenu dužinu perioda potrebnog za realizaciju, primijenjene „haircut-ove“ i korišćene diskontne stope i uticaj koji na obračun imaju okolnosti izazvane pandemijom COVID 19. Dodatno, angažovali smo stručnjake za procjenu vrijednosti kako bi na uzorku izvršili pregled procjena vrijednosti kolaterala. Takođe, na uzorku kolaterala smo testirali njihovo postojanje uvidom u relevantnu dokumentaciju i provjerili da li su procjene ažurne u skladu sa politikama Banke i regulatornim zahtjevima. Ocijenili smo adekvatnost objelodanjivanja u Napomeni 3.4 – Finansijska sredstva, Napomeni 3.10 - Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava, Napomeni 4.1. - Kreditni rizik, Napomeni 25.2 - Krediti i potraživanja od clijenata i 25.5 – Promjene ispravke vrijednosti finansijskih sredstava po amortizovanoj vrijednosti.

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Rezervisanja za sudske sporove	
Na dan 31. decembra 2021. godine Banka je imala 101 započeti sudski spor u statusu tuženog lica, u ukupnom iznosu od EUR 17.501 hiljada. Ukupna rezervisanja u vrijednosti od EUR 3,608 hiljada su izdvojena za sudske sporove za koje rukovodstvo Banke procjenjuje da pozitivan ishod spora nije vjerovatan. Procjena rukovodstva u vezi sa priznavanjem i mjerenjem rezervisanja za sudske sporove je inherentno neizvjesna i može se mijenjati tokom vremena uzimajući u obzir da su ishodi sudskih sporova zavisi od budućih presuda. Odluka o priznavanju i osnovi za mjerenje rezervisanja za sudske sporove se zasnivaju na prosuđivanju rukovodstva. Zbog opisanih neizvjesnosti, smatramo da je ovo pitanje ključno revizijsko pitanje.	Naše procedure su uključivale testiranje sudskih sporova kako bi procijenili adekvatnost i kompletnost rezervisanja. Razgovarali smo o aktivnim sudskim sporovima sa Pravnim odjeljenjem Banke. Za materijalno značajne sudske sporove smo pribavili i pročitali odgovarajuću dokumentaciju kako bismo stekli razumijevanje statusa svakog slučaja i procijenili činjenice i okolnosti. Obezbijedili smo pisma direktno od eksternih pravnih zastupnika Banke kao odgovore na naš zahtjev. Razgovarali smo o materijalno značajnim sudskim sporovima sa eksternim pravnim zastupnicima Banke kako bi ažurirali naše razumijevanje statusa ovih sudskih sporova. Za potencijalno materijalno značajna rezervisanja smo razmatrali razumno moguće ishode kako bismo procijenili prikladnost procjena rukovodstva Banke. Osim toga, razgovarali smo o sudskim sporovima sa rukovodstvom Banke kako bismo razumjeli procjene donijete na osnovu raspoloživih internih i eksternih informacija i razmotrili potrebu za izmjenama rezervisanja, uključujući i razmatranje da li je u pojedinačnim slučajevima nastupila bilo koja konstruktivna obaveza. Procijenili smo adekvatnost i kompletnost objelodanjivanja u Napomeni 33. Rezervisanja i Napomeni 41.a) Potencijalne i preuzete obaveze – Sudski sporovi u vezi sa sudskim sporovima i rezervisanjima.

Ostala pitanja

Finansijski izvještaji Banke na dan i za godinu završenu 31. decembra 2020. godine, su bili predmet revizije drugog revizora, koji je izrazio nemodifikovano mišljenje u svom izvještaju od 21. aprila 2021. godine.

Ostale informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta Banke

Ostale informacije se odnose na informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta, ali ne uključuje finansijske izvještaje i izvještaj revizora o njima. Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu ostalih informacija u skladu sa propisima Crne Gore.

Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije. U vezi sa revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i time razmotrimo da li su ostale informacije usklađene u svim materijalno značajnim aspektima sa finansijskim izvještajima, sa našim saznanjima stečenim u toku revizije ili se na drugi način čine materijalno pogrešnim. Pored toga, izvršili smo procjenu da li su ostale informacije pripremljene, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, posebno da li su ostale informacije u formalnom smislu u skladu sa zahtjevima i postupcima za pripremu ostalih informacija Zakona o računovodstvu Crne Gore u kontekstu materijalnosti, odnosno da li bi neko nepoštovanje ovih zahtjeva moglo uticati na prosuđivanja donijeta na osnovu ovih ostalih informacija.

Ostale informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta Banke (nastavak)

Na osnovu sprovedenih procedura, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti da ih ocijenimo, izvještavamo da:

1. ostale informacije koje opisuju činjenice koje su takođe prikazane u finansijskim izvještajima su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa finansijskim izvještajima; i
2. ostale informacije su pripremljene u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu Crne Gore.

Pored toga, naša odgovornost je da, na osnovu saznanja i razumijevanja Banke stečenih u reviziji, izvijestimo da li ostale informacije sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Na osnovu postupaka koje smo izvršili u vezi sa dobijenim ostalim informacijama, nijesmo utvrdili materijalno značajne pogrešne iskaze.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed prevarne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Banke.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjeravanja u razumnoj mjeri o tome da finansijski izvještaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed prevarne radnje ili greške; i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjeravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu uslijed prevarne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije u skladu sa standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih uslijed prevarne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizorskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevarne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale uslijed greške, zato što prevarna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

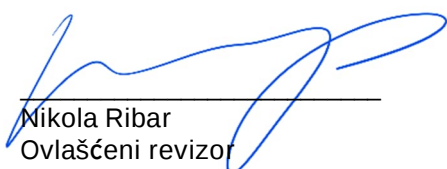
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole entiteta.
- Vršimo procjenu primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizorskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezanu objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizorske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Rukovodeći Partner za reviziju koja je rezultirala Izvještajem Nezavisnog revizora je Nikola Ribar.

Nikola Ribar
Ovlašćeni revizor

Ernst & Young Montenegro d. o.o.
Podgorica, Crna Gora
22. mart 2022. godine

FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

IZJAVA O ODGOVORNOSTI RUKOVODSTVA

Rukovodstvo Banke potvrđuje svoju odgovornost za pripremu finansijskih izvještaja NLB Banke AD Podgorica na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2021. godine, kao i pratećih računovodstvenih politika i napomena uz finansijske izvještaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kako bi se dao istinit i pravilan prikaz sredstava i obaveza NLB Banke AD Podgorica na dan 31. decembra 2021. godine, kao i finansijskog rezultata za godinu koja se tada završila.

Rukovodstvo potvrđuje dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika, kao i da su računovodstvene procjene izrađene u skladu s načelima opreznosti i dobrog finansijskog upravljanja, te donošenje odgovarajućih mjera za zaštitu sredstava i prevenciju i identifikaciju prevara i drugih neregularnosti ili nezakonitih radnji. Takođe, potvrđuje da su finansijski izvještaji pripremljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja.

Upravni odbor Banke

Martin Leberle
Predsjednik Upravnog odbora

Dino Redžepagić
Član Upravnog odbora

Dražen Vujošević
Član Upravnog odbora

FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

BILANS USPJEHA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

	Napomena	2021.	2020.
Prihodi od kamata i slični prihodi	8	23.130	21.783
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	8	256	171
Rashodi od kamata i slični rashodi	8	(1.271)	(1.124)
NETO PRIHODI OD KAMATA (1 + 2 - 3)		22.115	20.830
Prihodi od naknada i provizija	9	12.548	9.369
Rashodi naknada i provizija	9	(8.922)	(6.674)
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA (4 - 5)		3.626	2.695
Neto dobitak/gubitak po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja	10	584	(10)
Neto dobitak/gubitak od finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koji se ne drže radi trgovanja	11	801	64
Neto gubici/dobici od kursnih razlika	12	29	517
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	13	864	168
Ostali prihodi	14	1.209	702
Troškovi zaposlenih	15	(9.892)	(7.276)
Troškovi amortizacije	16	(1.813)	(1.431)
Opšti i administrativni troškovi	17	(5.985)	(5.246)
Neto dobiti/gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	18	-	(88)
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	19	(1.107)	(4.004)
Troškovi rezervisanja	20	953	(2.724)
Ostali rashodi	21	(63)	(246)
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		11.321	3.951
Porez na dobit	22	(425)	(642)
NETO PROFIT		10.896	3.309
Zarada po akciji / u EUR	23	0,895	0,284

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 22. mart 2022. godine

U ime Banke:

Martin Leberle

Predsjednik Upravnog odbora

Dino Redžepagić

Član Upravnog odbora

Dražen Vujošević

Član Upravnog odbora

Marija Bakić

Direktor Sektora finansijskog upravljanja

[Handwritten signature of Dražen Vujošević]

[Handwritten signature of Marija Bakić]

FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

ISKAZ O UKUPNOM OSTALOM REZULTATU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2021.

	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
DOBIT PERIODA	10.896	3.309
Ostali rezultat perioda		
Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobit ili gubitak		
Aktuarski dobici/gubici (napomena 38. b)	6	36
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobit ili gubitak		
Efekti promjene vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (napomena 38. b)	(851)	(430)
Porez koji se odnosi na ukupan ostali rezultat perioda (napomena 35)	178	32
Ukupan ostali rezultat perioda	(667)	(362)
UKUPAN REZULTAT PERIODA	10.229	2.947
Ukupan pozitivan rezultat perioda koji pripada matičnom entitetu	10.229	2.947

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 22. mart 2022. godine

U ime Banke:

Martin Leberle

Predsjednik Upravnog odbora

Dino Redžepagić

Član Upravnog odbora

Dražen Vujošević

Član Upravnog odbora

Marija Bakić

Direktor Sektora finansijskog upravljanja

FINANSIJSKI ISKAZI ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2021. GODINE

	Napomena	31.12.2021.	31.12.2020.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	24	98.393	108.708
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	25	587.598	395.160
Kredit i potraživanja od banaka	25.1	30.032	14.481
Kredit i potraživanja od klijenata	25.2	490.549	365.362
Hartije od vrijednosti	25.3	65.568	13.571
Ostala finansijska potraživanja	25.4	1.449	1.746
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	26	39.922	14.523
Hartije od vrijednosti	26	39.922	14.523
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koja se ne drže radi trgovanja	27	-	597
Kredit i potraživanja od klijenata	27	-	597
Investicione nekretnine	28	676	90
Nekretnine, postrojenja i oprema	29	14.610	11.232
Nematerijalna sredstva	30	1.577	1.303
Odložena poreska sredstva	35	1.179	440
Ostala sredstva	31	8.360	5.825
UKUPNA SREDSTVA		752.315	537.878
OBAVEZE			
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	32	636.436	451.012
Depoziti banaka i centralnih banaka	32.1	1.524	9.809
Depoziti klijenata	32.2	609.791	431.656
Kredit banaka	32.3	9.022	-
Kredit klijenata koji nijesu banke	32.4	16.099	9.547
Rezervisanja	33	6.930	10.148
Tekuće poreske obaveze	34	605	644
Odložene poreske obaveze	35	452	294
Ostale obaveze	36	10.338	7.231
Subordinisani dug	37	2.438	-
UKUPNE OBAVEZE		657.199	469.329
KAPITAL	38		
Akcijski kapital		26.648	20.261
Emisione premije		7.146	7.146
(Akumulirani gubitak) / Neraspoređena dobit		24.100	19.960
Dobitak tekuće godine		10.896	3.309
Ostale rezerve		26.326	17.873
UKUPAN KAPITAL		95.116	68.549
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE		752.315	537.878
VANBILANSNA EVIDENCIJA	40	3.283.814	2.283.852

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 22. marta 2022. godine

U ime Banke:

Martin Leberle

Predsjednik Upravnog
odбора

Dino Redžepagić

Član Upravnog odbora

Dražen Vujošević

Član Upravnog odbora

Marija Bakić

Direktor Sektora
finansijskog upravljanja

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

	Akumulirani ukupni ostali rezultat						
	Akcijski kapital	Emisiona premija	Ostale rezerve	Rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti	Aktuarski dobiti/gubici po osnovu rezervisanja za otpremnine	Akumulirani gubitak/neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje 1. januara 2020. godine	20.261	7.146	21.926	301	(224)	16.192	65.602
Oslobađanje viška regulatorne rezerve	-	-	(3.768)	-	-	3.768	-
Efekti promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere kroz ukupni ostali rezultat, neto	-	-	-	(398)	-	-	(398)
Aktuarski dobitak/gubitak po osnovu rezervisanja za otpremnine, neto	-	-	-	-	36	-	36
Dobit tekućeg perioda	-	-	-	-	-	3.309	3.309
Stanje 31. decembra 2020. godine	20.261	7.146	18.158	(97)	(188)	23.269	68.549
Oslobađanje viška regulatorne rezerve	-	-	-	-	-	-	-
Efekti promjene vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere kroz ukupni ostali rezultat, neto	-	-	-	(673)	-	-	(673)
Aktuarski dobitak/gubitak po osnovu rezervisanja za otpremnine, neto	-	-	-	-	6	-	6
Trošak emisije	-	-	(27)	-	-	-	(27)
Dobit tekućeg perioda Banke	-	-	-	-	-	10.896	10.896
Kapital Komercijalne banke na dan spajanja (napomena 6)	27.370	-	4.063	93	67	(15.228)	16.365
Emisija akcija po osnovu restrukturiranja putem pripajanja	6.387	-	-	-	-	-	6.387
Raspodjela viška akcijskog kapitala na dan spajanja	(27.370)	-	5.755	-	-	15.228	(6.387)
Prenos revalorizacijske rezerve na neraspoređenu dobit	-	-	(831)	-	-	831	-
Stanje 31. decembra 2021. godine	26.648	7.146	27.118	(677)	(115)	34.996	95.116

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 22. marta 2022. godine

U ime Banke:

Martin Leberle

Predsjednik Upravnog odbora

Dino Redžepagić

Član Upravnog odbora

Dražen Vujošević

Član Upravnog odbora

Marija Bakić

Direktor Sektora finansijskog upravljanja

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

	2021.	2020.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	24.955	23.356
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(1.281)	(1.171)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	12.844	9.373
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(8.924)	(6.674)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(14.979)	(12.275)
Smanjenje/povećanje kredita i ostale aktive	(90.560)	(12.709)
Prilivi/odlivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	65.489	(13.683)
Odlivi po osnovu obaveza za lizing	(744)	(499)
Plaćeni porezi	(791)	(1.400)
Ostali prilivi/odlivi	(2.547)	290
Neto prilivi/odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(16.538)	(15.392)
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kupovina nekretnina i opreme	(2.762)	(1.058)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(1.140)	(475)
Investicione hartije od vrijednosti	(12.940)	15.143
Priliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata Komercijalne banke na dan pripajanja 12. novembra 2021. godine (napomena 6)	37.330	-
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	(5)	92
Neto prilivi/odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	20.483	13.702
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Odlivi gotovine po osnovu subordinisanog kredita	-	-
Isplaćene dividende	-	-
Troškovi za isplaćenu dividendu	-	-
Neto prilivi/odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	-
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	1.296	(951)
Neto promjena gotovine i gotovinskih ekvivalenata	3.945	(1.690)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine (Napomena 24)	123.199	125.840
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine (Napomena 24)	128.440	123.199

Napomene na narednim stranama predstavljaju sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Podgorica, 22. mart 2022. godine

U ime Banke:

Martin Leberle

Predsjednik Upravnog
odбора

Dino Redžepagić

Član Upravnog odbora

Dražen Vujošević

Član Upravnog odbora

Marija Bakić

Direktor Sektora
finansijskog upravljanja

1. OPŠTE INFORMACIJE

NLB Banka AD Podgorica je akcionarsko društvo registrovano za obavljanje bankarskih usluga.

NLB Banka AD Podgorica (u daljem tekstu Banka), osnovana je 1990. godine. Banka je 1995. godine registrovana kao akcionarsko društvo kod Privrednog suda u Podgorici. Tokom 2002. godine, nakon usaglašavanja sa Zakonom o privrednim društvima, izvršen je upis u Centralni registar privrednih subjekata u Podgorici – registarski broj 4-0006161/001.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 275 (Rješenje broj 02/3-282/2-02). Banka se kotira na Montenegro berzi, na listi Podsegment slobodnog tržišta akcija.

Postupak pripajanja Komercijalne banke AD Podgorica (u daljem tekstu „Komercijalna banka“) NLB Banci AD Podgorica okončan je dana 12. novembra 2021. godine, registracijom pripajanja Komercijalne banke NLB Banci u Centralnom registru privrednih subjekata, po Rješenju br. 4-0006161/075, koje je izdato 12. novembra 2021. godine. Postupak pripajanja detaljnije je pojašnjen u napomeni 6.

Većinski vlasnik Banke je Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana, registrovana u Sloveniji (matična banka), u čijem se vlasništvu nalazi 75,90% običnih akcija na dan 31. decembra 2021. godine (31. decembar 2020. godine: 99,83% običnih akcija). Drugi najveći akcionar je Komercijalna banka a.d. Beograd (koja je u većinskom vlasništvu NLB d.d.), koja je u posjedu 23,97% običnih akcija. Akcije Nove Ljubljanske banke su uvrštene na kotaciju Ljubljanske berze, kao i na kotaciju Londonske berze, u vidu globalnih depozitnih priznanica (GDR), koje predstavljaju akcije. Na dan 31. decembra 2021. godine najveći akcionar Nove Ljubljanske banke je Republika Slovenija, koja je u posjedu 25% plus 1 akcije (31. decembra 2020. godine: 25% plus 1 akcija).

Broj žiro računa Banke kod Centralne banke Crne Gore za potrebe platnog prometa je 907-53001-03.

Shodno Zakonu o bankama, Ugovoru o osnivanju, Statutu i Rješenju Centralne banke Crne Gore, Banka ima odobrenje za obavljanje sljedećih usluga:

- Primanje depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava u cjelini ili djelimično, za svoj račun;
- Izdavanje garancija i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza;
- Kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfaiting i dr.);
- Izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata;
- Nacionalni i međunarodni platni promet, u skladu sa propisima kojima se uređuje platni promet;
- Finansijski lizing;
- Trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenata stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove i trgovanje finansijskim derivatima;
- Depo poslove;
- Izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti privrednih društava i preduzetnika i druga pitanja u vezi poslovanja;
- Iznajmljivanje sefova;
- Poslove koji su dio bankarskih poslova, pomoćne poslove u odnosu na poslove Banke i poslove neposredno povezane sa poslovima Banke;
- Obavljanje poslova zastupanja u osiguranju;
- Obavljanje poslova uslužnog prevoza gotovine (djelatnost privatnog obezbjeđenja);
- Druge poslove u skladu sa zakonom, uz prethodno odobrenje Centralne banke.

Banka ima sjedište u Podgorici i obavlja svoje aktivnosti kroz mrežu filijala, ekspozitura i šaltera, koju nakon pripajanja čine 19 filijala, 2 ekspoziture i jedan šalter, i to u: Podgorici (7), Ulcinju, Baru, Budvi (2), Cetinju, Bijelom Polju, Rožajama, Herceg Novom, Kotoru (2) Nikšiću, Tivtu, Pljevljima, Beranama i Tuzima.

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka je imala 367 zaposlenih (31. decembra 2020. godine: 312 zaposlenih).

Bankom upravljaju akcionari, zavisno od visine njihovog akcionarskog kapitala, u skladu sa zakonom i Statutom Banke. Organi upravljanja Bankom su Skupština akcionara, koju čine svi akcionari Banke, i Odbor direktora, koji imenuje Skupština akcionara. Odbor direktora Banke ima 7 članova, od kojih većina nisu zaposleni u Banci. Jedan od njih je izvršni direktor u svojstvu glavnog izvršnog direktora Banke.

1. OPŠTE INFORMACIJE (nastavak)

Upravu Banke čine glavni izvršni direktor (predsjednik Uprave) i izvršni direktori (članovi Uprave). Predsjednik Uprave predstavlja i zastupa Banku i zadužen je da na dnevnoj osnovi koordinira i prati izvršavanje poslova u Banci i rad izvršnih direktora Banke.

Stalno tijelo Odbora direktora je Odbor za reviziju.

Organi i tijela Uprave su:

- Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom (ALCO),
- Kreditni odbori,
- Ostali odbori koje Uprava formira za pojedina pitanja.

Od 1. januara 2022. godine na snagu stupa Zakona o kreditnim institucijama, kojom se uvodi dvodomni sistem upravljanja Bankom, i to: Nadzorni odbor, koji obavlja funkciju nadzora nad poslovanjem kreditne institucije i Upravni odbor, koji obavlja izvršnu funkciju i odgovoran je za upravljanje kreditnom institucijom na dnevnoj osnovi, kao i za njeno zastupanje. Nadzorni odbor imenuje Skupština akcionara. Nadzorni odbor Banke ima 5 članova, od čega su dva nezavisni članovi. Upravni odbor Banke čine predsjednik i dva člana Upravnog odbora.

Finansijski iskazi su odobreni od strane rukovodstva Banke na sjednici održanoj 22 marta 2022. godine.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

Banka sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG”, br. 52/16) i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih iskaza Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u formatu prezentacije finansijskih iskaza razlikuju od zahtjeva Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja („MSFI“) primjenljivih na dan 31. decembra 2021. godine.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po MRS, odnosno po MSFI koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova, koje je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa („IFAC“) dobilo pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12 i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine. Do datuma sastavljanja finansijskih izvještaja nisu prevedene sve važeće promjene u standardima, ali je Banka shodno odluci Centralne banke Crne Gore primijenila MSFI 9, kao i MSFI 16.

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3.

2.2. Korišćenje procjena

Prezentacija finansijskih iskaza u skladu sa MSFI zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

Procjene se evaluiraju na kontinuiranoj osnovi i zasnivaju se na prošlom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja u pogledu budućih događaja.

Najznačajnije procjene i pretpostavke su objelodanjene u Napomeni 3.

2.3. Uporedni podaci

Uporedni podaci u ovim finansijskim iskazima predstavljaju podatke iz revidiranih finansijskih iskaza Banke na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2020. godinu.

Ukoliko je potrebno, Banka reklasifikuje uporedne podatke kako bi se postigla konzistentnost u podacima iz finansijskih iskaza za tekuću godinu.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.4. Konsolidacija

Banka nema kontrolu ni nad jednim entitetom.

2.5. Koncept nastavka poslovanja

Rukovodstvo Banke nije u saznanju bilo koje materijalne neizvjesnosti koja može uzrokovati sumnju Bančine mogućnosti kontinuiteta poslovanja. Prezentovani finansijski iskazi sastavljeni su u skladu sa konceptom nastavka poslovanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Primjena novih i izmjene postojećih MSFI/MRS

Usvojene računovodstvene politike identične su kao one u prethodnoj finansijskoj godini.

3.2. Izvještavanje o segmentima

Segmentno finansijsko izveštavanje nalazi osnovu u pravilno definisanim užim organizacionim djelovima Banke – segmentima. Ima značajnu informacionu ulogu u ostvarivanju ciljeva djelova i cjeline poslovnog subjekta, kroz kontrolu poslovanja i pravilno kreiranje motivacione politike za potrebe stimulacije djelova ka ostvarenju sopstvenih ciljeva i na taj način ostvarenje ciljeva cjeline.

Sve transakcije između poslovnih segmenata vrše se u skladu sa tržišnim uslovima poslovanja. Prihodi i rashodi direktno povezani sa svakim pojedinačnim segmentom poslovanja koriste se pri određivanju rezultata poslovanja svakog pojedinačnog segmenta.

U skladu sa MSFI 8, izvještajni segmenti Banke su: Poslovanje sa fizičkim licima, Poslovanje sa pravnim licima i državom, Finansijska tržišta i Ostalo. Detalji su dati u napomeni 5.

3.3. Preračunavanje stranih valuta

a) Funkcionalna i valuta prikazivanja

Stavke uključene u finansijske iskaze Banke se odmjeravaju u valuti primarnog privrednog okruženja unutar kojeg Banka posluje (funkcionalna valuta). Finansijski iskazi su prikazani u hiljadama eura (EUR), koji predstavljaju funkcionalnu i valutu prikazivanja Banke.

b) Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u EUR primjenom deviznih kurseva važećih na dan poslovne transakcije.

Monetarna sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja preračunavaju se u EUR primjenom deviznih kurseva važećih na dan bilansa stanja.

Nemonetarne stavke odmjerene po istorijskom trošku u stranoj valuti preračunavaju se u EUR primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama priznaju se u bilansu uspjeha.

Kursne razlike koje nastaju iz promjene otplatne vrijednosti monetarnih stavki u stranoj valuti klasifikovanih kao finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat, priznaju se u bilansu uspjeha. Kursne razlike na nemonetarnim stavkama kao što su vlasničke hartije od vrijednosti klasifikovane po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat priznaju se zajedno sa rezervama po osnovu vrednovanja (po fer vrijednosti) koji se prenose u kapital i akumuliraju u okviru ostalih rezervi u kapitalu.

Dobici i gubici nastali po osnovu kupoprodaje deviza za potrebe trgovanja iskazuju se u bilansu uspjeha kao neto dobiti/gubici od finansijskih sredstava i obaveza koje se drže radi trgovanja.

Kursevi najznačajnijih valuta koji su korišćeni prilikom preračuna pozicija bilansa stanja obuhvataju:

	2021.	2020.
USD	0,8823	0,8143
CHF	0,9650	0,9211

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Finansijska sredstva

3.4.1. Klasifikacija

Banka klasifikuje svoja finansijska sredstva u sljedeće kategorije:

- Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanoj vrijednosti;
- Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a namijenjena su za trgovanje;
- Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat;
- Finansijska sredstva koja se obavezno priznaju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a nisu namijenjena za trgovanje.

Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

Kriterijumi na osnovu kojih se vrši klasifikacija i mjerenje su poslovni model za upravljanje finansijskim sredstvima i ugovorene karakteristike novčanih tokova finansijskih sredstava.

Procjena poslovnog modela

Poslovni model se definiše na osnovu procjene ciljeva za upravljanje finansijskim sredstvima na portfeljskom nivou, budući da ovakva procjena na najbolji način oslikava način upravljanja poslovnim aktivnostima i način izvještavanja rukovodstva. Informacije koje se razmatraju uključuju:

- Na koji način se prati uspješnost poslovnog modela i finansijskih sredstava, uključenih u taj model i kako se izvještava ključnom rukovodstvu;
- Rizici koji utiču na poslovni model (i finansijska sredstva), kao i način upravljanja ovim rizicima;
- Na koji se način nagrađuje rukovodstvo (npr. da li nagrađivanje zavisi od fer vrijednosti finansijskih sredstava kojim upravljaju ili od naplate ugovorenih novčanih tokova); i
- Učestalost, obim i trenutak prodaje u prethodnom periodu, razlozi za prodaju i očekivanja za prodaju u narednom periodu.

Definisanje poslovnog modela se temelji na razumnim činjenicama, bez uzimanja u obzir najslabijih i stresnih primjera. Ako su stvarni novčani tokovi različiti od prvobitno očekivanih, ne zahtjeva se reklasifikacija svih sredstava unutar tog poslovnog modela, ukoliko su se prilikom procjene poslovnog modela uzele u obzir sve relevantne činjenice.

Generalno, procjena poslovnog modela Banke se može sumirati na sljedeći način:

- krediti i dati depoziti uključeni su u poslovni model „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova“, jer je primarna namjera Banke za kreditni portfolio da naplati ugovorene novčane tokove,
- dužničke hartije od vrednosti su podijeljene na tri poslovna modela:
 - prva grupa dužničkih hartija od vrijednosti predstavlja kategoriju „sredstva za trgovinu“,
 - druga grupa dužničkih hartija od vrijednosti pripada poslovnom modelu „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova i za prodaju“, gdje je cilj naplata novčanih tokova, ali i prodaja sredstava, pri čemu ova sredstva predstavljaju dio likvidnosnih rezervi banke,
 - treća grupa dužničkih hartija od vrijednosti pripada poslovnom modelu „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova“.

Za dužničke hartije od vrijednosti unutar poslovnog modela „sredstva kojima se upravlja sa ciljem naplate novčanih tokova“, prodaje koje se odnose na povećanje kreditnog rizika hartije od vrijednosti, rizika koncentracije, prodaje koje su izvršene blizu konačnog roka dospijeca, ili prodaje izvršene kako bi se zadovoljile potrebe likvidnosti u „stresnom scenariju“ su dozvoljene. Ostale prodaje, koje nisu posljedica povećanja kreditnog rizika, ipak mogu biti konzistentne sa poslovnim modelom, ako su takve prodaje izuzetak u tom poslovnim modelu i ako:

- su beznačajne po vrijednosti, i pojedinačno i u cjelini, čak i kada su takve prodaje česte;
- su rijetke, čak i kada su značajniji iznosi u pitanju.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Finansijska sredstva (nastavak)

3.4.1. Klasifikacija (nastavak)

Pregled ugovornih odredbi instrumenata sa stanovišta SPPI testa (SPPI test – samo plaćanje glavnice i kamate na neotplaćeni dug)

Drugi korak u klasifikaciji finansijskih sredstava je procjena da li ugovorni novčani tokovi predstavljaju isključivo naplatu glavnice i kamate na neotplaćeni dug (SPPI test). Dužnička finansijska sredstva koja prolaze SPPI test se, u zavisnosti od poslovnog modela, mjere po amortizovanoj vrijednosti (ukoliko je poslovni model samo naplata) ili po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (ukoliko je poslovni model i naplata i prodaja).

Za namjene SPPI testa, glavnica predstavlja fer vrijednost finansijskog sredstva pri početnom priznavanju, a kamata naknadu za vremensku vrijednost novca (protok vremena), kreditni rizik (vezan za neotplaćenu glavicu u određenom periodu), kamatnu maržu i naknadu za druge kreditne rizike i troškove. Ukoliko ti kriterijumi nisu ispunjeni (ugovoreni novčani tokovi ne prolaze SPPI test), finansijska sredstva se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, bez obzira na poslovni model.

Finansijska sredstva, uključena u ostale poslovne modele, čiji cilj nije primanje novčanih tokova ili naplata novčanih tokova i prodaja, se uvijek mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i nisu predmet SPPI testa. Takođe, predmet SPPI testa nisu vlasnički finansijski instrumenti i instrumenti koji su kombinacija duga i kapitala.

MSFI 9 daje mogućnost da se finansijska sredstva, prilikom inicijalnog priznavanja, klasifikuju u grupu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (fair value opcija), ukoliko se razvrstavanjem u ovu kategoriju neutrališe, odnosno značajno smanjuje, nedosljednost mjerenja ili priznavanja, koja bi nastala vrednovanjem finansijskih instrumenata na različitim osnovama. Banka je izabrala politiku, koju dozvoljava MSFI 9, da nastavi da za računovodstvo zaštite primjenjuje MRS 39.

U dijelu klasifikacije i mjerenja finansijskih obaveza standard uglavnom ne zahtijeva promjene u odnosu na MRS 39, sa izuzetkom priznavanja efekata promjene vlastitog kreditnog rizika u ukupnom ostalom rezultatu za obaveze, koje su priznate po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Takva kretanja su uključena u ukupni ostali rezultat, bez mogućnosti naknadne reklasifikacije u bilans uspjeha.

Računovodstvena politika priznavanja modifikovanih finansijskih sredstava

Kada se ugovorni novčani tokovi finansijskog sredstva izmijene, Banka procjenjuje da li su uslovi izmijenjeni do te mjere da u suštini to postaje novo finansijsko sredstvo. Sljedeći faktori se, između ostalog, uzimaju u obzir pri takvoj procjeni:

- razlog za promjenu novčanih tokova (komercijalni razlozi ili finansijske poteškoće klijenta);
- promena valute kredita;
- zamjena duga za kapital;
- da li je inicijalni dužnik zamijenjen novim, koji nije povezano lice sa inicijalnim dužnikom;
- da li je modifikacija takva da mijenja rezultat SPPI testa.

Ako promena rezultira prestankom priznavanja finansijskog sredstva, novo finansijsko sredstvo se inicijalno priznaje po fer vrijednosti, pri čemu se razlika priznaje kao gubitak ili gubitak od prestanka priznavanja, u mjeri u kojoj gubitak od umanjenja vrijednosti sredstva već nije priznat. Ako izmjena uslova ne rezultira novčanim tokovima koji su bitno različiti, modifikacija ne rezultira prestankom priznavanja. Na osnovu promjene novčanih tokova diskontovanih po inicijalnoj efektivnoj kamatnoj stopi, Banka priznaje dobitak ili gubitak od modifikacije, u mjeri u kojoj gubitak od umanjenja vrijednosti sredstva već nije priznat.

b) Reklasifikacija

Finansijska sredstva se mogu reklasifikovati samo kada se promijeni poslovni model upravljanja tim sredstvima. Reklasifikacija se vrši od početka izvještajnog perioda nakon promjene. Očekuje se da promjene poslovnog modela budu vrlo rijetke, i samo ukoliko dođe do početka nove ili prekida djelatnosti koja je značajna za poslovanje, i nisu se dogodile u periodu. Finansijske obaveze se neće reklasifikovati.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Finansijska sredstva (nastavak)

3.4.2. Priznavanje i mjerenje

Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove, osim u slučaju finansijskih sredstava koja se iskazuju po fer vrijednosti, a čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanoj vrijednosti se početno priznaju po fer vrijednosti, uvećanoj za neposredne transakcione troškove. Ona se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, dobijenoj primjenom metode efektivne kamatne stope, i umanjenoj za ispravku vrijednosti.

Amortizovana vrijednost je izračunata uzimanjem u obzir svih troškova izdavanja i svih diskonta ili premija prilikom poravnanja. Gubici koji proizilaze iz obezvrjeđenja priznati su u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspjeha.

Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, iskazuju se u periodu u kome su nastali.

Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat evidentiraju se u okviru nerealizovanih dobitaka i gubitaka u okviru kapitala, sve dok finansijsko sredstvo ne bude isknjiženo, kada se kumulativni dobitci ili gubici prethodno iskazani u kapitalu prenose u bilans uspjeha, osim u slučaju vlasničkih instrumenata kapitala, kod kojih se promjene u fer vrijednosti iz kapitala nikad ne prenose u bilans uspjeha, čak ni u slučaju da je sredstvo isknjiženo.

Kamate, obračunate metodom efektivne kamatne stope, i kursne razlike iz monetarnih stavki, koje su klasifikovane kao finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat, priznaju se neposredno u bilansu uspjeha. Kursne razlike na nemonetarnim hartijama od vrijednosti, koje su klasifikovane kao finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat, priznaju se u okviru kapitala, kao i promjena njihove fer vrijednosti.

Prihod od dividendi od hartija od vrijednosti klasifikovanih kao finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat priznaju se u bilansu uspjeha kada se utvrdi pravo Banke na naplatu.

3.4.3. Prestanak priznavanja

Priznavanje finansijskog sredstva prestaje po isteku prava na novčani priliv od finansijskog sredstva, odnosno kada Banka prenese sve rizike i koristi od vlasništva nad sredstvima.

Priznavanje finansijske obaveze prestaje kada je obaveza ispunjena tj. kada je dug isplaćen, storniran ili istekao. Priznavanje knjigovodstvene vrijednosti finansijske obaveze isknjižene na osnovu konverzije duga u kapital prestaje emitovanjem akcijskog kapitala u vrijednosti ekvivalentnoj tržišnoj vrijednosti akcija Banke na crnogorskoj berzi.

3.4.4. Otpisi

Banka otpisuje finansijska sredstva u cjelosti ili djelimično kada je iscrpila sve praktične napore za naplatu i nema razumnih očekivanja povrata ugovornih novčanih tokova. Kriterijumi koji ukazuju na to da ne postoji opravdano očekivanje naplate uključuju period kašnjenja, kvalitet obezbeđenja i različite faze postupaka izvršenja. Banka može otpisati finansijska sredstva koja su još uvek predmet izvršnih aktivnosti, ali to ne utiče na njena prava u izvršnim postupcima. Banka i dalje nastoji da u cjelosti naplati sve iznose na koje ima zakonsko pravo. Otpisom se smanjuje bruto knjigovodstvena vrijednost finansijskog sredstva i ispravka vrijednosti. Svaki naknadni povraćaj sredstava knjiži se u korist troška obezvrjeđenja finansijskih sredstava.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Finansijska sredstva (nastavak)

3.4.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu zasniva se na kotiranim tržišnim cijenama na dan odmjerenja, tj. na tekućoj cijeni koja bi bila postignuta prilikom prodaje sredstava ili prenosa obaveza na taj dan. To je cijena koja predstavlja najbolju ponudu i tražnju, bez uzimanja u obzir transakcionih troškova. Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva nije aktivno, Banka utvrđuje fer vrijednost tehnikama procjene. To uključuje primjenu nedavnih transakcija između nezavisnih stranaka, modela diskontovanja budućih novčanih tokova, ili opciju modela formiranja cijena maksimalnim korišćenjem informacija sa tržišta.

Ukoliko se primjenjuje model diskontovanja novčanih tokova, procjena budućih tokova gotovine zasniva se na najboljoj procjeni rukovodstva, a kao diskontna stopa koristi se tržišna stopa srodnog finansijskog instrumenta sa uporedivim karakteristikama na dan bilansa stanja. Ukoliko se primjenjuju modeli formiranja cijena, „inputi“ se zasnivaju na tržišnim vrijednostima sa stanjem na dan izvještavanja.

3.5. „Prebijanje“ finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i obaveze se „prebijaju“ i neto iznos se iskazuje u bilansu stanja samo onda kada postoji zakonski izvršivo pravo da se „prebiju“ priznati iznosi i kada postoji namjera da se obaveze izmire na neto osnovi, odnosno da se sredstva realizuju, a obaveze izmire istovremeno.

3.6. Prihodi i rashodi od kamata

Kamatni prihodi i rashodi se priznaju u bilansu uspjeha za sva finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti, i sva dužnička finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat i koja nose kamatu, na obračunskoj osnovi, korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Prihodi od kamate na sva dužnička finansijska sredstva koja se mjere po fer vrednosti kroz bilans uspjeha, a nisu namijenjena trgovanju, priznaju se korišćenjem ugovorne kamatne stope.

Metod efektivne kamatne stope je metod obračuna amortizovane vrijednosti finansijskog sredstva ili finansijske obaveze i alokacije prihoda i rashoda od kamata na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vijek finansijskog instrumenta ili, prema potrebi, u kraćem vremenskom periodu, na sadašnju vrijednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Kalkulacija uključuje sve naknade i iznose plaćene i primljene između ugovornih strana, troškove transakcije i sve druge premije ili diskonte.

Prihodi od kamata izračunavaju se primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskih sredstava koja nisu obezvrijeđena.

Za sredstva koja su obezvrijeđena (stage 3), primjenjuje se efektivna kamatna stopa na neto knjigovodstvenu vrijednost. U slučaju da u narednom periodu dođe do značajnog poboljšanja boniteta komitenta (prelazak u stage 1 ili 2), efektivna kamatna stopa se ponovo aplicira na bruto knjigovodstvenu vrijednost sredstva.

3.7. Naknade i provizije

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali po osnovu pružanja, odnosno korišćenja bankarskih usluga, priznaju se u bilansu uspjeha u momentu nastanka, tj. u momentu kada je usluga pružena, odnosno dobijena.

Provizije i naknade, koje su uključene u obračun efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili finansijske obaveze priznaju se kao kamatni prihodi, odnosno rashodi.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija obuhvataju naknade po osnovu izdavanja garancija i akreditiva od strane Banke, domaćih i međunarodnih plaćanja i transakcija u stranim valutama, vođenja transakcionih računa, posredničkih i drugih usluga Banke.

3.8. Neto rezultat trgovanja

Dobici i gubici po osnovu trgovanja uključuju dobitke i gubitke od devizne razmjene, dobitke i gubitke od prilagođavanja fer vrijednosti finansijskih sredstava, usklađivanje fer vrijednosti, i dobitke i gubitke od prodaje finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Računovodstveni obuhvat zakupa

Zakup je ugovoreni odnos, u kome zakupodavac, u zamjenu za plaćanje ili niz plaćanja, na zakupca prenosi pravo korišćenja sredstva za ugovoreni period.

Zakup je ugovor ili dio ugovora koji stvara izvršna prava i obaveze i prenosi pravo na kontrolu upotrebu identifikovane imovine na određeno vrijeme u zamjenu za naknadu. Prema tome, MSFI 16 zahtijeva utvrđivanje da li ugovor ispunjava definiciju zakupa.

a) *Banka kao zakupac*

Banka priznaje obavezu po osnovu zakupa i imovinu s pravom korišćenja tokom trajanja zakupa za sve zakupe, uz određene izuzetke - zakupi imovine „male vrijednosti“ i kratkoročni zakupi. Kao kratkoročni zakupi definisani su oni zakupi koji na datum početka zakupa imaju rok od 12 mjeseci ili manje, bez mogućnosti kupovine osnovnog sredstva. Zakupi imovine čija je vrijednost na datum početka zakupa manja ili jednaka EUR 5 hiljada, definišu se kao zakupi „male vrijednosti“, i priznaju se kao trošak zakupa za vrijeme trajanja ugovora o zakupu.

Imovina s pravom korišćenja

Na datum početka zakupa, Banka vrši odmjeravanje imovine s pravom korišćenja po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za eventualnu akumuliranu amortizaciju i eventualne akumulirane gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti i prilagođenoj za svako ponovno vrednovanje obaveza po osnovu zakupa. Nabavna vrijednost imovine s pravom korišćenja obuhvata: iznos incijalno mjerene obaveze po osnovu zakupa, prilagođen za bilo koja plaćanja izvršena na dan ili prije prvog dana trajanja zakupa, umanjen za eventualne primljene podsticaje u vezi sa zakupom i bilo koje početne direktne troškove koje ima zakupac, i procjenu troškova koji treba da nastanu iz zakupa na kraju roka zakupa. Nakon datuma početka, Banka mjeri imovinu s pravom korišćenja koristeći metod troška i priznaje amortizaciju imovine s pravom korišćenja linearnom metodom tokom perioda zakupa, i (odvojeno) kamatu na obaveze po osnovu zakupa.

Obaveze po osnovu zakupa

Na datum početka ugovora, Banka mjeri obavezu po osnovu zakupa po neto sadašnjoj vrijednosti zakupnina koje nisu plaćene na taj datum. Zakupnine se sastoje od fiksnih plaćanja, varijabilnih plaćanja zakupnine koja zavise od indeksa ili stopa, iznosa za koje se očekuje da će biti plaćeni u okviru garancija rezidualne vrijednosti, plaćanja za zakup u opcionalnom period produženja, ako postoji razumna vjerovatnoća da će se opcija iskoristiti, i isplate koje zahtijeva zakupac za prijevremeni raskid zakupa, ako ugovor o zakupu ostavlja mogućnosti raskida.

Naknadno (nakon datuma početka ugovora o zakupu), Banka mjeri obavezu po osnovu zakupa na način što se vrši:

- povećanje knjigovodstvene vrijednosti, po osnovu promjena kamate na obavezu po osnovu zakupa;
- smanjenje knjigovodstvene vrijednosti po osnovu izvršenih isplata zakupnina; i
- ponovno odmjeravanje knjigovodstvene vrijednosti, kako bi se odrazile sve ponovne procjene ili promjene ugovora o zakupu.

b) *Banka kao zakupodavac*

Svi zakupi gdje se Banka javlja u ulozi zakupodavca su klasifikovani kao operativni zakupi, jer se ne prenose suštinski svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom nad sredstvima koja su predmet zakupa. Primljena plaćanja izvršena po osnovu operativnog zakupa iskazuju se u bilansu uspjeha kao prihod, na proporcionalnoj osnovi, tokom perioda trajanja zakupa. Banka priznaje sve troškove, uključujući amortizaciju, koji se dese u periodu trajanja zakupa kao trošak u bilansu uspjeha. Direktni troškovi nastali pri sklapanju operativnog zakupa dodaju se knjigovodstvenoj vrijednosti zakupljenog sredstva i priznaju tokom trajanja zakupa po istoj osnovi kao prihod od zakupa.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

a) Očekivani kreditni gubici

U skladu sa MSFI 9, Banka je prešla sa modela nastalih gubitaka na model očekivanog gubitka. Prema prethodno pomenutom standardu, Banka je u obavezi da prepozna ne samo kreditne gubitke koji su nastali, već i gubitke za koje se očekuje da će se dogoditi u budućnosti. Ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke je potrebno prepoznati za sve kredite i druge dužničke finansijske instrumente koji se ne drže po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Ispravka vrijednosti se temelji na očekivanim kreditnim gubicima vezanim za vjerovatnoću neispunjavanja obaveza (PD) u narednih 12 mjeseci, osim ako nije došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja, u kom slučaju se ispravka vrijednosti temelji na vjerovatnoći neispunjavanja obaveza tokom cijelog životnog vijeka finansijske imovine (LECL). Banka utvrđuje da li se rizik od neplaćanja značajno povećao od početnog priznavanja na bazi odgovarajućih i provjerljivih informacija koje se mogu prikupiti bez pretjeranih dodatnih troškova. Ovo uključuje i kvantitativne i kvalitativne informacije i analize, zasnovane na istorijskim podacima Banke, iskustvu i stručnoj kreditnoj procjeni i uključivanju informacija koje se odnose na budućnost.

Banka prati i provjerava kvalitet kreditnog portfolija, kako na nivou individualnog klijenta, tako i na nivou cjelokupnog kreditnog portfolija, kako bi u kontinuitetu procjenjivala potrebne rezerve za ECL (očekivani kreditni gubici). Banka formira individualne rezerve za klijente koji se nalaze na individualnoj ocjeni, koji su svrstani u fazu 3. Ovakav izračun se zasniva na informacijama o ispunjavanju ugovorenih obaveza ili drugim finansijskim teškoćama dužnika, ili drugim važnim činjenicama. Pojedinačne procjene zasnovane su na očekivanim diskontovnim novčanim tokovima iz poslovnja, ili procijenjenim očekivanim plaćanjima iz obezbjeđenja.

Za sva rizična sredstva i potencijalne obaveze koji su svrstani u fazu 1 i fazu 2, ili za finansijsku imovinu u fazi 3 sa izloženošću ispod praga materijalnosti ispravke se procjenjuju na kolektivnoj osnovi. ECL u ovoj grupi imovine se procjenjuje na osnovu očekivane vrijednosti parametara rizika kombinujući istorijska kretanja sa budućim makroekonomskim predviđanjima. Kod modela koji se koriste za procjenu budućih parametara rizika vrši se redovna validacija i nanovo se testiraju kako bi procjene gubitaka bile što realnije.

Klasifikacija u fazama

Banka je pripremila metodologiju koja objašnjava model očekivanih kreditnih gubitaka i kojom su definisani kriterijumi razvrstavanja u faze, prelaz između faza, izračun indikatora rizika i validaciju modela. Banka klasifikuje finansijske instrumente u fazu 1, fazu 2, i fazu 3 ili 4, na osnovu primenjene metodologije obezvrjeđenja, kako je opisano u nastavku:

- Faza 1: bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja, Banka priznaje ispravku vrijednosti na osnovu 12-mjesečnog perioda;
- Faza 2: značajno povećanje kreditnog rizika od početnog priznavanja, Banka priznaje ispravku vrijednosti za vijek trajanja finansijskog sredstva, i
- Faza 3: Banka prepoznaje gubitke za vijek trajanja finansijskog sredstva. Definicija neispunjavanja obaveza usklađena je sa smjernicama EBA. Na bazi internog sistema razvrstavanja neperformansi portfolio je raspoređen u D, DF i E bonitetni razred koji uključuje potraživanja koja su u kašnjenju preko 90 dana, kao i potraživanja sa malom vjerovatnoćom plaćanja („unlikely to pay“).
- Faza 4 je tzv. POCI aktiva, koja se smatra nenaplativom već pri početnom priznanju;.

Značajno povećanje kreditnog rizika se podrazumjeva u sljedećim situacijama:

- kada se bonitet značajno pogoršao na datum izvještavanja, u odnosu na bonitet pri odobravanju finansijskog sredstva,
- kada postoji kašnjenje preko 30 dana u izmirivanju obaveza po finansijskom sredstvu (dani kašnjenja su uključeni u procjeni boniteta),
- odobravanje restrukturiranja finansijskog sredstva, ili
- ako je finansijsko sredstvo stavljeno na listu za praćenje („watch“ lista 2) ili listu za intenzivno posmatranje.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)

a) Očekivani kreditni gubici (nastavak)

Metodologija bonitetnog razvrstavanja za banke i države klasifikacija zavisi od toga da li postoji bonitet utvrđen od strane međunarodnih agencija Fitch, Moody's ili S&P. Bonitet se određuje na osnovu prosječnog međunarodnog boniteta. Ako ne postoje međunarodni kreditni rejting, klasifikacija se zasniva na internoj metodologiji Banke.

Očekivani gubici za finansijsku imovinu faze 1 izračunavaju se na osnovu vjerovatnoće neplaćanja u 12 mjeseci ili kraćem periodu, ako je dospijeće finansijske imovine kraće od 1 godine. Vjerovatnoća neplaćanja u 12 mjeseci uključuje uticaj makroekonomskih prognoza. Očekivani gubici za finansijsku imovinu faze 2 izračunavaju se na osnovu vjerovatnoće neplaćanja u cijelom periodu trajanja sredstva, jer se njihov kreditni rizik značajno povećao od njihovog početnog priznavanja. Izračun se takođe zasniva na većem broju ekonomskih scenarija za identifikovanje vjerovatnoće gubitaka koji su okrenuti ka budućnosti i koji uključuju makroekonomske prognoze.

Za finansijske instrumente u fazi 3 primjenjuje se isti tretman kao i za obezvređivanje finansijskih instrumenata u skladu sa MRS 39. Izloženosti ispod praga materijalnosti dobijaju kolektivne ispravke vrijednosti koristeći PD od 100%. Finansijski instrumenti će biti prebačeni iz faze 3 ako više ne ispunjavaju kriterijume za fazu 3 nakon probnog perioda. Specijalni tretman se primjenjuje za finansijska sredstva obezvređena u trenutku kupovine ili emisije (POCI), za koje se ispravka vrijednosti prepoznaje samo za očekivane gubitke u periodu od početnog priznavanja.

Izračunavanje kolektivnih ispravki vrijednosti vrši se množenjem izloženosti u neplaćanju (EAD) (izloženost po defaultu) na kraju svakog mjeseca sa odgovarajućom vjerovatnoćom neplaćanja (PD) i gubitkom u slučaju neplaćanja (LGD). Izloženost u neplaćanju je suma bilansnih izloženosti i vanbilansnih izloženosti pomnoženih sa faktorom kreditne konverzije (CCF). Dobijeni rezultat se za svaki pojedinačni mjesec diskontuje na sadašnje vrijeme. Za izloženosti u fazi 1 očekivani gubici se odnose na period od 12 mjeseci, dok se za fazu 2 uključuju svi očekivani gubici do datuma isteka sredstva.

U svrhu procjene gubitaka u slučaju neplaćanja (LGD), Banka koristi alat umanjenja vrijednosti kolaterala (HC) za svaki pojedinačni kolateral i stopu plaćanja za neobezbijedene izloženosti (URR). U nedostatku dovoljno reprezentativnih istorijskih podataka na bazi kojih bi se izračunali predmetne stope, Banka primjenjuje stope koje dobija od NLB d.d..

Očekivani životni vijek

Prilikom ocjene očekivanih kreditnih gubitaka, Banka mora uzeti u obzir maksimalni ugovorni period na koji je Banka izložena kreditnom riziku.

Informacije usmjerene na budućnost

Banka uključuje informacije koje se odnose na budućnost u procjeni značajnog povećanja kreditnog rizika i pri mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka.

Makroekonomski scenariji koje Banka koristi za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka zasnovani su na postojećem okviru NLB Grupe za testiranje otpornosti na stresne situacije. Scenariji u okviru stresnog testiranja su predmet redovnog praćenja od strane Banke. Scenariji i statistički modeli isti su za sve članice NLB Grupe, uz uvažavanje lokalnih specifičnosti banaka članica kroz proces kalibracije rezultata scenarija. Prema MSFI 9 koristi se trokomponentni okvir scenarija i to osnovni, optimistični i pesimistični scenariji.

Osnovni scenario predstavlja direktnu primjenu zvaničnih prognoza BDP-a (MMF, EK i IMAD) sa dodatnim modifikacijama u cilju ublažavanja mogućeg prekomjernog optimizma ili pesimizma u prognozama. Pesimistički scenario pretpostavlja umjereno ciklično usporavanje ekonomije. Optimistički scenario uzima najbolje projekcije BDP-a u petogodišnjem periodu, dok se pesimistički scenario odnosi na nepovoljan makro scenario iz ICAAP procesa.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)

a) Očekivani kreditni gubici (nastavak)

Svaki scenario je ponderisan odgovarajućom vjerovatnoćom pojave, a ponderisani prosječni scenario se naknadno izračunava. Ponderi su izvedeni iz istorijskih podataka na osnovu njihovih distributivnih svojstava. Ponderisani prosječni scenario se koristi kao osnova za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa MSFI 9.

Rekalkulacija svih parametara vrši se godišnje ili češće ako se makroekonomsko okruženje mijenja više nego što je uključeno u prethodne prognoze. U tom slučaju svi parametri se preračunavaju prema novim prognozama.

b) Ispravke vrijednosti za pojedinačno ocijenjene očekivane gubitke

Finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti

Banka obezvrđuje finansijska sredstva pojedinačno u slučaju pojedinačno značajnih finansijskih sredstava klasifikovanih u fazu 3; preostala finansijska sredstva su slabo grupisana. Prag materijalnosti za individualno ocijenjena potraživanja su EUR 50 hiljada za fizička lica, odnosno EUR 20 hiljada za pravna lica.

Iznos gubitka se procjenjuje kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i neto sadašnje vrijednosti očekivanih novčanih tokova koji su diskontovani na datum obračuna. Scenario procjene očekivanih kreditnih gubitaka može se zasnivati na pretpostavci "going concern" koji uzima u obzir novčane tokove iz redovnog poslovanja. U slučaju pretpostavke "gone concern" se očekuju nadoknada isključivo od prodaje sredstava obezbjeđenja. Visina naplate iz sredstava obezbjeđenja se zasniva na procjeni tržišne vrijednosti sredstva obezbjeđenja umanjenoj za definisani haircut (HC) i diskontovanoj u određenom vremenskom periodu (svođenje na sadašnju vrijednost). Vanbilansne obaveze se takođe procjenjuju pojedinačno, a očekivani kreditni gubici evidentiraju se na strani pasive.

Knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti se umanjuje za vrijednost ispravke vrednosti, a gubitak se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije „Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha”. Ako se iznos ispravki za očekivane kreditne gubitke naknadno smanji, zbog događaja koji je nastao nakon što je umanjeње vrijednosti priznato (npr. otplata u procesu oporavka premašuje očekivano predviđenu otplatu iz kolaterala), ukidanje gubitka se priznaje kao smanjenje ispravke vrijednosti, a dobit se priznaje u istoj poziciji bilansa uspeha na kojoj je priznat gubitak. Za vanbilansne izloženosti, iznos očekivanog kreditnog gubitka se priznaje u bilansu stanja u okviru pozicije „Rezervisanja” i u bilansu uspeha u okviru pozicije „Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha”.

Finansijska sredstva klasifikovana po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat

Kreditni gubici za dužničke instrumente koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat ne umanjuju knjigovodstvene iznose ovih finansijskih sredstava u bilansu stanja. Umjesto toga, iznos koji je jednak ispravci vrijednosti koja bi nastala ako bi se imovina mjerila po amortizovanoj vrijednosti priznaje se u ukupnom ostalom rezultatu kao akumulirani gubitak od umanjenja, i u bilansu uspeha na poziciji „Neto prihodi/rashodi od obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha”. Pri prestanku priznavanja akumulirani gubitak priznat u ukupnom ostalom rezultatu prenosi se u bilans uspeha, dok se ukidanje očekivanih kreditnih gubitaka prenosi na prihode/rashode obezvrjeđenja finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat.

Ako se iznos ispravki vrijednosti za očekivane kreditne gubitke naknadno smanji, uslijed događaja koji se desio nakon priznavanja umanjenja vrijednosti (npr. otplata u procesu oporavka premašuje predviđenu otplatu iz kolaterala), ukidanje gubitka se priznaje kao smanjenje ispravke vrijednosti, a dobit se priznaje u bilansu uspeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)

c) *Restrukturirani krediti*

Restrukturirani kredit (ili restrukturirano finansijsko sredstvo) nastaje kao rezultat nemogućnosti dužnika da vrati dug pod prvobitno ugovorenim uslovima, bilo izmjenom uslova prvobitnog ugovora (putem aneksa) ili potpisivanjem novog ugovora prema kojem su ugovorne strane saglasne sa djelimičnom ili potpunom otplatom prvobitnog duga. Ako se kod potraživanja od klijenta uvodi status restrukturiranja, dužnik mora biti svrstan u rejting grupu C (interna rejting skala) ili nižu.

Definicija restrukturiranih kredita usklađena je sa regulativom CBCG i Evropskog bankarskog tijela (EBA). Cilj ovih definicija je adekvatan obuhvat izloženosti kod kojih su uvedene mjere restrukturiranja.

Računovodstveni tretman restrukturiranih kredita zavisi od vrste restrukturiranja. Kada Banka odobri modificovane uslove otplate polazeći od produženja roka za otplatu glavnice i/ili kamate i/ili restrukturiranje otplate glavnice i/ili kamate ili smanjenja kamatne stope i/ili ostalih troškova, prilagođava knjigovodstvenu vrijednost kredita na osnovu diskontovane vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova pod izmijenjenim uslovima i priznaje efekat u bilansu uspjeha. U slučaju smanjenja potraživanja prema dužniku kao rezultat ugovorenog odricanja duga i promjene vlasništva ili konverzije duga u kapital, Banka prestaje priznavanje potraživanja u dijelu koji se odnosi na otpis ili ugovorno odricanje od duga. Nova procjena budućih novčanih tokova za preostalo potraživanje zasniva se na ažuriranoj procjeni vjerovatnoće gubitka. Banka razmatra modificovani položaj dužnika, ekonomska očekivanja i kolateral kod restrukturiranih kredita. Kada se restrukturirani kredit naplaćuje preuzimanjem druge imovine (nekretnine, postrojenja i oprema, hartije od vrijednosti i ostala finansijska imovina), uključujući ulaganja u kapital dužnika dobijenih konverzijom duga u kapital, priznavanje stečene imovine u bilansu stanja vrši se po fer vrijednosti, priznajući razliku između fer vrijednosti sredstva i knjigovodstvene vrijednosti eliminisanog potraživanja u bilansu uspjeha.

Restrukturirane izloženosti mogu se identifikovati i u performing i u non-performing dijelu portfolija. Kada je restrukturirani kredit klasifikovan kao non-performing, može se reklasifikovati u performing ako se izloženost više ne smatra nenaplativom, ako je određeni iznos otplaćen, ako je prošla godina od određenog relevantnog događaja (izvršeno restrukturiranje, klasifikacija u non-performing, otplata posljednjeg dospjelog iznosa, kraj grejs perioda) i nakon restrukturiranja nije bilo dospjelih obaveza u kašnjenju ili sumnji u pogledu otplate cjelokupne izloženosti pod uslovima i odredbama definisanih restrukturiranjem. Odsustvo sumnje potvrđuje se analizom finansijskog stanja dužnika.

Status restrukturiranja se može povući kada:

- je proteklo najmanje 2 godine probnog perioda od posljednjeg:
 - trenutka produženja mjera restrukturiranja ili
 - trenutka kada je restrukturirana izloženost klasifikovana kao performing.
- izvršene su redovne isplate glavnice ili kamata u značajnom ukupnom iznosu tokom najmanje polovine probnog perioda; i
- nije bilo kašnjenja u probnom periodu duže od 30 dana u iznosu iznad 100 EUR.

d) *Sredstva vraćena u posjed*

U određenim okolnostima, Banka, po osnovu neispunjenja ugovorne obaveze otplate duga, preuzima u posjed kolaterale koji su bili sredstvo obezbjeđenja po datom plasmanu. Banka evidentira primljena sredstva po nižoj od neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja ili tržišne vrijednosti sredstva obezbjeđenja umanjene za troškove prodaje i, u zavisnosti od namjene, klasifikuje u odgovarajuću kategoriju sredstava. Nakon početnog priznavanja preuzeta sredstva se odmjeravaju i izvještavaju u skladu sa politikom tih kategorija sredstava. Ukoliko nije drugačije navedeno, ova sredstva se iskazuju u okviru stavke „Ostala sredstva“, jer ih Banka privremeno drži sa namjerom prodaje odmah kada je to moguće. Svi dobitci/gubici od njihove prodaje iskazuju se u okviru stavke „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine“.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Nematerijalna sredstva

Licence

Licence se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Amortizacija se priznaje primjenom proporcionalne metode, kako bi se trošak licenci raspodijelio u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 5 godina.

Računarski softver

Troškovi razvoja računarskog softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih prilikom stavljanja softvera u upotrebu. Ovi troškovi se amortizuju u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 10 godina. Amortizacija nematerijalnih ulaganja počinje onog trenutka kada nematerijalno ulaganje postane raspoloživo za upotrebu.

3.12. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Nabavna vrijednost uključuje izdatke direktno pripisive nabavljenom sredstvu.

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja. Banka procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je umanjena vrijednost sredstva. Ukoliko postoji bilo koji od tih dokaza, vrši se procjena nadoknadivog iznosa. Nadoknativ iznos je veći od neto prodajne cijene ili vrijednosti u upotrebi. Ukoliko je nadoknativ iznos veći od knjigovodstvene vrijednosti, sredstvo ne bi trebalo da bude obezvrjeđeno. Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi održavanja terete ostale rashode poslovanja perioda u kome su nastali.

Amortizacija sredstava se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se rasporedila njihova nabavna vrijednost do njihove rezidualne vrijednosti u toku njihovog procijenjenog vijeka trajanja.

U tabeli koja slijedi dat je aproksimativan prikaz korišćenih godišnjih stopa amortizacije tokom 2021. i 2020. godine:

	2021.	2020.
Građevinski objekti	3%	3%
Računari i računarska oprema	14,30% - 50%	14,30% - 50%
Namještaj i oprema	20%	20%
Vozila	20%	20%
Ulaganje u tuđe objekte	20%	20%

Period amortizacije osnovnih sredstava počinje onda kada su sredstva raspoloživa za upotrebu. Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine“.

3.13. Investicione nekretnine

Nekretnine se klasifikuju u investicione nekretnine ako se ne koriste neposredno za obavljanje djelatnosti, već se posjeduju sa namjenom izdavanja u poslovni zakup. Investicione nekretnine se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti koju, pored kupovne cijene, čine davanja i neposredni troškovi koje je moguće neposredno pripisati nabavci. Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se odmjeravaju po modelu fer vrijednosti koja se temelji na trenutnim tržišnim cijenama. Dobici i gubici iz naknadnog odmjeravanja po fer vrijednosti se priznaju u bilansu uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju gotovinu u blagajni i bankomatima, visoko likvidna finansijska sredstva s dospeljećem manjim od tri mjeseca i novčana sredstva bez posebne namjene na računima kod Centralne banke Crne Gore, dužničke hartije od vrijednosti sa originalnim dospeljećem do 90 dana, kao i sredstva kod domaćih i inostranih banaka.

3.15. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju onda kada:

- Banka ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu kao rezultat prethodnih događaja;
- je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava; i
- se iznos obaveze može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka potrebnih za izmirenje obaveza.

Rezervisanja se revidiraju na datum svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ukoliko više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji generišu ekonomske koristi biti potreban za izmirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

3.16. Finansijske garancije

Finansijske garancije se na datum izdavanja priznaju po fer vrijednosti koja je jednaka iznosu primljene naknade. Primljena naknada se prenosi u bilans uspjeha u toku perioda trajanja ugovora primjenom proporcionalne metode. Obaveza banke po osnovu finansijskih garancija naknadno se odmjerava po vrijednosti većoj od:

- inicijalnog odmjeravanja, korigovanog za amortizaciju obračunatu sa ciljem da se prizna prihod od naknade ostvaren u toku važenja garancije; odnosno
- najbolje procjene izdatka koji je potreban za izmirenje obaveze.

3.17. Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, koja je obično jednaka nabavnoj vrijednosti, bez nastalih transakcionih troškova. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti. Sve razlike između ostvarenog priliva, umanjenog za transakcione troškove i iznosa otplata, priznaju se u bilansu uspjeha kao kamatni rashodi u periodu korišćenja kredita, primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.18. Primanja zaposlenih

a) *Kratkoročna primanja*

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima, kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po relevantnim zakonskim propisima. Banka je obavezna i da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih uplati državnim fondovima. Doprinosi se priznaju kao trošak perioda na koji se odnose, u okviru troškova rada. Banka nema zakonsku niti izvedenu obavezu za dalje plaćanje doprinosa državnim fondovima.

b) *Beneficije zaposlenih*

Beneficije zaposlenih uključuju naknade za penzionisanje i jubilarne nagrade.

Pravo na te naknade je obično uslovljeno preostalom dobi zaposlenog u radu do penzionisanja i/ili završetkom minimalnog perioda rada. Očekivani troškovi tih naknada su nastali u periodu od zapošljavanja. Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa, poslije datuma redovnog penzionisanja, ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa kao višak radne snage u zamjenu za otpremninu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.18. Primanja zaposlenih (nastavak)

b) Beneficije zaposlenih (nastavak)

Ukupni rashodi dugoročnih rezervisanja koji se odnose na buduće odlive po osnovu penzionisanja zaposlenih i jubilarnih nagrada procjenjuju se na osnovu aktuarskog obračuna. Za potrebe procjene Banka angažuje ovlaštenog aktuara, koji vrši obračun budućih obaveza diskontovanjem procijenjenih budućih odliva, korišćenjem aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Obaveze se odmjeravaju u visini sadašnje vrijednosti budućih izdataka, uzimajući u obzir rast budućih plata i drugih uslova, koji se raspodjeljuju na ugodnosti zaposlenih na osnovu prošlog i budućeg radnog vijeka. Naknade zaposlenima su uključene u bilans uspjeha u poziciju administrativni troškovi, kao troškovi rada, dok su kamate za obaveze po osnovu otpremnina pri odlasku u penziju, priznate kao rashodi kamata i slični rashodi. Te kamate predstavljaju promjenu sadašnje vrijednosti obaveze, koja nastaje usljed približavanja periodu dospjeća za plaćanje.

Aktuarski dobici ili gubici po osnovu promjene aktuarskih demografskih i finansijskih pretpostavki i iskustvenih prilagođavanja (razlika između stvarnih i projektovanih isplata iz aktuarskih procjena) se priznaju u kapitalu, kao aktuarski dobici/gubici po osnovu rezervisanja za otpremnine i ne reklasifikuju se u bilans uspjeha.

3.19. Oporezivanje

a) Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG“, br. 65/01, 12/02, 80/04, 40/08, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16), primjenom propisane stope na iznos oporezive dobiti iskazane u poreskoj prijavi.

Iznos oporezive dobiti se utvrđuje usklađivanjem dobiti objelodanjene u bilansu uspjeha za iznose prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica. Rashod poreza na dobit se obračunava primjenom proporcionalne stope od 9% na iznos oporezive dobiti (2020: 9%).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjeње poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

b) Odloženi porez na dobit

Odloženi porezi se obračunavaju primjenom metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja za sve privremene razlike proizišle iz razlike između poreske vrijednosti sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti, iskazane za potrebe finansijskog izvještavanja.

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg postoji vjerovatnoća da će budući oporezovani dobitak biti raspoloživ u odnosu na koji se odbitna privremena razlika može iskoristiti.

Odloženi porezi koji se odnose na ponovno odmjerenje fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere kroz ukupni ostali rezultat priznaju se u okviru kapitala.

Za utvrđivanje odloženih poreskih sredstava ili obaveza koristi se stopi poreza na dobit za koju se očekuje da će se primjenjivati u periodu kada se sredstvo bude realizovalo ili obaveza bude izmirena.

3.20. Akcijski kapital

Uplaćeni akcijski kapital Banke predstavlja iznos novčanih sredstava uplaćenih od strane akcionara. Akcijski kapital Banke čine obične akcije i evidentiraju se kao posebna stavka u bilansu stanja.

Dividende od akcija se evidentiraju u okviru kapitala u periodu u kome je donijeta odluka o njihovoj isplati.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.21. Poslovanje u tuđe ime i za tuđi račun**

Banka je u prethodnom periodu vršila usluge čuvanja i upravljanja određenim iznosom sredstava u ime i za račun pravnih i fizičkih lica, uz zaračunavanje određene naknade za pomenute usluge. Pomenuta sredstva nisu uključena u bilans stanja Banke. Pojednostosti o poslovanju u tuđe ime i za tuđi račun su prikazane u Napomeni 40.d.

3.22. Korišćenje procjena

Rukovodstvo vrši procjene i pretpostavke koje utiču na prikazane iznose sredstava i obaveza. Procjene i prosuđivanja kontinuirano se ocjenjuju i bazirane su na istorijskom iskustvu i ostalim faktorima uključujući očekivanja o budućim događajima koja se smatraju razumnim pod određenim uslovima. Najznačajnija korišćenja procjena i prosuđivanja su sljedeća:

a) Umanjenje vrijednosti kredita

Banka prati i provjerava kvalitet kreditnog portfolia mjesečno, kako na individualnoj, tako i na skupnoj tj. portfeljskoj osnovi, sa ciljem tekuće procjene potrebne visine ispravke vrijednosti. Prilikom određivanja visine ispravke vrijednosti na individualnoj osnovi (finansijska imovina koja se pripisuje fazi 3), Banka procjenjuje vrijednost budućih novčanih tokova, najčešće iz sredstava obezbjeđenja, koristeći određeni stepen umanjenja vrijednosti kolaterala (hair-cuts) i određeni period naplate. Metodologija i pretpostavke koje se koriste u procjeni iznosa i perioda budućih novčanih tokova, pregledaju se redovno, kako bi se uklonile sve razlike između procijenjenih umanjenja vrijednosti kolaterala i stvarnih iskustava.

Ispravke vrijednosti se procjenjuju na grupnom nivou za finansijska sredstva pripisana Fazi 1 ili 2, ili za finansijska sredstva u Fazi 3 sa izloženošću ispod praga materijalnosti. Očekivani kreditni gubitak u ovoj grupi sredstava procjenjuje se na osnovu očekivane vrijednosti parametara rizika (vjerovatnoća neizvršenja obaveza i iznos gubitka u momentu neizvršenja obaveza) koji kombinuju istorijska kretanja parametara sa budućim makroekonomskim predviđanjima. Modeli koji se koriste za procjenu budućih parametara rizika se provjeravaju i testiraju na redovnoj osnovi kako bi procjene gubitaka bile što realnije.

Banka redovno sprovodi stres testiranje u okviru normativnog pristupa ICAAP procesa, gdje se trogodišnji budžet testira na nepovoljne okolnosti. Odabrani scenarijo stresa predviđa nepovoljne ekonomske okolnosti u kojima usporavanje globalne ekonomije utiče na ekonomski rast u zemljama sa otvorenim ekonomijama, kakva je Crna Gora.

Što se tiče kreditnog rizika, scenario ima nepovoljan uticaj na stope neizvršenja obaveza i stope gubitaka (očekivani gubici nakon nastupanja kašnjenja). Nadalje, predviđen je transfer sredstava u okviru uspješnog podportfolija u rejting klase sa većom vjerovatnoćom neizvršenja obaveza. Na osnovu postojećih izloženosti (koristi se pretpostavka statičnog bilansa stanja), procjenjuje se dodatna ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na postojeće izloženosti sa statusom neizvršenja obaveza i izloženosti bi prešle u status neispunjenja obaveza, kao i na preostali portfolio.

Rezultati stresnog scenarija za Banku pokazuju povećanje obezvrjeđenja u odnosu na planirani nivo u prvoj godini stresa za 4,3 miliona EUR (trošak obezvrjeđenja za 2021 u stresnom scenariju: 9,1 miliona eura), i povećanje pokrivenosti kreditnog portfelja obezvrjeđenjem u prvoj godini za 1,2 procentnih poena (u stres testu za 2021. procenat pokriva je 2,3 procentnih poena). Efekti su procijenjeni i za 2022. i 2023. godinu, u odnosu na budžet.

b) Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu se dobija na osnovu objavljene tržišne cijene na datum odmjerenja.

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtijeva korišćenje različitih tehnika vrednovanja. Iako tehnike vrednovanja u dobroj mjeri odražavaju tržišne uslove na dan odmjerenja, isti se ipak mogu razikovati od tržišnih uslova prije i poslije toga dana.

Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument. Promjena procjena tih faktora bi mogla uticati na prikazanu fer vrijednost finansijskih instrumenata.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)
3.22. Korišćenje procjena (nastavak)
c) Dugoročne naknade zaposlenima

Trošak dugoročnih beneficija zaposlenima određen je na osnovu aktuarskog obračuna, uz primjenu aktuarskih pretpostavki: diskontna stopa, budući rast plata u skladu sa stopom inflacije i napredovanja, i rast plata po osnovu minulog rada, kao i promjene u broju zaposlenih koji stiču pravo za isplatu pogodnosti. S obzirom na dugoročnu prirodu ovih planova, procjene su predmet značajne neizvjesnosti. Aktuarski obračun vrši nezavisni aktuar.

Glavne pretpostavke koje su korišćene u aktuarskom obračunu su date u tabeli niže:

Aktuarske pretpostavke	31.12.2021.	31.12.2020.
Diskontni faktor	3,8%	4%
Rast zarade u skladu sa stopom inflacije, napredovanja, i povećanja zarada po osnovu minulog rada	2,4% - 2,7%	1% - 2,7%
Ostale pretpostavke		
Broj zaposlenih koji ispunjavaju uslove za isplatu pogodnosti	348	285

Analiza osjetljivosti na promjene bitnih aktuarskih pretpostavki za dugoročne naknade zaposlenima data je u tabeli niže:

Aktuarska pretpostavka	Promjena pretpostavki	Uticaj na rezervisanja za otpremnine zaposlenima (u %)	
		2021.	2020.
Diskontna kamatna stopa	+ 0,5 b.p.	-5,1%	-4,8%
	- 0,5 b.p.	5,6%	5,3%
Rast zarada	+ 0,5 b.p.	5,6%	5,3%
	- 0,5 b.p.	-5,1%	-4,9%

Prikaz aktuarskih dobitaka/gubitaka za dugoročne naknade zaposlenima (otpremnine za zaposlene) prikazan je u tabeli niže.

	2021.	2020.
Aktuarski dobitak/gubitak usljed promjene finansijskih pretpostavki	7	(55)
Aktuarski dobitak/gubitak usljed promjene demografskih pretpostavki	-	37
Aktuarski dobitak/gubitak zbog iskustva	(13)	(18)
Ukupno:	(6)	(36)

Ponderisano prosječno trajanje obaveze za otpremnine u godinama na dan 31. decembra 2021. godine iznosi 15,35 godina (31. decembra 2020. godine: 14,5).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.22. Korišćenje procjena (nastavak)

d) *Korisni vijek trajanja nematerijalne imovine, zgrada, postrojenja i opreme*

Banka vrši pregled vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja, zgrada, postrojenja i opreme u svakom periodu godišnjeg izvještavanja.

e) *Sudski sporovi*

Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

U svom poslovanju Banka je izložena sljedećim rizicima:

- Kreditni rizik
- Rizik likvidnosti
- Tržišni rizici
- Operativni rizici i
- Rizik zemlje

Osnovne smjernice za upravljanje rizicima su definisane Rizik apetitom banke i Strategijom upravljanja rizicima, koji, zajedno sa internim politikama koje se usvajaju od strane Odbora direktora, specificiraju rizik apetit, pristupe i metodologije za praćenje, mjerenje i upravljanje pojedinačnim tipovima rizika, kako bi se ostvarili interno postavljeni ciljevi i ispunili eksterni zahtjevi. Dodatno, usmjerenja koja se odnose na rizike su integrisana u proces planiranja na nivou Banke.

Okvir upravljanja rizikom

Odbor direktora ima sveobuhvatnu odgovornost za uspostavljanje i nadzor nad okvirom za upravljanje rizicima. Odbor direktora je osnovao Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), Kreditni odbor, Odbor za listu za intenzivno staranje, nadzornu listu i praćenje problematičnih plasmana i Odbor za reviziju.

Politike upravljanja rizikom Banke su uspostavljene u cilju identifikacije i analize rizika sa kojima se suočava Banka, definisanja odgovarajućih limita u pogledu rizika, kao i nadzora rizika i pridržavanja limita. Politike i sistemi upravljanja rizikom se redovno sagledavaju kako bi odrazili promjene u tržišnim uslovima, proizvodima i uslugama koje se nude.

Odbor za reviziju je odgovoran za praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa politikama i procedurama upravljanja rizikom, kao i za analizu adekvatnosti okvira za upravljanje rizikom sa aspekta rizika sa kojima je Banka suočena. Odboru za reviziju pomoć pruža Sektor interne revizije. Interna revizija sprovodi redovne i vanredne provjere procedura i kontrola upravljanja rizikom, a rezultate izvršenih provjera saopštava Odboru za reviziju.

Upravljanje finansijskim rizikom se bazira na organizacionoj samostalnosti, kvalitetnim procedurama i adekvatnom sistemu internih kontrola, a ima za cilj minimizaciju rizika u smislu postizanja projektovanih poslovnih i finansijskih rezultata i optimalnu upotrebu kapitala.

Proces upravljanja rizicima u Banci je, prije svega, regulisan Zakonom o bankama i podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore. Pored toga, proces upravljanja rizicima je regulisan i internim aktima koji definišu cilj upravljanja, metodologiju i način praćenja pojedinih vrsta rizika. Navedene interne akte usvaja Odbor direktora banke. Od 1. januara 2022. godine će biti u primjeni Zakon o kreditnim institucijama i set povezanih podzakonskih akata.

Banka kontinuirano sprovodi analize kredita velikih klijenata, kao i predviđanja mogućih stresnih situacija. Osim pomenutog, Banka je uspostavila Sektor za restrukturiranje i Sektor upravljanja problematičnim plasmanima u cilju upravljanja i postizanja bolje naplativosti po kreditima klijenata sa sniženim kapacitetima za otplatu duga i nenaplativim kreditima.

Kod izlaganja tržišnom riziku i operativnom riziku, apetit prema riziku je umjeren odnosno nizak do umjeren. Na polju strukturne likvidnosti Banka je u skladu sa Politikom investiranja u hartije od vrijednosti bankarske knjige nastavila sa stvaranjem rezervi likvidnosti investirajući u državne obveznice zemalja sa visokim rejtingom i u državne zapise i obveznice Crne Gore.

4.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik finansijskog gubitka u slučaju da klijent ili druga strana nisu u mogućnosti da ispune svoje ugovorne obaveze prema Banci, i u najvećoj mjeri proističe iz kredita i plasmana komitentima i drugim bankama i ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti. Banka definiše rizik apetit na području kreditnog rizika kao umjeren. U cilju obezbjeđivanja dugoročne stabilnosti na području upravljanja kreditnim rizikom, Banka teži postepenom poboljšanju kvaliteta kreditnog portfolija i održavanju zadovoljavajuće profitabilnosti, uspostavljanjem adekvatnog odnosa između prinosa i preuzetog rizika.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

Kreditni portfelj Banke sastoji se od kredita, hartija od vrijednosti, kamata, naknada, depozita kod banaka i avansa, kao i izdatih garancija, otvorenih akreditiva, preuzetih i potencijalnih obaveza, itd., a u odnosu na preduzeća, banke, državu, samostalne preduzetnike, građane i ostale komitente.

Prije odobravanja svakog pojedinačnog plasmana vrši se kreditna analiza i utvrđuje njegova klasifikacija. Prilikom klasifikacije Banka primjenjuje internu metodologiju, koja podrazumijeva analizu sposobnosti dužnika da uredno izmiruju sve obaveze prema Banci i drugim povjeriocima. Pri tom je potrebno uzeti u obzir kako menadžerske, tako i finansijske sposobnosti dužnika, kao i informacije o kvalitetu i kvantitetu.

Pored navedenog, prilikom klasifikacije se uzima u obzir i dosadašnji odnos klijenta sa Bankom i mogućnost obezbjeđivanja instrumenata zaštite od rizika novčanih tokova koji su dovoljni za izmirenje obaveza, kao i drugi relevantni faktori, kao što su informacije o opštem ekonomskom ciklusu, stanje i izgledi bankarskog sektora i položaj dužnika unutar sektora, usaglašenost namjene kredita sa djelatnošću dužnika.

Utvrđivanje iznosa obezvrjeđenja za bilansne stavke, vjerovatnog gubitka za vanbilansne stavke i rezervacija za potencijalne gubitke se sprovodi u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“ 22/12, 55/12, 57/13, 44/17, 82/17, 86/18 i 42/19). Procjena pojedinačnih i skupnih umanjenja (ispravki) vrijednosti potraživanja i rezervisanja na kraju svakog mjeseca se vrši za izloženosti mjerene po amortizacionom trošku i mjerene po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat na temelju MSFI 9. Pojedinačno značajnim potraživanjem se smatra ukupna bruto izloženost banke prema pravnom licu koja je veća od EUR 20 hiljada, odnosno fizičkom licu koja je veća od EUR 50 hiljada.

Iznos individualnih obezvrjeđenja se utvrđuje kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti potraživanja i procijenjenih budućih novčanih tokova (od unovčavanja kolaterala, iz poslovanja kompanije i ostalih izvora) po efektivnoj ili drugoj, odgovarajućoj, kamatnoj stopi. U slučaju vanbilansnih stavki, one se konvertuju u kreditne stavke koristeći kreditni faktor kreditne konverzije.

Za procjenu ispravke vrijednosti za skupno ocijenjene klijente, primjenjuje se model očekivanog gubitka koji pruža ocjenu kreditnih gubitaka procjenom niza mogućih ishoda koji uključuju predviđanje budućih ekonomskih uslova. Model očekivanih gubitaka zahtijeva da se prepoznaju ne samo kreditni gubici koji su već nastali, već i gubici za koje se očekuje da će se dogoditi u budućnosti. Ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke je potrebna za sve kredite i ostalu dužničku finansijsku imovinu koja se ne drži po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, zajedno s kreditnim obavezama i ugovorima o finansijskim garancijama. Obračunu očekivanog gubitka prethodi razvrstavanje finansijskih instrumenata u jednu od četiri faze, što opredjeljuje model obračuna ispravke vrijednosti u sljedećoj iteraciji. Prvi korak pri pripremi portfolija za obračun ispravke vrijednosti jeste da se klasifikuju potraživanja koja se vrijednuju po amortizovanoj vrijednosti, ili po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat.

Ako se na datum za koji se računa obezvrjeđenje kreditni rizik rizičnih sredstava i potencijalnih obaveza nije značajno povećao, Banka priznaje rezervacije za gubitak u periodu od 12 mjeseci očekivanih kreditnih gubitaka (faza 1). Ako je kreditni rizik značajno povećan od početnog priznavanja, Banka reklasifikuje finansijsku imovinu i potencijalne obaveze u fazu 2 ili fazu 3 i priznaje rezervaciju za gubitak jednak očekivanim kreditnim gubicima u toku životnog vijeka instrumenta. U fazu 4 se svrstavaju finansijski instrumenti koji se pri početnom priznanju tretiraju kao nenaplativi. Kada se kreditni rizik snizi, rizična sredstva i potencijalne obaveze se mogu reklasifikovati nazad u „bolju“ fazu nakon zadovoljenja određenih kriterijuma definisanih internim procedurama i međunarodnim standardima.

Za pripremu obračuna rezervisanja potrebno je procijeniti nekoliko pokazatelja rizika, kao što su umanjenje vrijednosti kolaterala u slučaju prodaje (haircuts), otplate iz drugih izvora osim kolaterala, u slučaju neispunjavanja obaveza klijenta i vjerovatnoću neispunjavanja obaveza za homogene segmente klijenata. Skupna obezvrjeđenja se izračunavaju množenjem izloženosti, vjerovatnoće da izloženost postane nenaplativa, gubitka za nenaplative izloženosti i unovčavanja kod vanbilansnih pozicija iz poslova garancija.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

a) Preuzete obaveze iz kreditnih sredstava

Preuzete obaveze su instrumenti koji obezbjeđuju sredstva klijentima onda kada su im potrebna. Garancije i akreditivi, koji predstavljaju neopozivu pisanu obavezu Banke da će u ime svog klijenta platiti trećoj strani dogovoreni iznos, u slučaju da njen klijent ne ispuni svoju obavezu plaćanja, nose isti rizik kao krediti. Kod kreditnog rizika u pogledu preuzetih obaveza po odobrenim a neiskorišćenim kreditima Banka je izložena potencijalnom gubitku u iznosu odobrenog a neiskorišćenog kredita. Međutim, vjerovatni iznos gubitka po osnovu kreditnog rizika je manji od ukupnog neiskorišćenog kredita, zbog toga što je većina preuzetih obaveza po odobrenim kreditima uslovljena ispunjavanjem određenih standarda od strane klijenata. Banka vrši nadzor ročnosti kreditnih obligacija, s obzirom na to da duži period važenja istovremeno nosi i veći kreditni rizik.

b) Interni bonitetni sistem

Interni bonitetni sistem Banke definiše pet klasa izloženosti, A, B, C, D i E. Učešće svake klase u ukupnom portfoliju prikazano je niže (uključena su finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti; finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat, i potencijalne obaveze).

31.12.2021.				
	Bruto iznos	(%)	Ispravka vrijednosti	Ispravka vrijednosti (%)
A	496.083	65,82%	(2.644)	11,91%
B	196.640	26,09%	(4.034)	18,16%
C	45.817	6,08%	(7.536)	33,93%
D i E	15.142	2,01%	(7.995)	36,00%
Ukupno	753.682	100%	(22.209)	100%

31.12.2020.				
	Bruto iznos	(%)	Ispravka vrijednosti	Ispravka vrijednosti (%)
A	343.298	66,88%	(2.702)	11,72%
B	137.325	26,75%	(4.756)	23,12%
C	21.686	4,22%	(3.413)	20,92%
D i E	11.028	2,15%	(6.939)	44,24%
Ukupno	513.337	100%	(17.810)	100%

Kreditni rejting odražava kreditnu sposobnost klijenta čija izloženost proističe iz finansijskog instrumenta.

Kreditni rejting kategorije „A“ dodjeljuje se klijentima sa dobrom kreditnom sposobnošću, kod kojih se ne očekuju problemi u otplati obaveza. Kreditni rejting kategorije „B“ ukazuje na nešto slabiju finansijsku poziciju klijenta, koja je privremenog karaktera, i ne ukazuje na probleme u otplati obaveza. Kreditni rejting kategorije „C“ ukazuje na nedovoljan nivo kapitala i visok stepen zaduženosti klijenta, odnosno na to da klijent nema dovoljan priliv tokova gotovine da izmiri svoje obaveze, tako da kasni sa otplatom. Kategorije „D“ i „E“ odnose se na klijente sa evidentnim finansijskim poteškoćama, odnosno klijente koji su u postupku prinudnog poravnjanja, stečaja ili likvidacije. Očekuje se da ovi klijenti neće moći da izmire većinu ili bilo koju obavezu na osnovu tokova gotovine iz aktivnosti poslovanja. Klijenti klasifikovani u rejtinge „C“, „D“ i „E“ predstavljaju loše, odnosno tzv. nenaplative kredite. Kreditni rejting potraživanja je, pored navedenog, opredijeljen i stepenom urednosti u otplati.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

c) Maksimalna izloženost kreditnom riziku

			31.12.2021.
	Bruto maksimalna izloženost	Ispravka vrijednosti	Neto maksimalna izloženost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	98.401	(8)	98.393
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti			
<i>Kredit i potraživanja od banaka</i>	30.039	(7)	30.032
<i>Kredit i potraživanja od klijenata</i>			
Kredit državi	24.369	(311)	24.058
Kredit finansijskim organizacijama	47	-	47
Kredit fizičkim licima	331.942	(6.957)	324.985
<i>Kreditna linija</i>	2.681	(178)	2.503
<i>Kreditne kartice</i>	3.378	(131)	3.247
<i>Stambeni krediti</i>	200.207	(3.125)	197.082
<i>Potrošački krediti</i>	125.588	(3.506)	122.082
<i>Ostali krediti fizičkim licima</i>	88	(17)	71
Kredit pravnim licima	153.915	(12.456)	141.459
<i>Kartice</i>	292	(45)	247
<i>Kredit velikim preduzećima</i>	26.218	(487)	25.731
<i>Kredit malim i srednjim preduzećima</i>	127.405	(11.924)	115.481
<i>Ukupno kredit i potraživanja od klijenata</i>	510.273	(19.724)	490.549
Hartije od vrijednosti	65.931	(363)	65.568
Ostala finansijska sredstva	1.741	(292)	1.449
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat			
Hartije od vrijednosti	39.922	(406)	39.922
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja			
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-
Ostala sredstva	9.285	(925)	8.360
<i>Ukupno</i>	755.592	(21.319)	734.273
<i>Potencijalne obaveze</i>	105.776	(1.823)	103.953
Akreditivi	1.693	(11)	1.682
Garancije	42.581	(822)	41.759
Odobreni neiskorišćeni krediti	61.502	(990)	60.512
UKUPNO	861.368	(23.142)	838.226

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

c) Maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

			31.12.2020.
	Bruto maksimalna izloženost	Ispravka vrijednosti	Neto maksimalna izloženost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	108.715	(7)	108.708
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti			
<i>Kredit i potraživanja od banaka</i>	14.484	(3)	14.481
Kredit i potraživanja od klijenata			
Kredit državi	20.695	(213)	20.482
Kredit finansijskim organizacijama	694	(30)	664
Kredit fizičkim licima	254.657	(5.357)	249.300
<i>Kreditna linija</i>	1.957	(128)	1.829
<i>Kreditne kartice</i>	3.155	(110)	3.045
<i>Stambeni krediti</i>	147.485	(2.526)	144.959
<i>Potrošački krediti</i>	101.959	(2.587)	99.372
<i>Ostali krediti fizičkim licima</i>	101	(6)	95
Kredit pravnim licima	104.934	(10.018)	94.916
<i>Kartice</i>	268	(55)	213
<i>Kredit velikim preduzećima</i>	13.879	(425)	13.454
<i>Kredit malim i srednjim preduzećima</i>	90.787	(9.538)	81.249
Ukupno kredit i potraživanja od klijenata	380.980	(15.618)	365.362
Hartije od vrijednosti	13.605	(34)	13.571
Ostala finansijska sredstva	1.783	(37)	1.746
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat			
Hartije od vrijednosti	14.523	(73)	14.523
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja			
Kredit i potraživanja od klijenata	597	-	597
Ostala sredstva	6.314	(489)	5.825
Ukupno	541.001	(16.188)	524.813
Potencijalne obaveze	87.962	(2.045)	85.917
Akreditivi	1.800	(26)	1.774
Garancije	35.770	(758)	35.012
Odobreni neiskorišćeni krediti	50.392	(1.261)	49.131
UKUPNO	628.963	(18.233)	610.730

Maksimalna izloženost kreditnom riziku predstavlja ukupnu izloženost Banke kreditnom riziku koja obuhvata: kredite i potraživanja od banaka, kredite državi, kredite finansijskim institucijama, kredite fizičkim licima, kredite pravnim licima, dužničke hartije od vrijednosti, ostala finansijska potraživanja i potencijalne obaveze. U gore navedenim tabelama dat je pregled bruto izloženosti, ispravke vrijednosti (iznos obezvrjeđenja) i neto izloženosti potraživanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

d) Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti

	31.12.2021.				
	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3	Finansijska sredstva s oslabljenim kreditnim kvalitetom (POCI)	Ukupno
A	395.238	5.415	287	-	400.940
B	116.414	32.339	936	24	149.713
C	4.977	13.723	22.690	1.221	42.611
D i E	331	263	14.052	74	14.720
Ispravka vrijednosti	(3.835)	(3.039)	(13.355)	(157)	(20.386)
Neto vrijednost	513.125	48.701	24.610	1.162	587.598
	31.12.2020.				
	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3	Finansijska sredstva s oslabljenim kreditnim kvalitetom (POCI)	Ukupno
A	265.109	5.409	193	-	270.711
B	90.551	18.000	796	-	109.347
C	5.151	3.308	11.324	-	19.783
D i E	225	124	10.662	-	11.011
Ispravka vrijednosti	(3.330)	(2.186)	(10.176)	-	(15.692)
Neto vrijednost	357.706	24.655	12.799	-	395.160

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

e) Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat

31.12.2021.

	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3	Finansijska sredstva s oslabljenim kreditnim kvalitetom (POCI)	Ukupno
A	39.922	-	-	-	39.922
B	-	-	-	-	-
C	-	-	-	-	-
D i E	-	-	-	-	-
Ispravka vrijednosti	(406)	-	-	-	(406)
Neto vrijednost	39.922	-	-	-	39.922

31.12.2020.

	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3	Finansijska sredstva s oslabljenim kreditnim kvalitetom (POCI)	Ukupno
A	14.523	-	-	-	14.523
B	-	-	-	-	-
C	-	-	-	-	-
D i E	-	-	-	-	-
Ispravka vrijednosti	(73)	-	-	-	(73)
Neto vrijednost	14.523	-	-	-	14.523

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

e) Kreditne obaveze i ugovori o finansijskim garancijama

					31.12.2021.
	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3	Finansijska sredstva s oslabljenim kreditnim kvalitetom (POCI)	Ukupno
A	54.055	1.162	-	-	55.217
B	41.886	5.031	12	-	46.929
C	595	1.094	1.518	-	3.207
D i E	3	73	347	-	423
Ispravka vrijednosti	(1.047)	(260)	(516)	-	(1.823)
Neto vrijednost	95.492	7.100	1.361	-	103.953

					31.12.2020.
	Očekivani gubitak za fazu 1 (12 mjeseci)	Očekivani gubitak za fazu 2	Očekivani gubitak za fazu 3	Finansijska sredstva s oslabljenim kreditnim kvalitetom (POCI)	Ukupno
A	57.952	106	6	-	58.064
B	25.861	2.115	-	-	27.976
C	320	1.063	520	-	1.903
D i E	3	-	16	-	19
Ispravka vrijednosti	(1.536)	(402)	(107)	-	(2.045)
Neto vrijednost	82.600	2.882	435	-	85.917

Banka razvrstavanje potraživanja u faze vrši uzimajući u obzir kriterijume: odnos boniteta u momentu odobravanja i boniteta u momentu obračuna potraživanja, podatak o restrukturiranju potraživanja, podatak o kašnjenju, podatak o pripadnosti WL 2 i ICL listi. Kao jedan od kriterijuma koristi odnos boniteta u momentu odobravanja i boniteta u momentu obračuna ispravki vrijednosti potraživanja, pri čemu se kao bonitet uzima bonitet prema internoj metodologiji NLB Grupe, koja ne odgovara u potpunosti klasifikaciji u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore. U tabelama gore, Banka je prikazala klase u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore; stoga postoje određeni slučajevi A ili B boniteta, a da pripadaju fazi 3, ili D i E boniteta, a da pripadaju fazi 1 ili fazi 2.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

g) Reprogramirane izloženosti

	Ukupna reprogramirana izloženost			Ispravka vrijednosti		31.12.2021.
	Ukupno	A i B klasa	C, D, E klasa	A i B klasa	C, D, E klasa	Kolaterali i finansijske garancije primljene za restrukturirane kredite
Kredit i potraživanja od klijenata (uključujući kredite po amortizovanoj vrijednosti i fer vrijednosti)						
<i>Kredit fizičkim licima</i>	2.533	1.058	1.475	(115)	(635)	7.501
Kreditna linija	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-
Stambeni krediti	1.953	637	1.316	(77)	(603)	5.537
Potrošački krediti	548	421	127	(38)	(32)	1.881
Ostali krediti fizičkim licima	32	-	32	-	-	83
<i>Kredit pravnim licima</i>	19.772	524	19.248	(28)	(7.358)	40.104
Kredit malim i srednjim preduzećima	19.717	499	19.218	(28)	(7.328)	40.073
Kredit velikim preduzećima	-	-	-	-	-	-
Neiskorišćeni krediti	55	25	30	-	(30)	31
<i>Ukupna izloženost sa mjerama reprograma</i>	22.305	1.582	20.723	(143)	(7.993)	47.605

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

g) Reprogramirane izloženosti (nastavak)

	Ukupna reprogramirana izloženost			Ispravka vrijednosti		31.12.2020. Kolaterali i finansijske garancije primljene za restrukturirane kredite
	Ukupno	A i B klasa	C, D, E klasa	A i B klasa	C, D, E klasa	
Kredit i potraživanja od klijenata (uključujući kredite po amortizovanoj vrijednosti i fer vrijednosti)						
Kredit fizičkim licima	2.016	911	1.105	(79)	(452)	5.981
Kreditne linije	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice						
Stambeni krediti	1.627	692	935	(70)	(410)	4.419
Potrošački krediti	357	219	138	(9)	(42)	1.469
Ostali krediti fizičkim licima	32	-	32	-	-	93
Kredit pravnim licima	15.913	4.630	11.283	(799)	(5.426)	31.607
Kredit malim i srednjim preduzećima	15.306	4.620	10.686	(799)	(5.426)	30.364
Kredit velikim preduzećima	597	-	597	-	-	1.223
Neiskorišćeni krediti	10	10	-	-	-	20
Ukupna izloženost sa mjerama reprograma	17.929	5.541	12.388	(878)	(5.878)	37.588

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)**4.1. Kreditni rizik (nastavak)****g) Reprogramirane izloženosti (nastavak)**

Reprogramirane izloženosti su iznosile EUR 22.305 hiljada na dan 31. decembra 2021. godine (na dan 31. decembra 2020. godine: EUR 17.929 hiljada).

Reprogramirane izloženosti po periodima reprogramiranja su prikazane u tabeli niže za 31. decembar 2021. godine i 31. decembar 2020. godine.

	31.12.2021.			
	do 3 mjeseca	od 3 do 6 mjeseci	od 6 do 12 mjeseci	preko 12 mjeseci
Izloženost A i B klasa	24	25	139	1.393
Izloženost C, D, E klasa	6.395	224	1.341	12.764
<i>Ukupna izloženost sa mjerama reprograma</i>	6.419	249	1.480	14.157

	31.12.2020.			
	do 3 mjeseca	od 3 do 6 mjeseci	od 6 do 12 mjeseci	preko 12 mjeseci
Izloženost A i B klasa	675	2.936	120	1.810
Izloženost C, D, E klasa	4.646	228	132	7.382
<i>Ukupna izloženost sa mjerama reprograma</i>	5.321	3.164	252	9.192

Reprogramirane izloženosti po danima kašnjenja su prikazane u tabeli niže za 31. decembar 2021. godine i 31. decembar 2020. godine.

	31.12.2021.				
	do 31 dan	od 31 do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 180 do 360 dana	preko 360 dana
Izloženost sa mjerama reprograma	17.246	365	70	1.523	3.101

	31.12.2020.				
	do 31 dan	od 31 do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 180 do 360 dana	preko 360 dana
Izloženost sa mjerama reprograma	11.607	258	1.880	446	3.738

h) Finansijski efekat kolaterala za kredite i plasmane

	Kredit i ostala finansijska aktiva u potpunosti ili više obezbijeđeni kolateralom		Kredit i ostala finansijska aktiva koji nisu u potpunosti obezbijeđeni kolateralom		Kredit i ostala finansijska aktiva koji nisu obezbijeđeni kolateralom	
	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	273.928	727.250	21.922	14.555	291.748	-
Krediti državi	2.813	4.208	945	1.000	20.300	-
Krediti bankama	-	-	-	-	30.032	-
Krediti finansijskim organizacijama	-	-	-	-	47	-
<i>Kredit i fizičkim licima</i>	189.273	424.126	3.572	2.832	132.140	-
<i>Kreditna linija</i>	-	-	-	-	2.503	-
<i>Kreditne kartice</i>	23	32	383	100	2.841	-
<i>Stambeni krediti</i>	184.301	403.937	2.997	2.437	9.784	-
<i>Potrošački krediti</i>	4.878	19.843	192	295	117.012	-
<i>Ostali krediti fizičkim licima</i>	71	314	-	-	-	-
<i>Krediti ostalim klijentima</i>	81.842	298.916	17.405	10.723	42.212	-
<i>Kartice</i>	-	-	2	1	245	-
<i>Kredit i velikim preduzećima</i>	13.057	41.447	4.379	1.358	8.295	-
<i>Kredit i malim i srednjim preduzećima</i>	68.785	257.469	13.024	9.364	33.672	-
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	65.568	-
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	1.449	-
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat					39.922	-
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	39.922	-
UKUPNO	273.928	727.250	21.922	14.555	331.670	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

h) Finansijski efekat kolaterala za kredite i plasmane (nastavak)

	Kredit i ostala finansijska aktiva u potpunosti ili više obezbijedeni kolateralom		Kredit i ostala finansijska aktiva koji nisu u potpunosti obezbijedeni kolateralom		Kredit i ostala finansijska aktiva koji nisu obezbijedeni kolateralom	
	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala	Neto knjigovodstvena vrijednost kredita i ostale finansijske aktive	Fer vrijednost kolaterala
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	190.073	470.816	15.092	10.200	189.995	-
Kredit drzavi	-	-	-	-	20.482	-
Kredit bankama	-	-	-	-	14.481	-
Kredit finansijskim organizacijama	-	-	-	-	664	-
<i>Kredit fizičkim licima</i>	<i>134.532</i>	<i>313.631</i>	<i>4.239</i>	<i>3.351</i>	<i>110.529</i>	-
<i>Kreditna linija</i>	-	-	-	-	1.829	-
<i>Kreditne kartice</i>	26	40	420	112	2.599	-
<i>Stambeni krediti</i>	133.540	307.551	3.711	3.098	7.708	-
<i>Potrošački krediti</i>	871	5.719	108	141	98.393	-
<i>Ostali krediti fizičkim licima</i>	95	321	-	-	-	-
<i>Krediti ostalim klijentima</i>	<i>55.541</i>	<i>157.185</i>	<i>10.853</i>	<i>6.849</i>	<i>28.522</i>	-
<i>Kartice</i>	-	-	7	5	206	-
<i>Krediti velikim preduzećima</i>	7.071	22.159	1.539	492	4.844	-
<i>Kredit malim i srednjim preduzećima</i>	<i>48.470</i>	<i>135.026</i>	<i>9.307</i>	<i>6.352</i>	<i>23.472</i>	-
<i>Hartije od vrijednosti</i>	-	-	-	-	13.571	-
<i>Ostala finansijska sredstva</i>	-	-	-	-	1.746	-
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat						
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	14.523	-
UKUPNO	190.073	470.816	15.092	10.200	204.518	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

h) *Finansijski efekat kolaterala za kredite i plasmane (nastavak)*

Banka uzima različita sredstva obezbjeđenja kredita da bi umanjila kreditni rizik. Odluka o vrsti i vrijednosti kolaterala zavisi od analize komitenta i potencijalnog plasmana. Uzimanjem sredstava obezbjeđenja, Banka smanjuje rizik od potencijalne nemogućnosti klijenta da na vrijeme izvrši obaveze plaćanja. Objelodanjenu fer vrijednost kolaterala utvrđuje ovlašćeni procjenitelj Banke. Objelodanjena fer vrijednost kolaterala predstavlja vrijednost koja se može realizovati od strane zakonskih vlasnika sredstava. Obezbjeđivanje finansijskih instrumenata koji se vode po amortizovanoj vrijednosti je determinisano fer vrijednošću kolaterala.

Finansijski instrumenti kojima je prekoračen rok dospeljeća, ali nisu obezvrijeđeni, jesu oni finansijski instrumenti kod kojih je prekoračen rok ugovornih dospeljeća glavnice i kamate, ali Banka smatra da njihovo umanjjenje vrijednosti nije adekvatno na osnovu količine raspoloživih instrumenata obezbjeđenja ili trenutka naplate iznosa koji se duguju Banci.

Iako su krediti pokriveni kolateralom, može doći do obezbjeđenja kredita ukoliko se određeni dio kolaterala ne može prodati usljed administrativnih i drugih ograničenja, što može dovesti do produženja vremenskog perioda potrebnog za prodaju kolaterala.

i) *Finansijski efekat kolaterala za finansijska sredstva po fer vrijednosti, a koja se ne drže radi trgovanja*

						31.12.2021.	
		Finansijska sredstva u potpunosti ili više obezbijedena kolateralom		Finansijska sredstva koja nisu u potpunosti obezbijedena kolateralom		Finansijska sredstva koja nisu obezbijedena kolateralom	
		Fer vrijednost finansijskog sredstva	Fer vrijednost kolaterala	Fer vrijednost finansijskog sredstva	Fer vrijednost kolaterala	Fer vrijednost finansijskog sredstva	Fer vrijednost kolaterala
Kredit i potraživanja od klijenata		-	-	-	-	-	-
Ukupno:		-	-	-	-	-	-
						31.12.2020.	
		Finansijska sredstva u potpunosti ili više obezbijedena kolateralom		Finansijska sredstva koja nisu u potpunosti obezbijedena kolateralom		Finansijska sredstva koja nisu obezbijedena kolateralom	
		Fer vrijednost finansijskog sredstva	Fer vrijednost kolaterala	Fer vrijednost finansijskog sredstva	Fer vrijednost kolaterala	Fer vrijednost finansijskog sredstva	Fer vrijednost kolaterala
Kredit i potraživanja od klijenata		572	1.223	-	-	-	-
Ukupno:		572	1.223	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

j) Analiza neto kredita i potraživanja po geografskim sektorima

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti

	31.12.2021.	31.12.2020.
Zemlja		
Crna Gora	521.315	379.597
Zemlje Evropske unije	57.041	6.793
- Slovenija	52.693	1.132
- Ostale EU članice	4.348	5.661
Ostale zemlje	9.242	8.770
Ukupno	587.598	395.160

k) Analiza dužničkih hartija od vrijednosti po geografskim sektorima

			31.12.2021.
Zemlja	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	Finansijska sredstva držana radi trgovanja	Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat
Crna Gora	30.549	-	20.505
Slovenija	-	-	7.501
Njemačka	10.007	-	-
Francuska	10.002	-	-
Holandija	10.008	-	-
Španija	5.002	-	-
Sjedinjene Američke Države	-	-	11.907
Ukupno	65.568	-	39.913

			31.12.2020.
Zemlja	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	Finansijska sredstva držana radi trgovanja	Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat
Crna Gora	13.571	-	4.750
Slovenija	-	-	-
Sjedinjene Američke Države	-	-	9.767
Ukupno	13.571	-	14.517

U tabelama je za dan 31. decembra 2021. i 31. decembra 2020. godine prikazana struktura neto izloženosti Banke po geografskim područjima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

I) Analiza kreditnog rizika po privrednim sektorima*

Banka prati koncentraciju kreditnog rizika po privrednim sektorima. Analiza koncentracije kreditnog rizika na dan 31. decembra prikazana je u sljedećoj tabeli. Kreditne izloženosti u tabelama ispod prikazane su po neto principu.

	Neto krediti i potraživanja	31.12.2021. %
Banke	30.032	5,11%
Finansije	47	0,01%
Javni sektor	89.484	15,23%
Stanovništvo	324.985	55,30%
Građevinski sektor	15.411	2,62%
Industrijski sektor	22.160	3,77%
Poljoprivreda	1.524	0,26%
Rudarstvo	3.045	0,52%
Usluge	12.890	2,19%
Ugostiteljstvo	22.145	3,77%
Saobraćaj i komunikacije	12.257	2,09%
Trgovina	52.169	8,88%
Ostala finansijska sredstva	1.449	0,25%
Ukupno	587.598	100,00%

*finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti

	Neto krediti i potraživanja	31.12.2020. %
Banke	14.481	3,67%
Finansije	664	0,17%
Javni sektor	33.974	8,60%
Stanovništvo	249.300	63,09%
Građevinski sektor	9.116	2,31%
Industrijski sektor	19.016	4,81%
Poljoprivreda	511	0,13%
Rudarstvo	2.965	0,75%
Usluge	7.208	1,82%
Ugostiteljstvo	13.414	3,39%
Saobraćaj i komunikacije	9.842	2,49%
Trgovina	32.923	8,33%
Ostala finansijska sredstva	1.746	0,44%
Ukupno	395.160	100,00%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

m) Struktura dužničkih hartija od vrijednosti bankarske knjige prema rejtingu agencije Fitch

31.12.2021.

Fitch rejting	Knjigovodstvena vrijednost	%
AAA	31.922	30,26%
AA	10.002	9,48%
A	12.503	11,85%
BBB	-	-
Ostalo	-	-
Bez Fitch rejtinga (Crna Gora)	51.054	48,41%
Ukupno	105.481	100%

31.12.2020.

Fitch rejting	Knjigovodstvena vrijednost	%
AAA (USA)	9.767	34,77%
AA	-	-
A	-	-
BBB	-	-
Ostalo	-	-
Bez Fitch rejtinga (Crna Gora)	18.321	65,23%
Ukupno	28.088	100%

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti

U skladu sa rizik apetitom, tolerancija za rizik likvidnosti je niska, pa Banka održava dovoljan nivo rezervi likvidnosti (counterbalancing capacity i liquidity buffer) i dobro diversifikovane izvore sredstava. Banka mora imati odgovarajući nivo rezervi likvidnosti da pokrije dospjele i potencijalne obaveze, i ovo mora biti ostvarivo u veoma kratkom intervalu.

Upravljanje likvidnošću na operativnom, strukturnom i strateškom nivou regulisano je Politikom upravljanja likvidnošću.

Politika upravljanja likvidnošću definiše rizik likvidnosti, određuje metode i procedure za adekvatno mjerenje i upravljanje rizikom likvidnosti, definiše dužnosti i obaveze organa Banke u sistemu upravljanja rizikom likvidnosti, utvrđuje metode vršenja pregleda trenutnog stanja likvidnosti i budućih tokova gotovine, kao i mjere za ostvarivanje ciljeva optimalne likvidnosti Banke.

Plan za upravljanje likvidnošću u nepredviđenim situacijama, kao dio Politike upravljanja likvidnošću, utvrđuje smjernice i plan aktivnosti koje imaju za cilj prepoznavanje problema i iznalaženje najboljih rješenja u uslovima nastanka nepredviđenih okolnosti, odnosno održavanje likvidnosti koja garantuje nesmetano obavljanje poslova i zaštitu interesa deponenata, povjerilaca i akcionara Banke.

Procedure za upravljanje rizikom likvidnosti na operativnom nivou, su takođe dio Politike upravljanja likvidnošću, i imaju za cilj uspostavljanje mehanizama praćenja i održavanja dnevne, kao i likvidnosti na kratak rok, kroz sagledavanje odnosa kratkoročne aktive i pasive Banke i uspostavljanje mjera i postupaka za održavanje njihove adekvatne ročne usklađenosti.

Glavni ciljevi na polju upravljanja rizikom likvidnosti su:

- održavanje kratkoročne i dugoročne likvidnosti;
- izmirenje svih dospjelih obaveza;
- korišćenje najpovoljnijih sredstava za izmirenje dospjelih obaveza;
- poštovanje zakonskih propisa, odnosno standarda na nivou NLB Grupe, kao i internih kriterijuma i ciljeva u skladu sa Politikom i drugim aktima Banke kojima se uređuje oblast likvidnosti.

Banka na mjesečnom nivou sprovodi stres testove likvidnosti u skladu sa različitim vrstama stresnih scenarija (tržišni, specifični i kombinovani scenario), kao i projekcije budućih novčanih tokova u skladu sa Business view metodologijom.

Likvidnim sredstvima se, u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti u bankama, podrazumijevaju:

1. gotovina;
2. sredstva na obračunskom računu kod Centralne banke (do maksimalnog iznosa 100% kapitala Banke, u skladu sa Odlukom NLB d.d. u pogledu maksimalne izloženosti prema Centralnoj banci i Vladi Crne Gore);
3. čekovi i druga novčana potraživanja;
4. sredstva na računima kod domaćih banaka (depoziti po viđenju);
5. sredstva kod agenata platnog prometa;
6. sredstva na računima kod stranih banaka (depoziti po viđenju);
7. 50% sredstava obavezne rezerve koja se u skladu sa posebnim propisom Centralne banke mogu koristiti za održavanje dnevne likvidnosti Banke.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Prikaz likvidnih sredstava banke na dan 31. decembar 2021. godine i 31. decembar 2020. godine dat je u tabeli niže. U tabelu nijesu uključena sredstva obavezne rezerve.

Likvidna aktiva	31.12.2021.	31.12.2020.
Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	64.694	84.399
Potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)	30.039	14.481
Hartije od vrijednosti bankarske knjige	105.481	28.088
Ukupna likvidna aktiva	200.214	126.968

Banka stavlja veliki naglasak na obim, strukturu i koncentraciju rezervi likvidnosti, imajući u vidu tržišna kretanja i potencijalne promjene istih.

Jednom mjesečno vrše se i stres testovi likvidnosti, koji se koriste kako bi se identifikovali potencijalni negativni događaji na likvidnost Banke. Koristeći stres testove, određuje se izloženost riziku likvidnosti i koliko šokovi mogu uticati na poslovanje Banke. Stres testovi bi trebalo da upozore Banku na buduće neočekivane odlive likvidnih rezervi.

Rezultati stresnog testiranja pokazuju da je Banka na dan 31. decembra 2021. godine imala likvidnosni suficit u iznosu od EUR 103 miliona, čime se omogućava Banci da preživi stresni scenario u periodu od 6 mjeseci i dovoljno vremena da odgovori na neočekivane odlive.

Banka upravlja likvidnošću na:

- operativnom nivou;
- strukturnom nivou;
- strateškom nivou.

Upravljanje likvidnošću na operativnom nivou postiže se kroz:

- dnevno praćenje sredstava i obaveza tj. planiranjem dnevnih priliva i odliva;
- dnevno praćenje kretanja depozita i kredita;
- planiranje novčanih tokova po danima za period narednih mjesec dana;
- praćenje i mjerenje osnovnih indikatora likvidnosti na dnevnom nivou;
- praćenje koncentracije većih depozita i aktivnom saradnjom sa najznačajnijim deponentima u cilju blagovremene najave priliva/odliva sredstava;
- Intraday Liquidity Management.

Upravljanje likvidnošću na strukturnom nivou postiže se kroz:

- praćenje i mjerenje ročne usklađenosti sredstava i izvora sredstava;
- praćenje i mjerenje stabilnosti a vista depozita;
- definisanje pokazatelja strukturne likvidnosti i njihovo redovno izračunavanje i praćenje;
- definisanje optimalne ili granične vrijednosti pojedinačnih pokazatelja strukturne likvidnosti;
- praćenje trenda odabranih pokazatelja strukturne likvidnosti;
- izradu analiza i predloga za izmjenu strukture likvidnosti iskaza o finansijskom položaju koji mogu uticati na stepen izloženosti riziku likvidnosti;
- sprovođenje stres testova za likvidnost, kao i projekcija budućih novčanih tokova u skladu sa Business view metodologijom;
- izradu Scoring modela za identifikaciju i praćenje rizika likvidnosti;
- uspostavljanje sistema ITC, koji je detaljno opisan kroz Metodologiju utvrđivanja ITC.

Likvidnost Banke je predmet svakodnevnog razmatranja Komisije za likvidnost, a jednom mjesečno Odbora za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom i Odbora direktora.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tokovi gotovine iz neizvedenih finansijskih instrumenata

U tabeli koja slijedi prikazani su novčani tokovi po osnovu neizvedenih finansijskih instrumenata u odnosu na preostalo dospijeće na kraju godine. Objelodanjeni iznosi predstavljaju preostale nediskontovane tokove gotovine, prema preostalom dospijeću. U novčane tokove prikazane u tabeli uključene su i buduće kamate.

						31.12.2021.
	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	81.542	-	-	16.851	-	98.393
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti						
Kredit i potraživanja od banaka	30.032	-	-	-	-	30.032
Kredit i potraživanja od klijenata	21.221	21.792	105.028	254.258	198.520	600.819
Hartije od vrijednosti	35.489	-	488	22.547	10.554	69.078
Ostala finansijska sredstva	111	-	-	1.338	-	1.449
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat						
Hartije od vrijednosti	12.230	48	28.029	2.379	1.245	43.931
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koja se ne drže radi trgovanja						
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	-	-	-
Ostala sredstva	2.148	501	91	5.460	160	8.360
Ukupno sredstva	182.773	22.341	133.636	302.833	210.479	852.062
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti						
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.524	-	-	-	-	1.524
Depoziti klijenata	507.341	17.819	63.269	22.963	90	611.482
Kredit banaka i centralnih banaka	725	-	749	5.397	2.596	9.467
Kredit klijenata koji nijesu banke	27	224	1.200	6.170	8.856	16.477
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja						
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-
Subordinisani dug	38	72	74	584	2.543	3.311
Ukupno finansijske obaveze	509.655	18.115	65.292	35.114	14.085	642.261
Garancije	6.265	6.451	22.111	6.932	-	41.759
Potencijalne obaveze koje se odnose na kreditni rizik	22.991	4.033	29.874	5.296	-	62.194
Potencijalne obaveze	29.256	10.484	51.985	12.228	-	103.953
Izloženost riziku likvidnosti	(356.138)	(6.258)	16.359	255.491	196.394	105.848

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tokovi gotovine iz neizvedenih finansijskih instrumenata (nastavak)

						31.12.2020.
	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	96.553	-	-	12.155	-	108.708
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti						
Kredit i potraživanja od banaka	14.481	-	-	-	-	14.481
Kredit i potraživanja od klijenata	15.852	15.142	74.483	191.975	152.434	449.886
Hartije od vrijednosti	606	13.107	-	-	-	13.713
Ostala finansijska sredstva	530	-	-	1.216	-	1.746
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat						
Hartije od vrijednosti	9.798	-	96	510	5.235	15.639
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koja se ne drže radi trgovanja						
Kredit i potraživanja od klijenata	8	9	610	-	-	627
Ostala sredstva	1.119	422	117	4.013	154	5.825
Ukupno sredstva	138.947	28.680	75.306	209.869	157.823	610.625
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti						
Depoziti banaka i centralnih banaka	9.809	-	-	-	-	9.809
Depoziti klijenata	347.212	12.510	57.626	15.516	74	432.938
Kredit klijenata koji nijesu banke	10	204	491	3.166	5.999	9.870
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja						
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-
Ukupno finansijske obaveze	357.031	12.714	58.117	18.682	6.073	452.617
Garancije	2.233	8.248	16.515	8.016	-	35.012
Potencijalne obaveze koje se odnose na kreditni rizik	18.031	3.910	23.901	5.063	-	50.905
Potencijalne obaveze	20.264	12.158	40.416	13.079	-	85.917
Izloženost riziku likvidnosti	(238.348)	3.808	(23.227)	178.108	151.750	72.091

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)
4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)
Tokovi gotovine iz neizvedenih finansijskih instrumenata (nastavak)

Objelodanjeni iznosi u tabeli koja slijedi predstavljaju preostale nediskontovane tokove gotovine, prema preostalom dospijeću. U novčane tokove prikazane u tabeli nisu uključene buduće kamate.

						31.12.2021.
	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	81.542	-	-	16.851	-	98.393
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti						-
Kredit i potraživanja od banaka	30.032	-	-	-	-	30.032
Kredit i potraživanja od klijenata	19.124	17.868	88.604	202.424	162.529	490.549
Hartije od vrijednosti	35.489	-	-	19.889	10.190	65.568
Ostala finansijska sredstva	111	-	-	1.338	-	1.449
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat						
Hartije od vrijednosti	12.230	-	27.692	-	-	39.922
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja						
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	-	-	-
Ostala sredstva	2.148	501	91	5.460	160	8.360
Ukupno sredstva	180.676	18.369	116.387	245.962	172.879	734.273
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti						
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.524	-	-	-	-	1.524
Depoziti klijenata	507.249	17.625	62.575	22.257	85	609.791
Kredit banaka i centralnih banaka	665	-	643	5.143	2.571	9.022
Kredit klijenata koji nijesu banke	14	210	1.137	5.974	8.764	16.099
Subordinisani dug	38	-	-	-	2.400	2.438
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja						
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-
Ukupno finansijske obaveze	509.490	17.835	64.355	33.374	13.820	638.874
Garancije	6.265	6.451	22.111	6.932	-	41.759
Potencijalne obaveze koje se odnose na kreditni rizik	22.991	4.033	29.874	5.296	-	62.194
Potencijalne obaveze	29.256	10.484	51.985	12.228	-	103.953
Izloženost riziku likvidnosti	(358.070)	(9.950)	47	200.360	159.059	(8.554)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tokovi gotovine iz neizvedenih finansijskih instrumenata (nastavak)

						31.12.2020.
	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	96.553	-	-	12.155	-	108.708
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti						-
Kredit i potraživanja od banaka	14.481	-	-	-	-	14.481
Kredit i potraživanja od klijenata	14.297	12.268	61.716	150.744	126.337	365.362
Hartije od vrijednosti	606	12.965	-	-	-	13.571
Ostala finansijska sredstva	530	-	-	1.216	-	1.746
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat						
Hartije od vrijednosti	9.798	-	-	-	4.725	14.523
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja						
Kredit i potraživanja od klijenata	4	-	593	-	-	597
Ostala sredstva	1.119	422	117	4.013	154	5.825
Ukupno sredstva	137.388	25.655	62.426	168.128	131.216	524.813
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti						
Depoziti banaka i centralnih banaka	9.809	-	-	-	-	9.809
Depoziti klijenata	347.153	12.402	56.945	15.089	67	431.656
Kredit klijenata koji nijesu banke	8	192	448	3.012	5.887	9.547
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja						
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-
Ukupno finansijske obaveze	356.970	12.594	57.393	18.101	5.954	451.012
Garancije	2.233	8.248	16.515	8.016	-	35.012
Potencijalne obaveze koje se odnose na kreditni rizik	18.031	3.910	23.901	5.063	-	50.905
Potencijalne obaveze	20.264	12.158	40.416	13.079	-	85.917
Izloženost riziku likvidnosti	(239.846)	903	(35.383)	136.948	125.262	(12.116)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)
4.3. Tržišni rizik

Izloženost tržišnim rizicima predstavlja rizik da će fer vrijednost budućih tokova gotovine finansijskih instrumenata fluktuirati kao posljedica kolebanja tržišnih stopa, odnosno cijena i kamatnih stopa, deviznih kurseva ili cijena hartija od vrijednosti. Upravljanje tržišnim rizikom predstavlja proces praćenja i mjerenja pomenute izloženosti u cilju maksimalnog smanjenja negativnih posljedica uzrokovanih kolebanjem tržišnih cijena, kao i izradu stresnih scenarija za pojedinačne tipove rizika.

a) Rizik promjene kamatnih stopa

Upravljanje rizikom od promjene kamatnih stopa u bankarskoj knjizi se vrši na osnovu metoda mjerenja osjetljivosti neto kamatnih prihoda (ΔNII) na promjenu kamatne stope, mjerenja osjetljivosti ekonomske vrijednosti kapitala - Economic Value of Equity (EVE) metodologija i standardizovanog kamatnog šoka.

Mjerenje osjetljivosti neto kamatnih prihoda i ekonomske vrijednosti kapitala na promjenu tržišnih kamatnih stopa zasniva se na analizi kamatnih gapova. Gap analiza se odnosi na tehniku mjerenja rizika od promjene kamatnih stopa pomoću koje se sredstva, obaveze i vanbilansna aktiva raspoređuju u odgovarajuće vremenske okvire prema datumu ponovnog određivanja cijena (za instrumente sa varijabilnom kamatnom stopom) ili datumu dospeljeća (za instrumente sa fiksnom kamatnom stopom), u zavisnosti od toga koji je raniji.

Sredstva i obaveze koje nemaju definisan datum dospeljeća (npr. depoziti po viđenju), ili im datumi dospeljeća variraju u odnosu na originalne datume dospeljeća definisane ugovorom (kreditni sa fiksnom kamatnom stopom koji mogu biti prijevremeno otplaćeni, oročeni depoziti koji mogu biti prijevremeno razročeni...), svrstavaju se u odgovarajuće vremenske okvire na osnovu procjene i prethodnog iskustva Banke.

Za potrebe mjerenja i upravljanja rizikom kamatne stope, Banka određuje iznos i trajanje „core“ avista depozita, koji predstavljaju dio stabilnih avista depozita koji se vjerovatno neće promijeniti čak ni u slučaju značajnih promjena tržišnih kamatnih stopa, i raspoređuje ih u buduće kamatne GAP-ove.

U izračun se uključuje i uticaj automatskih (floor i cap) i bihejvioralnih opcija (prijevremena otplata kredita i prijevremeno razročenje depozita), kao i očekivani novčani tokovi po osnovu nenaplativih kredita (NPL) i vanbilansa.

U cilju što adekvatnijeg mjerenja i upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa koristi se EVE (economic value of equity) metodologija koja služi za mjerenje osjetljivosti finansijskih instrumenata na promjenu tržišnih kamatnih stopa. Na osnovu ove metode procjenjuje se koliko će se promijeniti vrijednost pozicije ukoliko se tržišne kamatne stope promjene u skladu sa 6 definisanih scenarija.

Na osnovu ΔNII metoda vrši se procjena uticaja promjene kamatnih stopa na tržištu na neto kamatni prihod Banke. Na osnovu otvorenih kratkoročnih kamatnih pozicija izračunatih gap analizom procjenjuju se promjene očekivanih kamatnih prihoda, koje su posljedica anticipiranih promjena tržišnih kamatnih stopa.

Banka je dužna da mjeri i prati uticaj rizika kamatne stope na promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige, korišćenjem standardizovanog kamatnog šoka, i to pojedinačno po svim značajnim valutama, a po ostalim valutama zbirno. Rizikom ponderisana pozicija bankarske knjige dobijena na ovaj način, predstavlja procjenu iznosa promjene vrijednosti pozicije u slučaju promjene tržišnih kamatnih stopa za 200 baznih poena.

Analiza efekata povećanja ili smanjenja kamatnih stopa na tržištu na ekonomsku vrijednost kapitala i na bilans uspjeha Banke je kako slijedi:

	2021.		
	Prosjek	Minimum	Maksimum
Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi - EVE	5.305	4.024	6.440
Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi - EVE, u odnosu na regulatorni kapital	10,06%	7,85%	11,83%
	2020.		
	Prosjek	Minimum	Maksimum
Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi - EVE	4.198	3.098	5.454
Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi - EVE, u odnosu na regulatorni kapital	8,48%	6,79%	10,49%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

a) Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)

Vrijednosti u prethodnoj tabeli su izvedene na osnovu redovnih mjesečnih izračuna. U pitanju je scenario paralelnog uvećanja kamatnih stopa za 200 bazičnih poena, koji je najnepovoljniji „worst case“ scenario za NLB Banku Podgorica.

			31.12.2021.
<i>Osjetljivost kamatnih prihoda</i>	<u>Prosjek</u>	<u>Minimum</u>	<u>Maksimum</u>
EUR	403	368	514
USD	41	10	65
CHF	1	-	1

			31.12.2020.
<i>Osjetljivost kamatnih prihoda</i>	<u>Prosjek</u>	<u>Minimum</u>	<u>Maksimum</u>
EUR	553	450	701
USD	49	5	92
CHF	1	1	2

Vrijednosti u prethodnoj tabeli su izvedene na osnovu redovnih mjesečnih izračuna. U pitanju je scenario paralelne promjene kratkoročnih kamatnih stopa za 100 bazičnih poena.

Glavno sredstvo upravljanja izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa jeste upravljanje kamatonosnom aktivom i pasivom. Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom usvaja, na predlog stručnih službi, strategiju korigovanja stavki aktive i pasive prema predviđenim promjenama u tržišnim kamatnim stopama, a prvenstveno vodeći računa da se Banka zaštiti od promjena kamatnih stopa.

Banka upravlja tržišnim rizikom kroz upravljanje bilansnim pozicijama, i to:

- upravljanjem portfeljom dužničkih hartija od vrijednosti;
- uvođenjem novog i posebnog tretmana postojećih bankarskih proizvoda;
- upravljanjem ročnošću postojećih bilansnih stavki.

Portfelj dužničkih hartija od vrijednosti mora da ispunjava kriterijume, odnosno limite postavljene internom Politikom investiranja u hartije od vrijednosti bankarske knjige. Njihova svrha je obezbjeđivanje likvidnosti i limitiranje izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa.

U sljedećim tabelama prikazana je izloženost Banke riziku od promjene kamatnih stopa primjenom metode kamatnih gap-ova. U kamatne gapove su uključene knjigovodstvene vrijednosti finansijskih instrumenata Banke koji su grupisani u kategorije na osnovu ranijeg od datuma ponovnog utvrđivanja cijena, odnosno datuma dospijeca. Finansijski instrumenti koji nemaju definisan datum dospijeca (avista depoziti) su uključeni u period „do 1 mjeseca“, bez obzira na očekivanja Banke. Tehnike modeliranja koje Banka primjenjuje za izračun izloženosti kamatnom riziku u skladu sa EVE metodologijom nijesu primijenjene na novčane tokove u narednim tabelama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

a) Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)

							31.12.2021.
	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Nekama- tonosno	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	16.853	-	-	-	-	81.540	98.393
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti							
Kredit i potraživanja od banaka	30.032	-	-	-	-	-	30.032
Kredit i potraživanja od klijenata	175.014	30.573	153.393	74.447	57.122	-	490.549
Hartije od vrijednosti	35.488	-	-	19.889	10.191	-	65.568
Ostala finansijska sredstva	1.338	-	-	-	-	111	1.449
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat							
Hartije od vrijednosti	3.412	-	8.819	14.036	13.646	9	39.922
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja							
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno finansijska sredstva	262.137	30.573	162.212	108.372	80.959	81.660	725.913
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti							
Depoziti banaka i centralnih banaka	-	-	-	-	-	1.524	1.524
Depoziti klijenata	505.798	17.625	62.575	22.257	85	1.451	609.791
Kredit banaka i centralnih banaka	665	-	643	5.143	2.571	-	9.022
Kredit klijenata koji nijesu banke	14	210	1.137	5.974	8.764	-	16.099
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja							
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-	-
Subordinisani dug	38	-	-	-	2.400	-	2.438
Ukupno finansijske obaveze	506.515	17.835	64.355	33.374	13.820	2.975	638.874
Izloženost riziku promjene kamatnih stopa	(244.378)	12.738	97.857	74.998	67.139	78.685	87.039

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

a) Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)

							31.12.2020.
	do 1 mjeseca	1-3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Nekama- tonosno	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	12.156	-	-	-	-	96.552	108.708
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti							
Kredit i potraživanja od banaka	14.481	-	-	-	-	-	14.481
Kredit i potraživanja od klijenata	153.159	30.839	79.885	55.497	45.982	-	365.362
Hartije od vrijednosti	606	12.965	-	-	-	-	13.571
Ostala finansijska sredstva	1.216	-	-	-	-	530	1.746
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat							
Hartije od vrijednosti	9.798	-	-	-	4.720	5	14.523
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja							
Kredit i potraživanja od klijenata	3	140	454	-	-	-	597
Ukupno finansijska sredstva	191.419	43.944	80.339	55.497	50.702	97.087	518.988
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti							
Depoziti banaka i centralnih banaka	-	-	-	-	-	9.809	9.809
Depoziti klijenata	345.970	12.402	56.945	15.039	66	1.234	431.656
Kredit klijenata koji nijesu banke	8	192	448	3.012	5.887	-	9.547
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja							
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno finansijske obaveze	345.978	12.594	57.393	18.051	5.953	11.043	451.012
Izloženost riziku promjene kamatnih stopa	(154.559)	31.350	22.946	37.446	44.749	86.044	67.976

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

b) Valutni rizik

Valutni rizik predstavlja izloženost Banke promjenama deviznih kurseva i negativnom uticaju koji pomenute promjene mogu imati na poslovni rezultat Banke u lokalnoj valuti. Valutni rizik nastaje kada Banka ima otvorenu poziciju koja može dovesti do gubitka kao posljedica promjena deviznih kurseva, promjene kursa eura u odnosu na druge valute, kao i promjene cijene zlata. Banka upravlja deviznim rizikom kroz upravljanje valutnom strukturom aktive i pasive u skladu sa očekivanim promjenama deviznih kurseva.

Banka ima program, politike i procedure za upravljanje deviznim rizikom u kojima su definisani: uslovi, ciljevi i principi obavljanja aktivnosti deviznog poslovanja, opis aktivnosti deviznog poslovanja, ovlašćenje za obavljanje aktivnosti deviznog poslovanja, procedure za upravljanje aktivnostima deviznog poslovanja i kontrolu nad deviznim rizikom kao i procedure izvještavanja.

Ciljevi Banke u pogledu aktivnosti deviznog poslovanja su usmjereni na kontinuirani nadzor nad valutnim pozicijama, upravljanje deviznim rizikom i izvještavanje u skladu sa zahtjevom Centralne banke i standardima NLB Grupe.

Aktivnosti deviznog poslovanja koje Banka sprovodi i planira da sprovede u narednom periodu su: uspostavljanje i održavanje odnosa sa optimalnim brojem korespondentskih banaka; održavanje optimalnog broja računa kod inostranih banaka; operacije na deviznom tržištu i platni promet; prikupljanje depozita u stranoj valuti; dokumentarni poslovi; transakcije u zemlji koje se odnose na poslovanje sa novčanicama u stranoj valuti; devizna aktiva banaka (depoziti, krediti, plasmani). Poslovanje sa inostranstvom odnosi se na devizne depozite i štednju, konverzije, novčane transakcije i druge transakcije u stranoj valuti.

Upravljanje valutnim rizikom u Banci regulisano je internom Politikom upravljanja valutnim rizikom kojom su precizirani načini i metode mjerenja, praćenja i upravljanja valutnim rizikom. Politika upravljanja valutnim rizikom je usvojena od strane Odbora direktora Banke.

Izloženost valutnom riziku prati i njome upravlja Sektor za upravljanje bilansnim odnosima i operacijama na finansijskom tržištu, a na osnovu podataka koje na dnevnoj osnovi dobija od Sektora za upravljanje rizicima. Odjeljenje za upravljanje aktivom i pasivom upravlja izloženošću deviznim rizicima po osnovu valute tako da rizici uvijek budu unutar (definisanih) granica. O izloženosti deviznim rizicima se razmatra na sastancima o likvidnosti na dnevnoj osnovi i sastancima Odbora za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom Banke na mjesečnoj osnovi.

Banka je postavila limite na otvorene valutne pozicije, 2% sopstvenih sredstava Banke za USD, GBP, CHF, CAD, SEK, DKK, NOK i JPY, a 0,5% sopstvenih sredstava Banke za ostale valute po pojedinim valutama, odnosno 5% od osnovnog kapitala za ukupnu poziciju u stranim valutama. Izloženost valutnom riziku je zbog izuzetno niskog obima poslovanja u stranoj valuti u 2021. godini, kao i u prethodnim godinama, na niskom nivou.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)
4.3. Tržišni rizik (nastavak)
b) Valutni rizik (nastavak)

U tabeli koja slijedi prikazana je koncentracija valutnog rizika na dan 31. decembar 2021. godine:

	EUR	USD	CHF	Ostalo	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	89.623	5.732	1.659	1.379	98.393
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti					
Kredit i potraživanja od banaka	26.434	1.672	635	1.291	30.032
Kredit i potraživanja od klijenata	490.549	-	-	-	490.549
Hartije od vrijednosti	65.568	-	-	-	65.568
Ostala finansijska sredstva	111	1.338	-	-	1.449
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat					
Hartije od vrijednosti	20.514	19.408	-	-	39.922
UKUPNO FINANSIJSKA SREDSTVA	692.799	28.150	2.294	2.670	725.913
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti					
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.524	-	-	-	1.524
Depoziti klijenata	577.269	28.249	2.293	1.980	609.791
Kredit banaka i centralnih banaka	9.022	-	-	-	9.022
Kredit klijenata koji nijesu banke	16.099	-	-	-	16.099
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja					
Subordinisani dug	2.438	-	-	-	2.438
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE	606.352	28.249	2.293	1.980	638.874
Neto izloženost valutnom riziku	86.447	(99)	1	690	87.039

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)
4.3. Tržišni rizik (nastavak)
b) Valutni rizik (nastavak)

U tabeli koja slijedi prikazana je koncentracija valutnog rizika na dan 31. decembra 2020. godine:

	EUR	USD	CHF	Ostalo	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	103.561	913	1.784	2.450	108.708
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti					
Kredit i potraživanja od banaka	6.097	7.805	128	451	14.481
Kredit i potraživanja od klijenata	365.362	-	-	-	365.362
Hartije od vrijednosti	13.571	-	-	-	13.571
Ostala finansijska sredstva	530	1.216	-	-	1.746
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat					
Hartije od vrijednosti	4.756	9.767	-	-	14.523
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja					
Kredit i potraživanja od klijenata	597	-	-	-	597
UKUPNO FINANSIJSKA SREDSTVA	494.474	19.701	1.912	2.901	518.988
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti					
Depoziti banaka i centralnih banaka	9.809	-	-	-	9.809
Depoziti klijenata	408.017	19.690	1.915	2.034	431.656
Kredit banaka i centralnih banaka	-	-	-	-	-
Kredit klijenata koji nijesu banke	9.547	-	-	-	9.547
Finansijske obaveze koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se ne drže radi trgovanja					
Subordinisani dug	-	-	-	-	-
UKUPNO FINANSIJSKE OBAVEZE	427.373	19.690	1.915	2.034	451.012
Neto izloženost valutnom riziku	67.101	11	(3)	867	67.976

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.4 Operativni rizik

Operativni rizik se definiše kao rizik gubitka koji nastaje usljed neadekvatnosti odnosno manjkavosti internih procedura, ljudskih resursa i sistema kao i usljed spoljašnjih događaja. Pomenuto obuhvata greške, propuste, pad sistema, prirodne katastrofe, terorističke napade i prevarne radnje, što može dovesti do nedostupnosti usluga, finansijskog gubitka odnosno povećanja troškova. Ovom definicijom obuhvaćen je i pravni rizik, s time što su isključeni strateški rizik i rizik reputacije.

Cilj upravljanja operativnim rizikom je ograničiti obim potencijalnih gubitaka i vjerovatnoću njihove realizacije na nivo koji je za Banku prihvatljiv s aspekta finansijske štete, a posredno i sa aspekta očuvanja ugleda Banke.

Aktivnosti upravljanja operativnim rizikom imaju za cilj identifikovanje postojećih izvora operativnih rizika, kao i potencijalnih izvora operativnog rizika koji može nastati kao posljedica uvođenja novih proizvoda, sistema, aktivnosti. Posebna pažnja se poklanja identifikaciji operativnih rizika koji mogu nastati iz angažovanja lica izvan Banke za obavljanje poslova za Banku. Principi upravljanja operativnim rizicima u Banci su definisani Politikom upravljanja operativnim rizikom i Metodologijom upravljanja operativnim rizikom Banke.

Identifikacija izvora rizika obuhvata:

- interne greške i zloupotrebu;
- kršenje propisa od strane eksternih lica;
- propuste u sistemu regrutovanja kadrova i sistemu bezbjednosti na radu;
- probleme u upravljanju odnosima sa klijentima, uvođenju novih proizvoda i poslovnim procedurama – ukoliko su neadekvatni;
- štete nastale na imovini Banke usljed prirodnih nepogoda i drugih događaja;
- poremećaje u organizaciji Banke i greške u funkcionisanju postojećih sistema;
- implementaciji poslovnih procedura i odluka.

Banka vrši nadzor nad izvorima operativnog rizika definisanim u skladu sa unutrašnjom organizacijom i poslovnom aktivnošću Banke, koji uglavnom obuhvataju: transakcije sa privrednim subjektima, transakcije sa subjektima unutar finansijskog sektora a u skladu sa Zakonom o bankama, poslove sa stanovništvom, poslove sa privredom, operacije platnog prometa, posredničke poslove, upravljanje aktivom i brokersko-dilerske poslove.

Banka je definisala gornju granicu tolerancije prema operativnom riziku kao vrijednosno izraženu gornju granicu neto gubitaka štetnih događaja, koju banka prihvata u svom poslovanju. Gornja granica tolerancije određuje se na nivou Banke i na nivou pojedinačnog štetnog događaja.

Banka je definisala kritičnu granicu štetnih događaja koja predstavlja prag iznad kojeg je potrebna procjena potrebe za povećanjem kapitalnog zahtjeva za operativni rizik kao i dodatne mjere za savlađivanje rizika.

Dodatno, Banka je za određene aktivnosti definisala nultu toleranciju koju ne dopušta u svom poslovanju.

Banka definiše ključne pokazatelje operativnog rizika (KRI) kao sistem ranog upozorenja na potencijalno uvećanje rizika, koje prati u skladu sa Uputstvom za praćenje ključnih indikatora operativnog rizika. Izvještaj sa rezultatima praćenja se podnosi Specijalizovanoj sjednici Uprave, najmanje jednom godišnje. Primjerenost definisanih KRI provjerava se najmanje jednom godišnje

Banka je razvila i metodologiju testiranja otpornosti na stres za operativni rizik. Metodologija obuhvata modeliranja podataka o prošlim štetnim događajima i analize scenarija za tzv HSLF (high severity – low frequency) štetne događaje. Analize scenarija izrađuju se na osnovu iskustva i znanja stručnjaka iz različitih kritičnih oblasti.

a) Upravljanje kontinuitetom poslovanja

Banka vrši upravljanje kontinuitetom poslovanja radi zaštite života, stvari i ugleda. Planovi kontinuiteta poslovanja su pripremljeni za upotrebu u slučaju prirodnih katastrofa, IT katastrofa i neželjenih efekata okruženja kako bi se ublažile njihove posljedice.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.4 Operativni rizik (nastavak)

a) Upravljanje kontinuitetom poslovanja (nastavak)

Koncept akcionog plana koji se priprema svake godine je takav da aktivnosti doprinose poboljšanju sistema upravljanja kontinuitetom poslovanja. Osnova za modernizaciju planova kontinuiteta poslovanja je redovna godišnja analiza uticaja na poslovanje (BIA). Na osnovu toga, provjerava se adekvatnost planova za organizacione djelove i poslovne zgrade i IT planova. Najbolji pokazatelj adekvatnosti planova kontinuiteta poslovanja je testiranje. U 2021. godini izvršena su 2 testa (1 sveobuhvatni i jedan IT BCP test). Nije otkriveno nikakvo veće odstupanje.

Banka je usvojila odgovarajuće dokumente koji su u skladu sa standardima NLB d.d i koji su revidirani u skladu sa razvojem upravljanja kontinuitetom poslovanja.

4.5 Fer vrijednost finansijskih instrumenata

a) Fer vrijednosti finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrijednosti

		31.12.2021.
	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>		
Kredit i potraživanja od banaka	30.032	30.040
Kredit i potraživanja od klijenata	490.549	486.991
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>		
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.524	1.524
Depoziti klijenata	609.791	611.229
Kredit banaka	9.022	9.064
Kredit klijenata koji nijesu banke	16.099	16.007
Subordinisani dug	2.438	2.447
		31.12.2020.
	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>		
Kredit i potraživanja od banaka	14.481	14.481
Kredit i potraživanja od klijenata	365.362	368.896
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>		
Depoziti banaka i centralnih banaka	9.809	9.809
Depoziti klijenata	431.656	432.583
Kredit banaka	-	-
Kredit klijenata koji nijesu banke	9.547	9.464
Subordinisani dug	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.5 Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

a) Fer vrijednosti finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrijednosti (nastavak)

31.12.2021.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Kredit i potraživanja od banaka	-	30.040	-
Kredit i potraživanja od klijenata	-	486.991	-
Hartije od vrijednosti	65.527	-	-
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Depoziti banaka i centralnih banaka	-	1.524	-
Depoziti klijenata	-	611.229	-
Kredit banaka	-	9.064	-
Kredit klijenata koji nijesu banke	-	16.007	-
Subordinisani dug	-	2.447	-
			31.12.2020.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Kredit i potraživanja od banaka	-	14.481	-
Kredit i potraživanja od klijenata	-	368.896	-
Hartije od vrijednosti	13.706	-	-
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Depoziti banaka i centralnih banaka	-	9.809	-
Depoziti klijenata	-	432.583	-
Kredit banaka	-	-	-
Kredit klijenata koji nijesu banke	-	9.464	-
Subordinisani dug	-	-	-

Kredit i potraživanja od banaka

Procijenjena fer vrijednost kredita i potraživanja od banaka se bazira na diskontovanim tokovima gotovine, uzimajući u obzir tržišne kamatne stope za klijente sa sličnim kreditnim rizikom i preostalim rokom dospeljeća.

Kredit i potraživanja od klijenata

Kredit i potraživanja od klijenata su u bilansu stanja prikazani po amortizovanoj vrijednosti, umanjenoj za obezvrjeđenje, ukoliko je identifikovano. Za potrebe izračuna fer vrijednosti Banka je primijenila metodu diskontovanog toka gotovine, uzimajući u obzir tržišne kamatne stope za klijente sa sličnim kreditnim rizikom i preostalim rokom dospeljeća.

Shodno tome, obračun fer vrijednosti se bazira na ugovorenim tokovima gotovine. Kreditni rizik pojedinačnih klijenata se uzima u obzir kroz očekivano umanjeње vrijednosti.

Depoziti banaka i klijenata i pozajmljena sredstva od banaka

Procijenjena fer vrijednost depozita banaka i klijenata i pozajmljenih sredstava se bazira na diskontovanim ugovorenim tokovima gotovine, uzimajući u obzir tržišne kamatne stope, koje će biti plative od strane Banke, u slučaju potrebe zamjene starih izvora sredstava novim, sa istim preostalim rokom dospeljeća.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.6 Upravljanje kapitalom

Ključni ciljevi upravljanja kapitalom su:

- Obezbeđenje i održavanje dovoljnog nivoa kapitala odgovarajućeg kvaliteta:
 - za pokriće svih regulatornih zahtjeva;
 - za pokriće svih rizika preuzetih u poslovanju banke;
 - za obezbeđenje implementacije strateških ciljeva banke;
- Postizanje optimalnog povrata prema akcionarima.

Praćenje kapitala i adekvatnosti kapitala vrši se u skladu sa smjernicama Centralne banke Crne Gore, kreiranim za potrebe pojedinačnih finansijskih izvještaja Banke. Potrebne informacije o adekvatnosti kapitala dostavljaju se Centralnoj banci Crne Gore na tromjesečnoj osnovi. U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka (Službeni list Crne Gore, br. 38/11, 55/12), svaka banka u obavezi je da održava minimalni koeficijent solventnosti od 10%. Na dan 31. decembra 2021. godine, koeficijent solventnosti je iznosio 16,32% (31. decembar 2020: 16,21%).

Kao što je propisano pomenutom Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, Banka je dužna da utvrdi adekvatnost kapitala na osnovu sopstvenih sredstava i to u apsolutnom iznosu, kao i da izračuna koeficijent solventnosti kao relativni pokazatelj (izloženosti Banke rizicima).

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od osnovnog kapitala i dopunskog kapitala. Zbir osnovnih elemenata sopstvenih sredstava, umanjeno za zbir odbitnih stavki, predstavlja osnovni kapital Banke.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava banke su:

- uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- naplaćene emisije premije, isključujući emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;
- rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je Skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove, kao i za ukupan iznos negativnih efekata na sopstvena sredstva banke, utvrđen u trenutku prelaska na vrednovanje stavki aktive i vanbilansa banke primjenom MSFI 9;
- iznos dobiti u tekućoj godini, ukoliko su ispunjeni sljedeći uslovi:
 - Skupština akcionara, ili Odbor direktora uz ovlaštenje Skupštine akcionara, je donijela odluku da se dobit koja se ostvari u tekućoj godini, u ostvarenom ili manjem iznosu, rasporedi u rezerve, povećanje akcijskog kapitala, za pokriće gubitaka iz prethodnih godina i/ili u neraspoređenu dobit, iskazano u procentima;
 - dobit je umanjena za pripadajući porez na dobit i druge očekivane troškove,
 - postojanje dobiti je potvrdio spoljni revizor,
 - banka je dobila saglasnost Centralne banke za uključivanje dobiti u osnovni kapital banke;
- iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9.

Odbitne stavke pri izračunavanju osnovnog kapitala banke su:

- gubitak iz prethodnih godina;
- gubitak iz tekuće godine;
- nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat;
- pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.6 Upravljanje kapitalom (nastavak)

Dopunski elementi sopstvenih sredstava banke koji se uključuju u dopunski kapital su:

- nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija;
- naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive
- subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi predviđeni ovom Odlukom;
- hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi predviđeni ovom Odlukom;
- revalorizacija rezerve.

Subordinisani dug za koji su ispunjeni uslovi se može tretirati kao dopunski element sopstvenih sredstava koji se uključuje u dopunski kapital II banke, ukoliko:

- je dug u cjelosti uplaćen;
- banka ne garantuje otplatu duga u bilo kojem obliku;
- je, u slučaju stečaja, odnosno likvidacije banke, dug podređen drugim obavezama i isplaćuje se tek nakon podmirenja obaveza prema drugim povjeriocima;
- ugovor sadrži klauzulu zabrane isplate kamata i glavnice, čak i nakon dospjeća duga, ako bi tom isplatom iznos sopstvenih sredstava pao ispod propisanog nivoa;
- je rok dospjeća duga unaprijed određen, duži je od dvije godine i ne može se otplatiti prije ugovorenog roka dospjeća;
- je o subordinisanom dugu zaključen pismeni ugovor koji pored uslova iz tačke 2 - 5 ovog člana, sadrži i napomenu da se subordinisani dug ne može smatrati depozitom.

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki aktive sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u određene kategorije i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika. U periodu od 2018. zaključno sa 2022. godinom, rizikom ponderisana aktiva uvećava se za iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, koji predstavlja element sopstvenih sredstava u trenutku obračuna rizikom ponderisane aktive.

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti jednak ili veći od:

- minimalnog novčanog dijela osnovnog kapitala u iznosu od EUR 5 miliona, kao što propisuje Zakon o bankama;
- ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.6 Upravljanje kapitalom (nastavak)

Koeficijent adekvatnosti kapitala

	31.12.2021.	31.12.2020.
Osnovni kapital		
Uplaćen akcijski kapital	26.648	20.261
Naplaćene emisione premije	7.146	7.146
Rezerve kreirane iz dobiti nakon oporezivanja (obavezna, zakonska i druge)	11.108	5.368
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu izdvojene u skladu sa Odlukom o kreditnom riziku	7.015	3.796
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina	18.261	14.952
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9	1.461	2.046
Ukupno osnovni kapital	71.639	53.569
Odbitne stavke od osnovnog kapitala		
Gubitak iz prethodnih godina	-	-
Gubitak iz tekuće godine	-	-
Nematerijalna ulaganja	(1.577)	(1.303)
Nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti	(677)	(171)
Pozitivna razlika između obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	(1.750)	-
Ukupno odbitne stavke od osnovnog kapitala	(4.004)	(1.474)
Osnovni kapital	67.635	52.095
Dopunski elementi sopstvenih sredstava Banke		
Subordinirane obaveze	2.400	-
Hibridni instrumenti	-	-
Ukupno dopunski elementi sopstvenih sredstava Banke	2.400	-
Sopstvena novčana sredstva Banke	70.035	52.095
Aktiva opterećena rizikom		
Ponderisana bilansna aktiva	350.259	249.042
Ponderisane vanbilansne stavke	30.607	25.525
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9	1.461	2.046
Ukupno ponderisana bilansna aktiva	382.327	276.613
Kapital potreban za tržišni rizik	-	-
Kapital potreban za rizik poslovanja	4.678	4.482
Kapital potreban za rizik zemlje	40	8
Kapital potreban za druge rizike	-	-
Adekvatnost kapitala	16,32%	16,21%

Upravljanje kapitalom i adekvatnost kapitala NLB Banke su regulisani zakonskim propisima i internim aktima - Politikom upravljanja kapitalom, Planom kapitala i strateškim planom kapitala i Strategijom upravljanja rizicima. Politika upravljanja kapitalom NLB Banke ima za cilj kvalitetnu realizaciju dugoročnih strateških ciljeva kao i strateških planova koji u osnovi imaju pomenute ciljeve, tačnije Budžet i finansijske projekcije Banke.

5. POSLOVANJA PO SEGMENTIMA

Segmenti poslovanja su komponente koje se bave poslovnom aktivnošću, ostvaruju prihode ili rashode, odnosno ostvaruju poslovne rezultate. Decembra 2016. godine Uprava Banke je usvojila Metodologiju izračuna profitabilnosti organizacionih jedinica i segmenata poslovanja u NLB Banci AD Podgorica, kojom se definišu sljedeći segmenti:

- Corporate, koji obuhvata poslovanje sa preduzećima i segmentom države (vlada, opštine, fondovi);
- Retail, koji obuhvata poslovanje sa fizičkim licima;
- Finansijsko tržište, koji obuhvata investiciono bankarstvo, međubankarske odnose, poslovanje sa međunarodnim finansijskim institucijama;
- Segment Ostalo predstavlja ostale usluge i aktivnosti Banke od kojih nijedna ne predstavlja poseban segment poslovanja za svrhe izvještavanja, niti ima opšti značaj (iznosi se dominantno odnose na stečenu aktivu, prodaju i dodatno obezvrjeđenje).

Osnov za izradu iskaza o finansijskom položaju i bilansu uspjeha definisanih segmenata je:

- Primjena sistema transfernih cijena, kojim se vrši preraspodjela dohodovnog efekta na pojedinačne djelove (OJ, segmente);
- Postupak alokacije troškova, kojim se indirektni troškovi (režijski troškovi), odnosno troškovi uslužnih sektora, razvrstavaju na definisane (profitne) segmente.

Budući da se svi poslovni segmenti Banke bave finansijskim poslovanjem, tj. najveći dio prihoda ostvaruju po osnovu kamate, analiza se oslanja, prije svega, na neto prihod od kamate, kako bi se ocijenio rezultat poslovanja datog segmenta. Prihod od eksternih strana odmjerava se na način koji odgovara onom u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu.

Transakcije između poslovnih segmenata vrše se po transfernim cijenama, koje odražavaju tržišne uslove, što za posljedicu ima objelodanjivanje prenosa troškova finansiranja pod stavkom „Neto prihod od kamata ostvaren u transakcijama između segmenata“. Ne postoje druge materijalno značajne stavke prihoda, odnosno rashoda, po osnovu transakcija između segmenata poslovanja.

Informacije o svakom segmentu zasnivaju se na internim izvještajima o dobiti ili gubitku segmenta, aktivni i osnovnim pokazateljima poslovanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. POSLOVANJA PO SEGMENTIMA (nastavak)

Informacije o izvještajnim segmentima za godinu završenu na dan 31. decembra 2021. i 31. decembra 2020. godine su kao što slijedi:

	2021.				
	Corporate	Retail	Finansijska tržišta	Ostalo	Ukupno
Ukupni neto prihod	8.500	14.547	4.588	1.530	29.165
<i>Neto prihodi od eksternih klijenata</i>	9.308	17.043	1.284	1.530	29.165
<i>Prihod po osnovu transakcija između segmenata</i>	(808)	(2.496)	3.304	-	-
Ukupno neto prihod od kamata	4.522	13.523	4.140	(70)	22.115
<i>Neto prihod od kamata od eksternih klijenata</i>	5.330	16.019	836	(70)	22.115
<i>Neto prihod od kamata ostvaren u transakcijama između segmenata</i>	(808)	(2.496)	3.304	-	-
Administrativni troškovi	(5.641)	(9.414)	(822)	-	(15.877)
Amortizacija	(483)	(1.291)	(39)	-	(1.813)
Rezultat prije obezvređenja i rezervisanja	2.376	3.842	3.727	1.530	11.475
Obezvređenje i rezervisanja	1.453	(783)	(576)	(248)	(154)
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	1.453	(783)	(576)	(1.201)	(1.107)
Troškovi rezervisanja	-	-	-	953	953
Dobit prije oporezivanja	3.829	3.059	3.151	1.282	11.321
Trošak poreza iz dobiti	-	-	-	(425)	(425)
Neto dobit za godinu	3.829	3.059	3.151	857	10.896
Sredstva izvještajnog segmenta	165.672	324.877	233.915	27.851	752.315
Obaveze izvještajnog segmenta	224.205	385.586	26.645	20.763	657.199
Povećanje dugoročnih sredstava	1	327	-	1.092	1.420

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. POSLOVANJA PO SEGMENTIMA (nastavak)

					2020.
	Corporate	Retail	Finansijska tržišta	Ostalo	Ukupno
Ukupni neto prihod	6.724	12.355	5.682	(129)	24.632
<i>Neto prihodi od eksternih klijenata</i>	7.975	14.868	1.918	(129)	24.632
<i>Prihod po osnovu transakcija između segmenata</i>	(1.251)	(2.513)	3.764	-	-
Ukupno neto prihod od kamata	4.156	11.874	4.838	(38)	20.830
<i>Neto prihod od kamata od eksternih klijenata</i>	5.407	14.387	1.074	(38)	20.830
<i>Neto prihod od kamata ostvaren u transakcijama između segmenata</i>	(1.251)	(2.513)	3.764	-	-
Administrativni troškovi	(4.486)	(7.397)	(639)	-	(12.522)
Amortizacija	(381)	(1.020)	(30)	-	(1.431)
Rezultat prije obezvređenja i rezervisanja	1.857	3.938	5.013	(129)	10.679
Obezvređenje i rezervisanja	(3.672)	(481)	228	(2.803)	(6.728)
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	(3.672)	(481)	228	(79)	(4.004)
Troškovi rezervisanja	-	-	-	(2.724)	(2.724)
Dobit prije oporezivanja	(1.815)	3.457	5.241	(2.932)	3.951
Trošak poreza iz dobiti	-	-	-	(642)	(642)
Neto dobit za godinu	(1.815)	3.457	5.241	(3.574)	3.309
Sredstva izvještajnog segmenta	116.903	249.056	151.283	20.636	537.878
Obaveze izvještajnog segmenta	154.530	277.126	19.356	18.318	469.330
Povećanje dugoročnih sredstava	80	327	4	1.190	1.601

6. PRIPAJANJE KOMERCIJALNE BANKE AD PODGORICA

Pripajanje Komercijalne banke a.d. Podgorica Banci okončano je dana 12. novembra 2021. godine. Komercijalna banka je bila u 100% vlasništvu Komercijalne banke a.d. Beograd.

Banka je u postupku pripajanja Komercijalne banke primijenila računovodstvenu metodu „udruživanja interesa“ („pooling of interest“), budući da je u pitanju poslovno spajanje subjekata pod zajedničkom kontrolom. U skladu sa ovom metodom vrijednost sredstava i obaveza priznata u finansijskim izvještajima svakog pojedinačnog pravnog lica je prenijeta u bilans spojenog pravnog lica, uz određene reklasifikacije usled razlika u mapiranju konta; i netiranje internih odnosa i sprovođenje izmjena u strukturi kapitala usled raspoređivanja viška akcijskog kapitala nakon emisije akcija; pri tom ne vršeći prilagođavanja za prethodne periode. Rezultat Komercijalne banke do datuma pripajanja prikazan je direktno u kapitalu Banke.

Komercijalna banka je sprovela zaključna knjiženja na navedeni dan, a zatim su podaci migirani u sistem Banke.

U tabeli niže prikazana su stanja na datum pripajanja u bilansima Komercijalne banke, reklasifikacija usled razlika u mapiranju konta i prilagođeni bilans stanja Komercijalne banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
6. PRIPAJANJE KOMERCIJALNE BANKE AD PODGORICA (nastavak)

	Pojedinačni bilans stanja KB PG na dan 12. novembra 2021. godine	Reklasifikacija usled promjena u mapiranju konta	Prilagođeni bilans stanja KB PG na dan 12. novembra 2021. godne
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	25.752	-	25.752
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	100.945	(14)	100.931
Kredit i potraživanja od banaka	11.633	-	11.633
Kredit i potraživanja od klijenata	89.212	6	89.218
Hartije od vrijednosti	-	-	-
Ostala finansijska potraživanja	100	(20)	80
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	13.247	-	13.247
Hartije od vrijednosti	13.247	-	13.247
Investicione nekretnine	595	-	595
Nekretnine, postrojenja i oprema	2.561	-	2.561
Nematerijalna sredstva	177	-	177
Odložena poreska sredstva	340	-	340
Ostala sredstva	2.406	11	2.417
UKUPNA SREDSTVA	146.023	(3)	146.020
OBAVEZE			
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	124.699	(100)	124.599
Depoziti banaka	-	-	-
Depoziti klijenata	121.329	(100)	121.229
Kredit banaka	-	-	-
Kredit klijenata koji nijesu banke	3.370	-	3.370
Rezerve	1.365	-	1.365
Tekuće poreske obaveze	11	-	11
Odložene poreske obaveze	254	-	254
Ostale obaveze	915	97	1.012
Subordinisani dug	2.413	-	2.413
UKUPNE OBAVEZE	129.657	(3)	129.654
KAPITAL			
Aksijski kapital	27.370	-	27.370
Emisione premije			
Neraspoređena dobit	(10.221)	-	(10.221)
Dobit tekuće godine	(5.007)	-	(5.007)
Ostale reserve	4.224	-	4.224
UKUPAN KAPITAL	16.366	-	16.366
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE	146.023	(3)	146.020
VANBILANSNA EVIDENCIJA	392.061	(9.604)	382.457

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
6. PRIPAJANJE KOMERCIJALNE BANKE AD PODGORICA (nastavak)

U tabeli niže prikazana su stanja na datum pripajanja u bilansima Banke, uvećana za stanja u prilagođenom bilansu stanja Komercijalne banke AD Podgorica, a zatim i efekti netiranja internih odnosa i sprovođenja izmjena u strukturi kapitala usljed raspoređivanja viška akcijskog kapitala nakon emisije akcija primjenom omjera zamjene akcija; kao i konačan bilans stanja Banke, po završetku pripajanja.

	Prilagođeni bilans stanja KB PG na dan 12. novembra 2021. godine	Bilans stanja NLB Banka na dan 12. novembra 2021.	Prilagođava -nje zbog pripajanja	Bilans stanja NLB Banka nakon pripajanja
SREDSTVA				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	25.752	71.253	-	97.005
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	100.931	496.557	(63)	597.425
Kredit i potraživanja od banaka	11.633	64.910	(63)	76.480
Kredit i potraživanja od klijenata	89.218	402.507	-	491.725
Hartije od vrijednosti	-	27.786	-	27.786
Ostala finansijska potraživanja	80	1.354	-	1.434
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	13.247	20.828	-	34.075
Hartije od vrijednosti	13.247	20.828	-	34.075
Investicione nekretnine	595	81	-	676
Nekretnine, postrojenja i oprema	2.561	12.067	-	14.628
Nematerijalna sredstva	177	1.286	-	1.463
Odložena poreska sredstva	340	597	-	937
Ostala sredstva	2.417	5.513	-	7.930
UKUPNA SREDSTVA	146.020	608.182	(63)	754.139
OBAVEZE				
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	124.599	513.316	(63)	637.852
Depoziti banaka	-	1.788	(63)	1.725
Depoziti klijenata	121.229	488.972	-	610.201
Kredit banaka	-	9.006	-	9.006
Kredit klijenata koji nijesu banke	3.370	13.550	-	16.920
Rezerve	1.365	5.042	-	6.407
Tekuće poreske obaveze	11	1.381	-	1.392
Odložene poreske obaveze	254	255	-	509
Ostale obaveze	1.012	9.117	-	10.129
Subordinisani dug	2.413	-	-	2.413
UKUPNE OBAVEZE	129.654	529.111	(63)	658.702
KAPITAL				
Akcijski kapital	27.370	20.261	(20.983)	26.648
Emisione premije	-	7.146	-	7.146
Neraspoređena dobit	(10.221)	23.269	11.052	24.100
Dobit tekuće godine	(5.007)	11.316	5.007	11.316
Ostale reserve	4.223	17.080	4.924	26.227
UKUPAN KAPITAL	16.365	79.072	-	95.437
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE	146.020	608.182	(63)	754.139
VANBILANSNA EVIDENCIJA	382.457	2.617.828	(3.984)	2.996.301

6. PRIPAJANJE KOMERCIJALNE BANKE AD PODGORICA (nastavak)

Na dan pripajanja Komercijalne banke Banka je izvršila usaglašavanje za iznos od EUR 63 hiljade, koje se odnosi na međusobno prebijanje potraživanja i obaveza po osnovu sredstava koja su se nalazila na računu koji je Komercijalna banka imala kod Banke na dan 12. novembra 2021. godine.

U vanbilansnoj evidenciji Banke prije spajanja bio je prikazan iznos od EUR 3.984 hiljada, koji se odnosio na evidenciju gotovine Komercijalne banke koja se nalazila na čuvanju u trezoru Banke (koja je Komercijalnoj banci prije spajanja pružala uslugu prijema, brojanja, čuvanja, vođenja evidencije i izdavanja gotovine). Migracijom stanja gotovine na poziciju „Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka“, zatvorena je vanbilansna evidencija sredstava u ostavi.

Osim toga, na dan pripajanja izvršena su prilagođavanja knjigovodstvenog kapitala nakon emisije akcija (Iskaz o promjenama na kapitalu za period od 1. januara do 12. novembra 2021.), na način koji je detaljnije objelodanjen u napomeni 38.

7. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE PO KATEGORIJAMA

Knjigovodstvene vrijednosti finansijskih sredstava i obaveza, po kategorijama, prikazane su u tabelama koje slijede:

	31.12.2021.	31.12.2020.
	Knjigovodstvena vrijednosti	Knjigovodstvena vrijednosti
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	98.393	108.708
Kredit i potraživanja od banaka	30.032	14.481
Kredit i potraživanja od klijenata	490.549	365.362
Hartije od vrijednosti	65.568	13.571
Ostala finansijska potraživanja	1.449	1.746
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		
Hartije od vrijednosti	39.922	14.523
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koja se ne drže radi trgovanja		
Kredit i potraživanja od klijenata	-	597
Ukupno finansijska sredstva	725.913	518.988
Finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti		
Depoziti banaka i centralnih banaka	1.524	9.809
Depoziti klijenata	609.791	431.656
Pozajmljena sredstva od banaka i centralnih banaka	9.022	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	16.099	9.547
Subordinisani dug	2.438	-
Ostale obaveze	10.338	7.231
Ukupno finansijske obaveze	649.212	458.243

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

8. NETO PRIHODI OD KAMATA

	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
<i>Prihodi od kamata i slični prihodi</i>		
<i>Prihodi od kamata koristeći efektivni kamatni metod</i>		
Kredit i pozajmice komitentima	22.003	20.512
Kredit i plasmani bankama	1	14
Hartije od vrijednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti	669	884
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	439	311
Ukupno	23.112	21.721
<i>Prihodi od kamata ne koristeći efektivni kamatni metod</i>		
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	18	62
Ukupno	18	62
<i>Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi</i>	23.130	21.783
<i>Prihodi od kamata na obezvrijeđene plasmane</i>		
Privredna društva	171	106
Preduzetnici	-	-
Fizička lica	85	65
<i>Ukupno prihodi od kamata na obezvrijeđene plasmane</i>	256	171
Ukupno prihodi od kamata	23.386	21.954
<i>Rashodi od kamata i slični rashodi</i>		
Negativna kamatna stopa	(133)	(63)
Depoziti klijenata	(928)	(949)
Obaveze po kreditima klijenata koji nisu banke	(73)	(73)
Obaveze po kreditima banaka	(51)	-
Subordinisani dug	(25)	-
Poslovi lizinga (napomena 36)	(48)	(28)
Rashodi kamata po osnovu obaveza za primanja zaposlenih	(13)	(11)
Ukupno rashodi od kamata	(1.271)	(1.124)
NETO PRIHODI OD KAMATA	22.115	20.830

Stavka „Negativna kamatna stopa“ uključuje kamate po depozitima banaka i centralnih banaka u iznosu od EUR 123 hiljada (2020: EUR 63 hiljade) i kamate od hartija od vrijednosti sa negativnim prinosom zbog kupovine sa premijumom, u iznosu od EUR 10 hiljada.

Rashodi od kamata su dobijeni koristeći metod efektivne kamatne stope, osim kamata po osnovu obaveza za primanja zaposlenih; koji se ne dobijaju koristeći efektivni kamatni metod, nego u skladu sa MRS 19.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

9. NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Prihod od naknada i provizija		
Platni promet	4.026	3.374
Posredničko poslovanje	6.113	3.767
Vođenje računa komitenata	1.741	1.704
Naknade po izdatim garancijama i akreditivima	487	471
Ostale naknade	181	53
Ukupno	<u>12.548</u>	<u>9.369</u>
Rashodi od naknada i provizija		
Platni promet	(607)	(560)
Posredničko poslovanje	(4.689)	(3.054)
Osiguranje depozita	(2.971)	(2.244)
Druge usluge	(655)	(816)
Ukupno	<u>(8.922)</u>	<u>(6.674)</u>
Neto prihodi od provizija i naknada	<u>3.626</u>	<u>2.695</u>

**10. NETO DOBITAK/GUBITAK PO OSNOVU FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE DRŽE
RADI TRGOVANJA**

	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Dobitak/gubitak od kupovine i prodaje stranih valuta	616	(10)
Derivati (valutni swap)	(32)	-
Ukupno	<u>584</u>	<u>(10)</u>

**11. NETO DOBITAK/GUBITAK OD FINANSIJSKIH INSTRUMENATA ISKAZANIH PO FER
VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA, A KOJI SE NE DRŽE RADI TRGOVANJA**

	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Kredit i pozajmice komitentima (napomena 27. c)	801	64
Ukupno	<u>801</u>	<u>64</u>

12. NETO GUBICI / DOBICI OD KURSNIH RAZLIKA

	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Pozitivne kursne razlike	22.925	14.218
Negativne kursne razlike	(22.896)	(13.701)
Ukupno	<u>29</u>	<u>517</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

13. NETO DOBITAK/GUBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA OSTALE IMOVINE

	2021.	2020.
Dobici/gubici od prestanka priznavanja nematerialne imovine (napomena 30)	(100)	-
Dobici od prodaje imovine stečene po osnovu naplate potraživanja (napomena 31)	964	168
Ukupno	864	168

14. OSTALI PRIHODI

	2021.	2020.
Prihodi od zakupnine	188	158
Agentske usluge za osiguranje	320	196
Transport novca	105	105
Prihod od usluga trećim licima	130	79
Efekat svođenja investicionih nekretnina na fer vrijednosti (napomena 28)	(9)	-
Ostali prihodi	475	164
Ukupno	1.209	702

15. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	2021.	2020.
Bruto plate	(6.898)	(5.777)
Doprinosi za penzijsko osiguranje	(383)	(334)
Doprinosi za socijalno osiguranje	(210)	(182)
Ostali doprinosi zavisni od plata	(145)	(133)
Ostali troškovi zaposlenih po ugovoru o radu	(1.366)	(606)
Ostali troškovi zaposlenih	(106)	(105)
Troškovi rezervisanja za otpremnine po sporazumnom raskidu (napomena 33. b i c)	(681)	-
Troškovi rezervisanja za otpremnine i druge nakade zaposlenima (napomena 33. b i c)	(103)	(139)
Ukupno	(9.892)	(7.276)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
16. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	2021.	2020.
Nematerijalna ulaganja (napomena 30)	(292)	(243)
Nekretnine, postrojenja i oprema (napomena 29. b)	(867)	(767)
Imovina s pravom korišćenja (napomena 29. c i 36)	(654)	(421)
Ukupno	(1.813)	(1.431)

Amortizacija imovine s pravom korišćenja u skladu sa MSFI 16 se odnosi na amortizaciju nekretnina uzetih u zakup (EUR 430 hiljada, 2020. godine: EUR 414 hiljada), amortizaciju POS terminala uzetih u zakup (EUR 217 hiljada) i amortizaciju vozila uzetih u zakup (EUR 7 hiljada, 2020. godine: EUR 7 hiljada).

17. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	2021.	2020.
Troškovi materijala	(190)	(160)
Troškovi električne energije i goriva	(204)	(206)
Troškovi održavanja imovine	(663)	(587)
Troškovi marketinga	(421)	(382)
Troškovi osiguranja	(616)	(335)
Troškovi zakupa (napomena 36)	(347)	(624)
Ostale usluge	(869)	(606)
Troškovi Covid – 19	(45)	(89)
Usluge savjetovanja, računovodstvene i revizorske usluge	(1.591)	(1.390)
Troškovi poreza na zakup imovine	(118)	(64)
Ostali troškovi	(921)	(803)
Ukupno	(5.985)	(5.246)

U okviru pozicije „Troškovi zakupa“ prikazani su troškovi po osnovu zakupa „male vrijednosti“ u iznosu od EUR 79 hiljada (odnose se na bankomate i reklamne panoe; 2020 godina: EUR 65 hiljada) i troškovi kratkoročnih zakupa u iznosu od EUR 19 hiljada (zakup nekretnina; 2020 godina: 338 hiljada).

18. NETO DOBICI/GUBICI PO OSNOVU MODIFIKACIJE I REKLASIFIKACIJE FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

	2021.	2020.
Gubitak od modifikacije finansijskih instrumenata	-	(88)
Ukupno	-	(88)

Za godinu koja se završila 31. decembra 2021. godine Banka nije priznala efekte od modifikacije finansijskih instrumenata. Banka je u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti COVID 19 na finansijski sistem Centralne banke Crne Gore („Sl.list Crne Gore“, br. 019/20, br. 028/20, br. 42/20, br. 80/20, 105/20, 24/21, 33/21, 45/21, 53/21 i 116/21) omogućila korisnicima kredita moratorijum na otplatu kredita i restrukturiranje obaveza po uslovima predviđenim ovim Odlukama. Kao posledica ovih restrukturiranja, u 2020. godini priznat je negativan efekat od modifikacije finansijskih instrumenata u skladu sa računovodstvenom politikom Banke za jednu grupu povezanih lica, u iznosu od EUR 88 hilj. U pitanju su bila potraživanja čiji je amortizovani trošak prije modifikacije iznosio EUR 2.317 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

19. NETO PRIHODI/RASHODI PO OSNOVU OBEZVRJEĐENJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE NE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA

	2021.	2020.
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka (napomena 24)	(1)	(2)
Kredit i potraživanja od banaka po amortizovanoj vrijednosti (napomena 25.5.)	5	4
Kredit i potraživanja od ostalih klijenata po amortizovanoj vrijednosti (napomena 25.5.)	127	(3.236)
Dužničke hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti (napomena 25.5.)	(329)	165
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti (napomena 25.5.)	20	(11)
Dužničke hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (napomena 26.c i 26. f)	(248)	63
Rezervisanje za preuzete i potencijalne obaveze (napomena 33. a)	543	(916)
Ostala finansijska sredstva (napomena 31. b)	(431)	(23)
Obezvrijeđenje finansijskih sredstava	(314)	(3.956)
Obezvrijeđenje imovine stečene po osnovu naplate potraživanja (napomena 31. a)	(628)	(48)
Obezvrijeđenje plemenitih metala	6	-
Obezvrijeđenje materijalne imovine (napomena 29. b)	(171)	-
Ukupno obezvrijeđenje	(1.107)	(4.004)

20. TROŠKOVI REZERVISANJA

	2021.	2020.
Trošak rezervisanja za sudske sporove (napomena 33. b)	953	(2.790)
Trošak rezervisanja za kartično poslovanje (napomena 33. b)	-	66
Ukupno	953	(2.724)

21. OSTALI RASHODI

	2021.	2020.
Porezi	(10)	(11)
Takse	(3)	(1)
Ostalo	(50)	(234)
Ukupno	(63)	(246)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

22. POREZ NA DOBIT

	2021.	2020.
Tekući poreski rashod	(741)	(555)
Odloženi poreski prihod	316	(87)
	(425)	(642)

Osnovicu za obračun tekućeg poreza čini poslovna dobit, usklađena sa poreskim bilansom, u iznosu od EUR 15.711 hiljada (2020: 7.157 hiljada).

Odloženi poreski prihod u iznosu od EUR 316 hiljada je nastao po osnovu odloženog poreskog sredstva na privremenu razliku u oporezivim rashodima, povećanja odložene poreske obaveze na privremenu razliku računovodstvene i poreske vrijednosti materijalnih i nematerijalnih ulaganja, i smanjenja odložene poreske obaveze za revalorizaciju nekretnina Komercijalne banke. Budući da je u decembru 2021. godine došlo do promjene Zakona o porezu na dobit pravnih lica (u primjeni od 1. januara 2022. godine), pri obračunu je korišćena stopi poreza na dobit za koju se očekuje da će se primjenjivati u periodu kada se sredstvo bude realizovalo ili obaveza bude izmirena od 14,6% (2020: 9%). Efekat promjene stope poreza na obračun odloženih poreskih sredstava i obaveza iznosio je EUR 122 hiljade.

Usaglašavanje pretpostavljenog poreza na dobit po finansijskim iskazima i poreza na dobit po poreskom bilansu je prikazano u sljedećoj tabeli:

	2021.	2020.
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	11.321	3.951
Poreska stopa 9%	1.019	355
Poreski efekat rashoda koji se ne priznaje u poreske svrhe	271	201
Odloženo poresko sredstvo po osnovu privremene razlike u oporezivim rashodima	(275)	(27)
Odloženo poresko sredstvo po osnovu privremene razlike računovodstvene i poreske vrijednosti materijalnih i nematerijalnih ulaganja	96	36
Odložena poreska obaveza po osnovu isplaćenih troškova iz 2020. 2018. i 2017. godine	125	77
Korišćenje prenijetih poreskih gubitaka Komercijalne banke	(642)	-
Saldo poreske obaveze Komercijalne banke	11	-
Poreska obaveza u poreskom bilansu	605	642
Poreska obaveza	605	642

Banka je iskoristila cijelokupne prenesene poreske gubitke Komercijalne banke iz 2016. godine. Usklađena poreska dobit za 2021. godinu iznosila je EUR 15.711 hiljada, pa je Banka iskoristila preneseni poreski gubitak iz 2016. godine u visini od EUR 7.138 hiljada za pokriće dijela usklađene poreske dobiti.

U skladu sa poreskom regulativom, u roku od pet godina od kraja godine za koju je utvrđena poreska obaveza, poreski organi mogu utvrditi dodatne obaveze po osnovu poreza na dobit. Rukovodstvo nije upoznato sa okolnostima koje mogu prouzrokovati eventualne obaveze po tom osnovu. Posljednji period koji je bio predmet inspekcijskog nadzora od strane Poreske uprave je 2012. godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

23. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna i razrijeđena zarada po akciji izračunava se tako što se dobit/(gubitak) koja pripada akcionarima Banke podijeli sa ponderisanim prosječnim brojem običnih akcija u opticaju za period.

Osnovna i razrijeđena zarada po akciji

	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Neto dobit (u 000 EUR)	10.896	3.309
Ponderisani prosječni broj običnih akcija u opticaju (napomena 38)	<u>12.172.642</u>	<u>11.668.734</u>
Zarada po akciji/(EUR)	<u>0,895</u>	<u>0,284</u>

Banka nema potencijalno umanjujuće obične akcije kao što su konvertibilni dug i opcije za kupovinu akcija na dan bilansa stanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
24. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

	31.12.2021.	31.12.2020.
Gotovina u blagajni	36.474	37.326
Gotovina u bankomatima	4.247	2.953
Stanje na računima kod Centralne banke, bez obavezne rezerve	23.973	44.125
Ukupno	64.694	84.404
Obavezna rezerva kod Centralne banke	33.707	24.311
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka, bruto	98.401	108.715
Ispravka vrijednosti novčanih sredstava (napomena 24)	(8)	(7)
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka, neto	98.393	108.708

Porast novčanih sredstava i depozita kod centralnih banaka zbog pripajanja Komercijalne banke iznosi EUR 25.752 hiljada (napomena 6), koje čine:

- Gotovina u blagajnama i trezoru u iznosu od EUR 5.140 hiljada,
- Žiro račun u iznosu od EUR 13.699 hiljada,
- Obavezna rezerva u iznosu od EUR 6.913 hiljada.

Centralna banka Crne Gore propisuje obavezu banaka da, shodno članu 18 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Sl. list CG“ br. 40/10, 46/10, 06/13 i 70/17), a na osnovu odredaba Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“ br. 88/17, 43/20) obračunavaju, izdvajaju i održavaju obaveznu rezervu primjenom stope od 5,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine i stope od 4,5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine. Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja u roku kraćem od jedne godine, primjenjuje se stopa od 5,5%. Osnovicu za obračun obavezne rezerve, počev od januara 2018. godine, čine depoziti po viđenju i oročeni depoziti, osim depozita centralnih banaka.

Banke obračunavaju osnovicu u obračunskom periodu koji označava mjesečni period, od prvog do posljednjeg kalendarskog dana u mjesecu, a izdvajanje, odnosno povlačenje sredstava obavezne rezerve izvršavaju treće srijede u mjesecu na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu i ne mogu je izdvajati i držati u drugom obliku. Period održavanja označava mjesečni period počev od treće srijede u mjesecu do dana koji prethodi trećoj srijedi sljedećeg mjeseca.

Na 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve Centralna banka plaća bankama mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA (Euro OverNight Index Average) umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

Banke mogu da koriste beskamatno do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve za održavanje dnevne likvidnosti, ako korišćeni iznos vrate istog dana.

Izdvojena obavezna rezerva na dan 31. decembar 2021. godine iznosi EUR 33.707 hiljada (31. decembra 2020. godine: EUR 24.311 hiljada).

Gotovina i gotovinski ekvivalenti:

	31.12.2021.	31.12.2020.
Stanje na računima kod Centralne banke	64.694	84.404
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	33.707	24.311
Kredit i potraživanja od banaka sa originalnim dospijanjem do tri mjeseca (napomena 25.1)	30.039	14.484
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	128.440	123.199

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

24. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA (nastavak)

Promjena na računima ispravke vrijednosti novčanih sredstava i računa depozita kod centralnih banaka:

	Stanje 1. januara 2021. godine	Povećanje/ smanjenje	Promjena parametara rizik	Ispravka Komerijalna banka	Stanje 31. decembra 2021. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(7)	-	(1)	-	(8)
<i>Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka</i>	(7)	-	(1)	-	(8)

	Stanje 1. januara 2020. godine	Povećanje/ smanjenje	Promjena parametara rizik	Stanje 31. decembra 2020. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(5)	(1)	(1)	(7)
<i>Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka</i>	(5)	(1)	(1)	(7)

25. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

Pregled po tipu finansijskog sredstva

	31.12.2021.	31.12.2020.
Kredit i potraživanja od banaka	30.032	14.481
Kredit i potraživanja od klijenata	490.549	365.362
Hartije od vrijednosti	65.568	13.571
Ostala finansijska sredstva	1.449	1.746
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	587.598	395.160

25.1. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

	31.12.2021.	31.12.2020.
Redovni devizni računi kod inostranih banaka	30.039	14.484
Ispravka vrijednosti (napomena 25.5.)	(7)	(3)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	30.032	14.481

Većina sredstava na računima kod inostranih banaka je na dan 31. decembra 2021. godine deponovana kod Unicredit Grupacije.

Sredstva u EUR valuti deponovana su po negativnoj kamatnoj stopi, koja se kretala u intervalu 0 - 80 b.p.

Sredstva u CHF valuti deponovana su po negativnoj kamatnoj stopi od 200 b.p.

Sredstva u SEK valuti deponovana su po negativnoj kamatnoj stopi, koja se kretala u intervalu 0 - 100 b.p.

Sredstva u DKK valuti deponovana su po negativnoj kamatnoj stopi, koja se kretala u intervalu 75 - 130 b.p.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

25. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

25.2 KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Kreditni državi	24.369	20.695
Kreditni finansijskim organizacijama	47	694
<i>Fizička lica</i>		
Kreditna linija	2.681	1.957
Kreditne kartice	3.378	3.155
Stambeni krediti	200.207	147.485
Potrošački krediti	125.588	101.959
Ostali krediti fizičkim licima	88	101
Kreditni fizičkim licima	331.942	254.657
<i>Pravna lica</i>		
Kartice	292	268
Kreditni velikim preduzećima	26.218	13.879
Kreditni malim i srednjim preduzećima	127.405	90.787
Kreditni pravnim licima	153.915	104.934
Ukupno krediti i potraživanja od klijenata	510.273	380.980
Ispravka vrijednosti (napomena 25.5)	(19.724)	(15.618)
Ukupno	490.549	365.362

Prosječna ponderisana kamatna stopa (u nastavku: PPKS) na kredite pravnim licima u 2021. godini je iznosila 3,8% (mjesečne PPKS su se kretale u intervalu od 3,5% do 4,4%). Veća PPKS je ostvarena u dijelu kreditiranja malih i srednjih preduzeća (4,7%), dok je PPKS u segmentu kreditiranja velikih preduzeća iznosila 3,3%.

U dijelu kreditiranja fizičkih lica, ostvarena je PPKS od 6% (mjesečne PPKS su se kretale u intervalu od 5,92% do 6,06%). Stambeni krediti su odobravani po PPKS od 3,8%, dok je PPKS za ostale tipove kredita građanima iznosila 6,7%.

a) Promjene na poziciji krediti i potraživanja od klijenata

Stanje na dan 1. januara 2020. godine	356.593
Neto realizacija kredita/prijevremene otplate	25.024
Prenos na stečenu aktivu	-
Otpis	(711)
Ostalo (kursne razlike, vremenska razgraničenja)	74
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	380.980
Neto realizacija kredita/prijevremene otplate	37.688
Prenos na stečenu aktivu	(831)
Otpis	(382)
Ostalo (kursne razlike, vremenska razgraničenja)	(186)
Bruto krediti Komercijalne banke na dan pripajanja (napomena 6)	93.004
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	510.273

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

25. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

25.3 HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

Struktura po vrsti finansijskog sredstva

	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Dužničke hartije od vrijednosti		
- državne obveznice (BONDS)	30.912	13.605
- državni zapisi (T BILLS)	35.019	-
Ukupno /bruto	65.931	13.605
Ispravka vrijednosti (napomena 25.5)	<u>(363)</u>	<u>(34)</u>
Ukupno /neto	<u>65.568</u>	<u>13.571</u>

a) Dužničke hartije od vrijednosti

Sljedeća tabela prikazuje fer vrijednost na dan 31. decembra 2021. godine i 31. decembra 2020. godine dužničkih hartija od vrijednosti koje su klasifikovane u kategoriju finansijskih sredstava po amortizovanoj vrijednosti.

	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Fer vrijednost na dan 31. decembra	65.527	13.706

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

25. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

25.3 HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

a) Dužničke hartije od vrijednosti (nastavak)

Detalji i knjigovodstvena vrijednost investicija u hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti na dan 31. decembra 2021. i 31. decembra 2020. godine su dati u sledećim tabelama:

31.12.2021.	Datum kupovine	Datum dospijeća	Stopa prinosa	Nominalna vrijednost	Neamortizovani diskont /premijum	Razgraničena kamata	Naknada za učešće na aukciji	Ispravka vrijednosti	Knjigovodstvena vrijednost
Euro obveznice Crne Gore	od 4. marta do 2. decembra 2021.godine	Od 23. aprila 2024. do 3. oktobra 2029. godine	od 2,51 do 4,17	30.999	(557)	444	26	(363)	30.549
Državni zapisi Njemačke	23. decembra 2021. godine	19. januara 2022. godine	-1,36	10.000	7	-	-	-	10.007
Državni zapisi Španije	23. decembra 2021. godine	14. januara 2022. godine	-0,89	5.000	2	-	-	-	5.002
Državni zapisi Francuske	23. decembra 2021. godine	5. januara 2022. godine	-1,6	10.000	2	-	-	-	10.002
Državni zapisi Holandije	23. i 24. decembra 2021. godine	28. januara 2022. godine	od -1 do -1,5	10.000	8	-	-	-	10.008
			Ukupno	65.999	(538)	444	26	(363)	65.568

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

25. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

25.3 HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

b) Dužničke hartije od vrijednosti (nastavak)

31.12.2020.	Datum kupovine	Datum dospijeća	Stopa prinosa	Nominalna vrijednost	Neamortizovani diskont /premijum	Promjena fer vrijednosti	Razgraničena kamata	Ispravka vrijednosti	Knjigovodstvena vrijednost
Euro obveznice Crne Gore	od 10. marta do 16. novembra 2016.godine	10. mart 2021.godine	od 4,6 do 6	13.000	(1)	-	606	(34)	13.571
			Ukupno	13.000	(1)	-	606	(34)	13.571

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

25. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

25.3 HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

Promjene bruto vrijednosti hartija od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti

Stanje na dan 1. januara 2020. godine	26.971
Neto promjena potraživanja od kamate	(394)
Prodaja, dospjeće	(12.972)
Kupovina	-
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	13.605
Neto promjena potraživanja od kamate	(136)
Prodaja, dospjeće	(13.768)
Kupovina	66.230
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	65.931

25.4 OSTALA FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

	31.12.2021.	31.12.2020.
Garantni depozit za kartičarsko poslovanje - VISA	1.356	1.252
Garantni depozit za kartičarsko poslovanje - MoneyGet	-	500
Potraživanja po sudskom postupku za naknadu štete	273	-
Ostala potraživanja	112	31
Ostala finansijska sredstva/ bruto	1.741	1.783
Ispravka vrijednosti (napomena 25.5)	(292)	(37)
Ostala finansijska sredstva/ neto	1.449	1.746

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

25. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

25.5 PROMJENE ISPRAVKE VRIJEDNOSTI FINANSIJSKIH SREDSTAVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

	Stanje 1. januara 2021. godine	Transfer	Povećanje/ smanjenje	Otpisi	Promjena parametara rizik	Kursne razlike i ostale promjene	Kamata obračunata na obezvrijeđene plasmane	Ispravka KB PG	Stanje 31.12. 2021. godine	31.12.2021. Naplata potraživa- nja s vanbilansa
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(3.330)	(918)	263	-	876	(3)	-	(450)	(3.562)	-
Kredit i potraživanja od banaka	(3)	-	5	-	-	-	-	(9)	(7)	-
Kredit fizičkim licima	(1.000)	(537)	537	-	(62)	-	-	(177)	(1.239)	-
Kredit pravnim licima	(2.256)	(381)	16	-	952	-	-	(264)	(1.933)	-
Ostala finansijska sredstva	(37)	-	(5)	-	25	(3)	-	-	(20)	-
Dužničke hartije od vrijednosti	(34)	-	(290)	-	(39)	-	-	-	(363)	-
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(2.187)	1.116	(737)	-	(287)	-	2	(947)	(3.040)	-
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kredit fizičkim licima	(643)	555	(333)	-	(267)	-	2	(203)	(889)	-
Kredit pravnim licima	(1.544)	561	(404)	-	(20)	-	-	(744)	(2.151)	-
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dužničke hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stage 3 - obezvrijeđeni finansijski instrumenti (očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja)	(10.175)	(155)	(1.022)	819	(678)	-	254	(2.671)	(13.628)	1.521
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kredit fizičkim licima	(3.714)	(18)	(641)	357	(658)	-	83	(238)	(4.829)	665
Kredit pravnim licima	(6.461)	(137)	(381)	462	(20)	-	171	(2.161)	(8.527)	856
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-	-	(272)	(272)	-
Dužničke hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
POCI	-	(43)	(113)	-	-	-	-	-	(156)	-
Kredit pravnim licima	-	(43)	(113)	-	-	-	-	-	(156)	-
Ukupno	(15.692)	-	(1.609)	819	(89)	(3)	256	(4.068)	(20.386)	1.512

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

25. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

25.5 PROMJENE ISPRAVKE VRIJEDNOSTI FINANSIJSKIH SREDSTAVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

	Stanje 1. januara 2020. godine	Transfer	Povećanje/ smanjenje	Otpisi	Promjena parametara rizik	Kursne razlike i ostale promjene	Kamata obračunata na obezvrijeđene plasmane	Stanje 31. decembra 2020. godine	31.12.2020. Naplata potraživa-nja s vanbilansa
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(2.545)	(178)	450	-	(1.060)	3	-	(3.330)	-
Kreditni i potraživanja od banaka	(7)	-	4	-	-	-	-	(3)	-
Kreditni fizičkim licima	(975)	(816)	1.019	-	(228)	-	-	(1.000)	-
Kreditni pravnim licima	(1.335)	638	(722)	-	(837)	-	-	(2.256)	-
Ostala finansijska sredstva	(29)	-	(12)	-	1	3	-	(37)	-
Dužničke hartije od vrijednosti	(199)	-	161	-	4	-	-	(34)	-
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(614)	651	(1.388)	-	(838)	-	2	(2.187)	-
Kreditni i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni fizičkim licima	(379)	1.021	(794)	-	(492)	-	1	(643)	-
Kreditni pravnim licima	(235)	(370)	(594)	-	(346)	-	1	(1.544)	-
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dužničke hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stage 3 - obezvrijeđeni finansijski instrumenti (očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja)	(9.277)	(473)	(1.024)	711	(271)	-	159	(10.175)	1.053
Kreditni i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni fizičkim licima	(3.234)	(205)	(686)	606	(259)	-	64	(3.714)	926
Kreditni pravnim licima	(6.043)	(268)	(338)	105	(12)	-	95	(6.461)	127
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dužničke hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	(12.436)	-	(1.962)	711	(2.169)	3	161	(15.692)	1.053

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
26. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPNI OSTALI REZULTAT
a) Struktura po vrsti finansijskog sredstva

	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Dužničke hartije od vrijednosti	39.913	14.518
Državni zapisi	11.907	9.767
Državne obveznice	28.006	4.751
Vlasničke hartije od vrijednosti	9	5
Ukupno	39.922	14.523
Ispravka vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti (napomena 26. f)	(406)	(73)

b) Promjene na hartijama od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat

Stanje na dan 1. januara 2020. godine	30.566
Kamata	(534)
Prodaja, dospijeće	(39.147)
Kupovina	24.004
Neto promjena fer vrijednosti	(366)
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	14.523
Kamata	101
Prodaja, dospijeće	(21.794)
Kupovina	34.948
Neto promjena fer vrijednosti	(1.103)
Prenos salda migracijom podataka Komercijalne banke (napomena 6)	13.247
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	39.922

c) Dužničke hartije od vrijednosti

Banka je, sa ciljem održavanja sekundarnih rezervi likvidnosti, na dan 31. decembra 2021. godine, imala investirana sredstva u Euro obveznice Crne Gore i državne obveznice Republike Slovenije (BOND), kao i državne USD zapise (T Bills).

Po FITCH agenciji, Euro obveznice Crne Gore su neocijenjene, dok su državni USD zapisi i državne obveznice Republike Slovenije ocijenjeni i imaju rejting AAA (USD T Bills) odnosno A (BOND Republike Slovenije).

Euro obveznice Crne Gore kupovane su u oktobru i septembru 2019. godine. Državni USD zapisi kupljeni su u novembru i decembru 2021. godine, a obveznice Republike Slovenije u maju i decembru 2021. godine.

Na dan bilansa je izvršeno vrijednosno odmjeravanje dužničkih hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat na fer vrijednost. Fer vrijednost Euro obveznica Crne Gore, i državnih USD zapisa je kotirana cijena na aktivnom tržištu. Po osnovu odmjeravanja fer vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti kumulirani negativni efekti u iznosu od EUR 1.269 hiljada priznati su, nakon oporezivanja, na posebnoj stavki Rezerve kapitala, rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (Napomena 38). (2020 godina: negativni efekti u iznosu od EUR 188 hiljada)

Dužničke hartije od vrijednosti klasifikovane u ovu grupu finansijskih sredstava se takođe obezvreduju na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka. U 2021. godini po ovom osnovu priznat je pozitivan efekat u kapitalu na stavki Rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere po fer vrijednost kroz ukupni ostali rezultat u iznosu od EUR 251 hiljade (2020: negativan efekat od 65 hiljada) (Napomena 26. f) i po ovom osnovu negativan efekat u bilansu uspjeha na poziciji Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Napomena 19) u iznosu od EUR 248 hiljada (2020 godina: pozitivan efekat na bilans uspjeha u iznosu od EUR 63 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
26. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPNI OSTALI REZULTAT (nastavak)
c) Dužničke hartije od vrijednosti (nastavak)

Detalji i knjigovodstvena vrijednost investicija u hartije od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat na dan 31. decembra 2021. godine i 31. decembra 2020. su dati u tabelama u nastavku:

31.12.2021	Datum kupovine	Datum dospijeća	Stopa prinosa	Nominalna vrijednost	Neamortizovani diskont /premijum	Promjena fer vrijednosti	Razgraničena kamata	Fer vrijednost
Euro obveznice Crne Gore	od 3. oktobra 2019. godine do 6. septembra 2021. godine	od 23. aprila 2024. do 3. oktobra 2029.godine	od 2,61 do 3,27	21.680	(213)	(1.155)	193	20.505
Obveznice Republike Slovenije	od 17.maja do 6. decembra 2021. godine	18. februar 2024.godine	od 0,42 do 0,79	6.794	688	(112)	131	7.501
Državni zapisi SAD	od 30. novembra do 22. decembra 2021. godine	od 11.januara do 26. maja 2022.godine	od 0,002 do 0,04	11.911	(1)	(3)	-	11.907
		Ukupno:		40.385	474	(1.270)	324	39.913
31.12.2020	Datum kupovine	Datum dospijeća	Stopa prinosa	Nominalna vrijednost	Neamortizovani diskont /premijum	Promjena fer vrijednosti	Razgraničena kamata	Fer vrijednost
Euro obveznice Crne Gore	3. oktobar 2019.godine	3. oktobar 2029.godine	od 2.74 do 4	5.000	(96)	(184)	31	4.751
Državni zapisi SAD	od 6.oktobra do 31. decembra 2020.godine	28.januar 2021.godine	od 0.03 do 0.04	9.771	-	(4)	-	9.767
		Ukupno:		14.771	(96)	(188)	31	14.518

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

26. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPNI OSTALI REZULTAT (nastavak)

d) Vlasničke hartije od vrijednosti

Vlasnički udio Banke u kapitalu drugih pravnih lica, broj akcija i vrijednost ulaganja na dan 31. decembra 2021. i 31. decembra 2020. godine dati su u sljedećim tabelama:

	Broj akcija/ % udio	31.12.2021.	31.12.2020.
SWIFT	1	6	5
Montenegroberza AD	1	3	-
Ukupno		9	5

	Broj akcija	Nominalna vrijednost	Promjena fer vrijednosti	Fer vrijednost
SWIFT	1	5	1	6
Montenegroberza AD	5	3	-	3
Ukupno				9

Ulaganja u SWIFT se ne kotiraju na aktivnom tržištu. U pitanju su ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, pa se priznaju po usklađenoj nabavnoj vrijednosti, na osnovu dobijene informacije od emitenta. Ulaganja u Montenegroberzu se kotiraju na berzi, po cijeni od EUR 0,6 hiljada po akciji.

Efekat promjene fer vrijednosti ulaganja u SWIFT je prikazan u okviru kapitala na poziciji Rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (napomena 38)

Učešće u SWIFT i Montenegroberzi nemaju ni značajan uticaj ni kontrolu.

e) Analiza prema hijerarhiji fer vrijednosti finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat

Banka vrši odmjerenje fer vrijednosti primjenom hijerarhijske ljestvice koja odražava važnost informacija koje se koriste prilikom odmjerenja:

- **Nivo 1:** kotirana tržišna cijena (nekorigovana) na aktivnom tržištu za finansijske instrumente.
- **Nivo 2:** tehnike procjene vrijednosti koje se zasnivaju na dostupnim informacijama, osim kotiranih cijena, bilo da su neposredne (tj. cijene) ili posredne (tj. izvedene na osnovu cijena). Ovom kategorijom obuhvaćeni su instrumenti koji se vrednuju primjenom: kotiranih tržišnih cijena sličnih instrumenata na aktivnom tržištu; kotiranih cijena identičnih ili sličnih instrumenata na tržištima koja se smatraju manje aktivnim; odnosno drugih tehnika procjene vrijednosti kod kojih se sve materijalno značajne informacije mogu neposredno ili posredno vidjeti iz tržišnih podataka.
- **Nivo 3:** tehnike procjene vrijednosti koje se ne zasnivaju na tržišnim podacima. Ova kategorija obuhvata sve instrumente čije tehnike vrednovanja uključuju informacije koje nisu zasnovane na dostupnim podacima, a nedostupne informacije materijalno značajno utiču na procjenu vrijednosti instrumenata. Ovom kategorijom obuhvaćeni su instrumenti koji se vrednuju primjenom kotiranih tržišnih cijena sličnih instrumenata kod kojih se zahtijevaju značajne a neuočljive korekcije, odnosno pretpostavke kako bi se pravilno iskazale razlike između instrumenata.

31.12.2021.	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Dužničke hartije od vrijednosti - T Bills	26.a	11.907	-	-	11.907
Dužničke hartije od vrijednosti - BOND	26.a	23.239	4.767	-	28.006
Instrumenti kapitala	26.a	3	-	6	9
Ukupno		35.149	4.767	6	39.922

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

26. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPNI OSTALI REZULTAT (nastavak)

e) Analiza prema hijerarhiji fer vrijednosti finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat (nastavak)

31.12.2020.	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Dužničke hartije od vrijednosti- BOND	26.a	4.751	-	-	4.751
Dužničke hartije od vrijednosti- T Bills	26.a	9.767	-	-	9.767
Instrumenti kapitala	26.a	-	-	5	5
Ukupno		14.518	-	5	14.523

Stepen raspoloživosti dostupnih tržišnih cijena i informacije o modelu smanjuju potrebu za prosuđivanjem i procjenama rukovodstva, kao i neizvjesnost u pogledu određivanja fer vrijednosti. Stepen raspoloživosti dostupnih tržišnih cijena i informacija varira zavisno od proizvoda i tržišta i sklon je promjenama koje proističu iz specifičnih događaja i opšteg stanja tržišta u narednim periodima.

f) Promjena na računima ispravke vrijednosti finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat

	Stanje 1. januara 2021. godine	Povećanje/ smanjenje	Promjena parametara rizik	Kursne razlike i ostale promjene	Ispravka Komercijalne banke	Stanje 31. decembra 2021. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(73)	(272)	24	(4)	(81)	(406)
Dužničke hartije od vrijednosti	(73)	(272)	24	(4)	(81)	(406)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

26. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPNI OSTALI REZULTAT (nastavak)

f) *Promjena na računima ispravke vrijednosti finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat*

	Stanje 1. januara 2020. godine	Povećanje/ smanjenje	Promjena parametara rizik	Kursne razlike i ostale promjene	Stanje 31. decembra 2020. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(138)	58	5	2	(73)
Dužničke hartije od vrijednosti	(138)	58	5	2	(73)

27. FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA, A KOJA SE NE DRŽE RADI TRGOVANJA

a) *Struktura po tipu finansijskog sredstva:*

	31.12.2021.	31.12.2020.
Kredit i potraživanja od clijenata	-	597
Ukupno	-	597

Na dan 31. decembra 2020. godine kredit i potraživanja od clijenata koji se vrednuju po fer vrijednosti bili su uključeni u nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti.

b) *Promjene na kreditima koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha*

Stanje na dan 1. januara 2020.	572
Neto realizacija kredita	89
Vrednovanje kroz bilans uspjeha (napomena 11)	(64)
Stanje na dan 31. decembra 2020.	597
Neto realizacija kredita/prijevremena naplata	(1.398)
Vrednovanje kroz bilans uspjeha (napomena 11)	801
Stanje na dan 31. decembra 2021.	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

28. INVESTICIONE NEKRETNINE

Investicione nekretnine sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine u iznosu EUR 676 hiljada (2020: EUR 90 hiljada) odnose se na dio imovine koja je, u postupku naplate potraživanja, stečena tokom 2018. godine; kao i na imovinu koja je preuzeta u procesu pripajanja Komercijalne banke. Banka je nekretnine izdala u poslovni zakup i, shodno MRS 40 – Investicione nekretnine, klasifikovala kao investicione nekretnine. Prihodi od zakupnine iznose EUR 59 hiljada (2020: EUR 57 hiljada), i prikazani su u okviru ostalih prihoda (Napomena 14). Banka je na investicionim nekretninama imala poslovnih rashoda u iznosu od EUR 9 hiljada (2020: EUR 5 hiljada). Nije bilo efekata po osnovu prodaje nekretnina. U toku 2021. godine priznato je dodatno obezvrjeđenje u iznosu od EUR 9 hiljada, efekat je priznat na poziciji „Ostali prihodi“ (Napomena 14).

Promjene na investicionim nekretninama su date u sljedećoj tabeli:

	2021.	2020.
Stanje na dan 1. januara	90	90
Sticanje	-	-
Prodaja	-	-
Obezvrjeđenje (napomena 14)	(9)	-
Ostali transferi	-	-
Investicione nekretnine Komercijalne banke (napomena 6)	595	-
Stanje na dan 31. decembra	676	90

Sljedeća tabela prikazuje analizu dospeća potraživanja od zakupa nekretnina gdje se Banka javlja kao zakupodavac, koja pokazuje nediskontovane uplate zakupa koje će Banka primiti nakon datuma izveštaja, po ročnosti:

Dospijeće u roku do godinu dana	433
Dospijeće u roku od godinu do dvije	327
Dospijeće u roku od 2 godine do 5 godina	3

29. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

a) Struktura po vrsti sredstva

	31.12.2021.	31.12.2020.
Nekretnine, postrojenja i oprema u vlasništvu Banke	11.631	9.610
Imovina s pravom korišćenja	2.979	1.622
Nekretnine, postrojenja i oprema	14.610	11.232

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
29. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA
b) Kretanje nekretnina, postrojenja i opreme u vlasništvu Banke

	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	NPO u pripremi	Sitan inventar	Ukupno
Nabavna vrijednost						
Stanje 1. januara 2020. godine	1.065	9.325	7.436	360	-	18.186
Nove nabavke	-	189	646	-	-	835
Prodaja	-	-	-	-	-	-
Prenos na opremu	-	-	297	(297)	-	-
Prenos sa pozicije „nematerijalna sredstva“	-	-	-	-	-	-
Otpis	-	(104)	(101)	-	-	(205)
Stanje 31. decembra 2020. godine	1.065	9.410	8.278	63	-	18.816
Nove nabavke	-	322	596	-	-	918
Prenos na opremu	-	-	23	(23)	-	-
Prodaja	-	-	-	-	-	-
Otpis	-	(8)	(549)	-	-	(557)
Prenos salda migracijom podataka Komercijalne banke	-	3.351	1.792	-	20	5.163
Stanje 31. decembra 2021. godine	1.065	13.075	10.140	40	20	24.340
Akumulirana ispravka vrijednosti						
Stanje 1. januara 2020. godine	-	(2.233)	(6.411)	-	-	(8.644)
Amortizacija (napomena 16)	-	(315)	(452)	-	-	(767)
Prodaja	-	-	-	-	-	-
Otpis	-	102	103	-	-	205
Stanje 31. decembra 2020. godine	-	(2.446)	(6.760)	-	-	(9.206)
Amortizacija (napomena 16)	-	(337)	(530)	-	-	(867)
Prodaja	-	-	-	-	-	-
Obezvređenje	-	(171)	-	-	-	(171)
Otpis	-	8	549	-	-	557
Prenos salda migracijom podataka Komercijalne banke	-	(1.542)	(1.460)	-	(20)	(3.022)
Stanje 31. decembra 2021. godine	-	(4.488)	(8.201)	-	(20)	(12.709)
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2021. godine	1.065	8.587	1.939	40	-	11.631
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2020. godine	1.065	6.964	1.518	63	-	9.610

Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka posjeduje vlasničke listove kao dokaz o vlasništvu za sve nepokretnosti koje se evidentiraju u bilansima Banke.

Banka nema nekretnine date pod hipoteku, kao sredstvo obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

29. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

c) Imovina s pravom korišćenja

Sredstva uzeta u zakup prikazana su u okviru pozicije „Imovina s pravom korišćenja“

Struktura po vrsti sredstva	31.12.2021.	31.12.2020.
Nekretnine i zemljište	2.047	1.609
Vozila	6	13
POS terminali	926	-
Imovina s pravom korišćenja	2.979	1.622

Promjena na poziciji Imovina s pravom korišćenja

	Nekretnine	Vozila	Pos terminali	Ostalo	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje 1. januara 2020. godine	1.623	-	-	-	1.623
Nove nabavke	485	20	-	-	505
Raskid ugovora o zakupu	(96)	-	-	-	(96)
Stanje 31. decembra 2020. godine	2.012	20	-	-	2.032
Nove nabavke	544	-	1.143	-	1.687
Raskid ugovora o zakupu	(583)	-	-	(248)	(831)
Prenos salda migracijom podataka Komercijalne banke	818	-	-	255	1.073
Stanje 31. decembar 2021. godine	2.791	20	1.143	7	3.961
Akumulirana ispravka vrijednosti					
Stanje 1. januara 2020. godine	-	-	-	-	-
Amortizacija (napomena 16)	(414)	(7)	-	-	(421)
Raskid ugovora o zakupu	11	-	-	-	11
Stanje 31. decembra 2020. godine	(403)	(7)	-	-	(410)
Amortizacija (napomena 16 i 36)	(430)	(7)	(217)	-	(654)
Raskid ugovora o zakupu	576	-	-	159	735
Prenos salda migracijom podataka Komercijalne banke	(487)	-	-	(166)	(653)
Stanje 31. decembar 2021. godine	(744)	(14)	(217)	(7)	(982)
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2021. godine	2.047	6	926	-	2.979
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2020. godine	1.609	13	-	-	1.622

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka nema finansijskih obveza preuzetih pri sticanju nekretnina, postrojenja i opreme, niti ugovornih obaveza za sticanje nematerijalne imovine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

30. NEMATERIJALNA SREDSTVA

	Softver	Licence	Ukupno
<i>Nabavna vrijednost</i>			
Stanje 1. januara 2020. godine	2.200	1.350	3.550
Nove nabavke	475	-	475
Prenos na poziciju „licenci“ i „softvera“	7	(7)	-
Otpis	-	-	-
Stanje 31. decembra 2020. godine	2.682	1.343	4.025
Nove nabavke	298	192	490
Prodaja	-	-	-
Otpis (napomena 13)	(563)	(1.213)	(1.776)
Prenos salda migracijom podataka Komercijalne banke	585	386	971
Stanje 31. decembra 2021. godine	3.002	708	3.710
<i>Ispravka vrijednosti</i>			
Stanje 1. januara 2020. godine	(1.417)	(1.062)	(2.479)
Tekuća amortizacija (napomena 16)	(202)	(41)	(243)
Prodaja	-	-	-
Otpis	-	-	-
Stanje 31. decembra 2020. godine	(1.619)	(1.103)	(2.722)
Tekuća amortizacija (napomena 16)	(221)	(71)	(292)
Prodaja	-	-	-
Otpis (napomena 13)	475	1.201	1.676
Prenos salda migracijom podataka Komercijalne banke	(445)	(350)	(795)
Stanje 31. decembra 2021. godine	(1.810)	(323)	(2.133)
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2021. godine	1.192	385	1.577
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2020. godine	1.063	240	1.303

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

31. OSTALA SREDSTVA

	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Potraživanja po osnovu kartica	1.258	1.134
Potraživanja po osnovu naknada i provizija	248	199
Potraživanja od kupaca	382	181
Potraživanja po osnovu refundacije bolovanja	180	77
Plemeniti metali	160	153
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja, neto	5.460	4.013
Odloženi troškovi	540	423
Dati avansi	8	2
Privremeni računi	945	15
Potraživanja iz komisionih poslova	12	-
Ostala poslovna potraživanja	92	117
Ostala sredstva/ bruto	9.285	6.314
Ispravka vrijednosti (napomena 31. b)	(925)	(489)
Ostala sredstva/ neto	8.360	5.825

Sredstva preuzeta od klijenata po osnovu naplate potraživanja priznata su u okviru stavke „Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja” budući da nisu u potpunosti ispunjeni kriterijumi za njihovo priznavanje u okviru dugoročnih sredstava koja se drže radi prodaje u skladu sa MSFI 5 – Stalna imovina koja se drži za prodaju.

U toku godine prodato je više nekretnina (napomena 31. a). Po osnovu transakcije prodaje po cijeni većoj od knjigovodstvene ostvarena je dobit u iznosu od EUR 964 hiljada (2020: EUR 168 hiljade), koja je priznata na poziciji „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine” (napomena 13). Dodatno obezvrjeđenje imovine stečene po osnovu naplate potraživanja u iznosu od EUR 628 hiljada (2020: EUR 48 hiljada) priznato je u bilansu uspjeha na poziciji troškovi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Napomena 19).

Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list CG” br. 24/09, 66/10, 58/11, 61/12, 13/13, 51/13, 16/15 i 82/17), propisano je da iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi iznos sopstvenih sredstava banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava banke. Za nepokretnost koju je stekla u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom banke, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja, banka je dužna da pri obračunavanju ukupnog iznosa ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva u obračun uključi vrijednost te nepokretnosti minimalno u sljedećim procentima:

- 0%, ako od dana sticanja nepokretnosti nije proteklo više od četiri godine;
- 30%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, ali ne više od pet godina;
- 50%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, ali ne više od šest godina;
- 75%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina.

Na stečenu nekretninu, čija vrijednost na dan 31. decembra 2021. godine iznosi EUR 1.094 hiljade, Viši sud je 26. aprila 2017. godine izdao privremenu mjeru zabrane raspolaganja i korišćenja, usljed postupka koji je pokrenut protiv rukovodstva privrednog društva od kojeg je Banka stekla imovinu, kao i Banke. Rukovodstvo Banke smatra da privremena mjera Višeg suda može trajati do završetka pokrenutog sudskog postupka, kao i da će sudski postupak biti okončan u korist Banke. Prilikom vrednovanja navedene imovine, Banka je uzela u obzir sve raspoložive informacije do datuma izrade finansijskih izvještaja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

31. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

a) Promjena na poziciji sredstva stečenih po osnovu naplate potraživanja:

	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
<i>Bruto vrijednost</i>		
Stanje na dan 1. januara, bruto	7.396	9.064
Sticanje	498	-
Prodaja	(1.851)	(1.670)
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja Komercijalne banke	10.532	-
Zavisni troškovi nabavke	550	2
Stanje na dan 31. decembra, bruto	17.125	7.396
<i>Ispravka vrijednosti</i>		
Stanje na dan 1. januara	(3.383)	(4.375)
Prodaja	667	1.040
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja Komercijalne banke	(8.321)	-
Vrednovanje (napomena 19)	(628)	(48)
Stanje na dan 31. decembra	(11.665)	(3.383)
<i>Neto vrijednost</i>		
Stanje na dan 1. januara, neto	4.013	4.689
Stanje na dan 31. decembra, neto	5.460	4.013

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

31. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

b) Promjena na računima ispravke vrijednosti ostalih sredstava:

	Stanje 1. januara 2021. godine	Transfer	Povećanje/ smanjenje	Otpisi	Promjena parametar a rizik	Ispravka Komer- cijalna banka	Stanje 31. decembra 2021. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(4)	(262)	17	-	3	-	(246)
Ostala sredstva	(4)	(262)	17	-	3	-	(246)
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(7)	5	(4)	-	(1)	(1)	(8)
Ostala sredstva	(7)	5	(4)	-	(1)	(1)	(8)
Stage 3 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(478)	257	(432)	7	(14)	(11)	(671)
Ostala sredstva	(478)	257	(432)	7	(14)	(11)	(671)
UKUPNO	(489)	-	(419)	7	(12)	(12)	(925)

	Stanje 1. januara 2020. godine	Transfer	Povećanje/ smanjenje	Otpisi	Promjena parametara rizik	Stanje 31. decembra 2020. godine	Naplata potraživanja s vanbilansa
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	(3)	-	(1)	-	-	(4)	-
Ostala sredstva	(3)	-	(1)	-	-	(4)	-
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(3)	8	(9)	-	(3)	(7)	-
Ostala sredstva	(3)	8	(9)	-	(3)	(7)	-
Stage 3 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	(449)	(8)	(20)	1	(2)	(478)	12
Ostala sredstva	(449)	(8)	(20)	1	(2)	(478)	12
UKUPNO	(455)	-	(30)	1	(5)	(489)	12

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

32. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

32.1 DEPOZITI BANAKA

Depoziti banaka uključuju depozite po viđenju koji na dan 31. decembra 2021. godine iznose EUR 1.524 hiljada (31. decembra 2020: EUR 9.809 hiljada).

32.2 DEPOZITI KLIJENATA

Depoziti klijenata

	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Depoziti po viđenju	496.106	338.721
Oročeni depoziti	113.685	92.935
Ukupno:	609.791	431.656

Depoziti po viđenju klijenata

	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Država	37.516	17.215
Finansijske organizacije	14.232	15.478
Stanovništvo	285.573	190.652
Privreda	133.893	96.150
Preduzetnici	8.324	3.934
Neprofitne organizacije	16.568	15.292
Ukupno depoziti po viđenju klijenata	496.106	338.721

Oročeni depoziti klijenata

	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Država	-	-
Finansijske organizacije	1.902	-
Stanovništvo	100.014	86.474
Privreda	11.442	6.057
Neprofitne organizacije	327	404
Ukupno oročeni depoziti klijenata	113.685	92.935
Ukupno depoziti klijenata	609.791	431.656

Depoziti po viđenju u EUR su deponovani po kamatnoj stopi od 0,01% na godišnjem nivou za fizička lica i 0,001% za pravna lica, dok su depoziti po viđenju u stranoj valuti deponovani po kamatnoj stopi od 0,001%.

PPKS na oročene depozite pravnih lica iznosila je 0,2%, a na oročene depozite fizičkih lica 0,7%. Stanje oročenih depozita Komercijalne banke koje je preneseno na datum pripajanja iznosilo je EUR 34.581 hiljada, a stanje depozita po viđenju iznosilo je EUR 86.745 hiljada (napomena 6).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

32. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)**32.3. KREDITI BANAKA**

Kreditni bankama na dan 31. decembra 2021. godine iznose EUR 9.022 hiljada. Banka koristi dugoročnu kreditnu liniju u iznosu od EUR 9.000 hiljada, odobrenu od strane matične banke NLB d.d., Ljubljana, sa rokom dospelosti do 2028. godine. Kamatna stopa, koju Banka plaća na odobreni kredit, iznosi 1,30% p.a.

32.4. KREDITI KLIJENATA KOJI NISU BANKE

Kredit od ostalih klijenata odnose se na kredite odobrene od:

	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Vlada Crne Gore	12.791	8.531
- Projekat 1000+	10.930	8.531
- Projekat podrške MMSP iz sredstava CEB	1.861	-
Investiciono - razvojni fond Crne Gore	2.346	1.053
EBRD	1.006	-
Vremensko razgraničenje naknada za EBRD pozajmice	(44)	(37)
Ukupno	16.099	9.547

Rokovi dospelosti kredita odobrenih od strane ostalih klijenata:

	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Dospjeće kredita u roku do 12 mjeseci	1.362	648
Rok dospelosti između 1 i 5 godina	6.135	3.012
Rok dospelosti duži od 5 godina	8.602	5.887
Ukupno	16.099	9.547

Pozajmljena sredstva od Investiciono-razvojnog fonda su uzeta po fiksnoj kamatnoj stopi u rasponu od 1,00% do 2,50% na godišnjem nivou, sa rokom dospelosti do 2028. godine. Tokom 2021. godine, nije bilo povlačenja novih kredita od Investiciono-razvojnog fonda. Na dan pripajanja Komercijalne banke, 12. novembra 2021. godine, pozajmljena sredstva od Investiciono-razvojnog fonda uvećana su za EUR 2.533 hiljade.

Pozajmljena sredstva od Vlade Crne Gore se odnose na učešće Banke u projektu 1000+ za potrebe finansiranja stambenih kredita socijalno ugroženim kategorijama stanovništva. Tokom 2021. godine povučen je novi kredit za učešće u ovom projektu, u iznosu od EUR 2.457 hiljada.

Kredit odobreni Bankama od strane Vlade Crne Gore vezana za ovaj projekat 1000+ imaju rok dospelosti do 20 godina koji uključuje grace period od 5 godina sa kamatnim stopama od 0,98%, za prvi dio sredstava dodijeljenih 2011. godine, 0,75%; za drugi dio dodijeljen 2016. godine; dok je kamatna stopa za sredstva povučena 2019. odnosno 2021. godine 0%.

Drugi dio pozajmljenih sredstava od Vlade Crne Gore dobijen je tokom 2021. godine radi obezbjeđenja podrške autonomnim mikro, malim i srednjim preduzećima i preduzetnicima pogođenim pandemijom Covid 19, koje je Vlada obezbijedila iz kredita dobijenih od Razvojne banke Savjeta Evrope (Council of Europe Development Bank: CEB). Pozajmljena sredstva Banke iz ovog Vladinog projekta iznose EUR 1.861 hiljada sa rokom dospelosti od 9 godina koji uključuje grace period od 2 godine, i kamatnom stopom od 0%.

Na dan pripajanja Komercijalne banke, 12. novembra 2021. godine pozajmljena sredstva od Vlade Crne Gore uvećana su za EUR 836 hiljada, i to pozajmice za učešće u projektu 1000+ u iznosu od EUR 304 hiljade, a pozajmice iz sredstava CEB-a u iznosu od EUR 532 hiljade.

Pozajmljena sredstva od Evropske banke za obnovu i razvoj (European Bank for Reconstruction and Development: EBRD) odnose se na prvu tranšu WiB kreditne linije za realizaciju projekta „Žene u biznisu“ u iznosu od EUR 1.000 hiljada, koju je Banka povukla u toku 2021. godine, sa rokom dospelosti od 5 godina, koji uključuje grace period od 2 godine i sa kamatnom stopom od 1,5%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

33. REZERVISANJA

	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Rezervisanja za garancije i preuzete obaveze	1.823	2.045
Rezervisanja za otpremnine i ostale naknade zaposlenima	1.044	411
Rezervisanja za sudske sporove	3.608	7.316
Rezervisanja za reorganizaciju	-	42
Neiskorišćeni godišnji odmor	455	334
Ukupno	6.930	10.148

a) Promjene na računu rezervisanja za garancije i preuzete obaveze

	<u>Stanje 1. januara 2021. godine</u>	<u>Transfer</u>	<u>Povećanje/ smanjenje</u>	<u>Promjena parametara rizik</u>	<u>Rezervisanja Komercijalne banke</u>	<u>Stanje 31. decembra 2021. godine</u>
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	1.536	(7)	(125)	(481)	124	1.047
Rezervisanja za preuzete obaveze	1.536	(7)	(125)	(481)	124	1.047
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	403	(18)	(273)	13	135	260
Rezervisanja za preuzete obaveze	403	(18)	(273)	13	135	260
Stage 3 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	106	25	305	18	62	516
Rezervisanja za preuzete obaveze	106	25	305	18	62	516
Ukupno	2.045	-	(93)	(450)	321	1.823

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

33. REZERVISANJA (nastavak)

	Stanje 1. januara 2020. godine	Transfer	Povećanje/ smanjenje	Promjena parametara rizika	Stanje 31. decembra 2020. godine
Stage 1 - 12-mjesečni očekivani kreditni gubici	780	95	332	329	1.536
Rezervisanja za preuzete obaveze	780	95	332	329	1.536
Stage 2 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	129	(71)	251	94	403
Rezervisanja za preuzete obaveze	129	(71)	251	94	403
Stage 3 - očekivani kreditni gubici u periodu vijeka trajanja	220	(24)	(92)	2	106
Rezervisanja za preuzete obaveze	220	(24)	(92)	2	106
Ukupno	1.129	-	491	425	2.045

Rezervisanja za rizične vanbilansne stavke odnose se na obaveze po osnovu izdatih garancija, akreditiva i preuzetih obaveza (Napomena 40. a). Efekti rezervisanja za garancije i preuzete obaveze su prikazani u bilansu uspjeha, u okviru stavke Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koja se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Napomena 19).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

33. REZERVISANJA (nastavak)

b) Promjene na računima ostalih rezervisanja

	Rezervisanja za otpremnine i ostale naknade zaposlenima	Rezervisanja za sudske sporove	Rezervisanja za reorganizaciju	Neiskorišćeni godišnji odmori	Rezervisanja za kartično poslovanje	Ukupno
Stanje 1. januara 2020. Godine	429	5.384	68	251	66	6.198
Kreirane/ukinute rezerve	56	2.790	-	334	(66)	3.114
Korištene rezerve	(49)	(858)	(26)	(251)	-	(1.184)
Povećanje diskontovanog iznosa	11	-	-	-	-	11
Aktuarski dobitak/gubitak	(36)	-	-	-	-	(36)
Stanje 31. decembra 2020. godine	411	7.316	42	334	-	8.103
Kreirane/ukinute rezerve	767	(953)	-	17	-	(169)
Korištene rezerve	(339)	(3.495)	(42)	(2)	-	(3.878)
Povećanje diskontovanog iznosa	13	-	-	-	-	13
Aktuarski dobitak / gubitak	(6)	-	-	-	-	(6)
Rezervisanja Komercijalne banke	198	740	-	106	-	1.044
Stanje 31. decembra 2021. godine	1.044	3.608	-	455	-	5.107

Efekti rezervisanja za sudske sporove su prikazani u bilansu uspjeha u okviru stavke Troškovi rezervisanja (Napomena 20), dok su efekti rezervisanja za otpremnine i ostale naknade zaposlenima i neiskorišćene godišnje odmori priznati u okviru stavke Troškovi zaposlenih (Napomena 15).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
33. REZERVISANJA (nastavak)
c) Rezervisanja za otpremnine i ostale naknade zaposlenih

Banka je u toku 2021. godine izvršila dodatna rezervisanja po osnovu otpremnina za zaposlene sa kojima je potpisan ili se sa visokim stepenom vjerovatnoće očekuje potpisivanje sporazuma o raskidu radnog odnosa i odlive resursa po tom osnovu, u iznosu od EUR 681 hiljade. Efekat rezervisanja priznati je u okviru stavke „Troškovi zaposlenih“ (Napomena 15).

34. TEKUĆE PORESKE OBAVEZE

	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Tekuće poreske obaveze	605	644

Obaveza za tekući porez iznosi EUR 605 hiljada.

35. NETO ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE

	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Odložena poreska sredstva	1.179	440
Privremena razlika u oporezivim rashodima	1.179	440
Odložene poreske obaveze	452	294
Privremena razlika u oporezivim rashodima	289	163
Privremena razlika za osnovna sredstva	348	147
Promjena u fer vrijednosti ulaganja u hartije od vrijednosti	(185)	(16)
Neto odložena poreska obaveza	(727)	(146)
Odloženi porez uključen u rezultat tekuće godine	316	(87)
Odloženi porez uključen u kapital tekuće godine	(179)	(32)
Neto promjena u odloženoj poreskoj obavezi KB PG	(87)	-

Promjene na odloženim poreskim obavezama u toku 2020. i 2021. godine su prikazane u sljedećoj tabeli:

	<u>Osnovna sredstva</u>	<u>Promjena privremene razlike u oporezivim rashodima</u>	<u>Revalorizacija nekretnosti</u>	<u>Aktuarski dobitak/gubitak</u>	<u>Promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti</u>	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Stanje na dan 1. januara	147	(277)	-	-	(16)	(146)	(201)
Korekcija početnog stanja	-	-	-	-	-	-	-
Povećanje priznato u bilansu uspjeha	95	(272)	(139)	-	-	(316)	87
Smanjenje priznato u kapitalu	-	-	-	-	(178)	(178)	(32)
Saldo Komercijalne banke	106	(343)	139	1	10	(87)	-
Stanje na dan 31. decembra	348	(891)	-	1	(185)	(727)	(146)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
36. OSTALE OBAVEZE

	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Primljeni avansi za otplate kredita	2.796	1.414
Obaveze po osnovu kastodi poslova	63	1
Obaveze prema dobavljačima	444	175
Obračunati troškovi	1.597	1.340
Obaveze po kartičnom poslovanju	730	572
Obaveze na neraspoređene prilive	472	737
Primljeni avansi za isplatu deponenata	154	98
Obaveze po osnovu zakupa	2.914	1.556
Ostala pasiva	639	544
Ostale obaveze	529	794
Ukupno	<u>10.338</u>	<u>7.231</u>

Na datum pripajanja 12. novembra 2021. godine, prenos salda Komercijalne banke po osnovu ostalih obaveza je iznosio EUR 1.012 hiljada (napomena 6).

Primljeni avansi za isplatu deponenata se odnose na sredstva koja je Fond za zaštitu depozita uplatio za isplatu garantovanih depozita deponentima Atlas Banke u iznosu od EUR 99 hiljada (20: EUR 52 hiljada) i Invest banke Montenegro u iznosu od 55 hiljada (2020: EUR 46 hiljada).

Na poziciji „Obaveze po osnovu zakupa“, Banka je priznala obaveze po osnovu ugovora o zakupu poslovnih zgrada (EUR 1.954, 2020. godine: EUR 1.543 hiljada), POS terminala (EUR 954 hiljade), i vozila (EUR 6 hiljada, 2020: EUR 13 hiljada) koje predstavljaju neto sadašnju vrijednost obaveza za zakupninu.

Poziciju „ostala pasiva“ čine najvećim dijelom obaveze za odložene bonuse menadžera (EUR 433 hiljada) i sredstva koja se ne koriste po odluci Centralne Banke Crne Gore (EUR 206 hiljada).

Promjene na poziciji obaveze po osnovu zakupa i struktura po ročnosti

Stanje na dan 1. januara 2020. godine	<u>1.512</u>
Ispravke u toku godine zbog novih zakupa/raskida ugovora	515
Plaćanja u toku godine	(499)
Kamata na obaveze po osnovu zakupa (napomena 8)	28
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	<u>1.556</u>
Ispravke u toku godine zbog novih zakupa/raskida ugovora	1.593
Plaćanja u toku godine	(699)
Kamata na obaveze po osnovu zakupa (napomena 8)	48
Prenos salda migracijom podataka Komercijalne banke	416
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	<u>2.914</u>

Sledeća tabela prikazuje analizu dospeljeća obaveza po ugovorima o zakupu nekretnina gdje se banka javlja kao zakupac, koja pokazuje nediskontovane očekivane isplate:

Dospijeće u roku do godinu dana	782
Dospijeće u roku od godinu do dvije	833
Dospijeće u roku od 2 godine do 5 godina	1.435
Budući finansijski prihod	(136)
Ukupno:	<u>2.914</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
36. OSTALE OBAVEZE (nastavak)

Struktura rashoda i prihoda po osnovu zakupa za period od 1. januara do 31. decembra 2021. godine prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama EUR	2021.	2020.
Troškovi amortizacije imovine sa pravom korišćenja (napomena 16 i 29)	(654)	(421)
Rashodi kamate po osnovu lizing obaveza (napomena 8)	(48)	(28)
Troškovi zakupnina (napomena 17)	(347)	(624)
Prihodi od podzakupa	98	78

37. SUBORDINISANI DUG

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka iskazuje subordinisani dugoročni kredit u iznosu od EUR 2.438 hiljada. Saldo subordinisanog duga je preuzeto u postupku pripajanja Komercijalne banke. Kredit je uzet od Nove Ljubljanske banke d.d. u toku 2021. godine; po fiksnoj kamatnoj stopi od 6%, sa rokom dospeljeća od 6 godina i jednokratnom otplatom duga na kraju perioda. U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list CG” br. 38/11, 55/2012), subordinisani dug je uključen u dopunski kapital II.

38. KAPITAL I REZERVE

	31.12.2021.	31.12.2020.
Akcijski kapital	26.648	20.261
Emisiona premija	7.146	7.146
Akumulirana dobit/gubitak	24.100	19.960
Dobit tekuće godine	10.896	3.309
Ostale rezerve	26.326	17.873
Ukupno	95.116	68.549

Akcijski kapital čine obične akcije, istog reda, izdate upisom na račune imaoca u centralnom registru kod Centralnog klirinškog depozitarnog društva (dalje: CKDD). Imaoci akcija imaju pravo učešća u upravljanju, pravo na dio dobiti (dividendu) i pravo na odgovarajući dio imovine pri likvidaciji ili stečaju, u skladu sa zakonom.

Kako je navedeno u napomeni 1, Banka je na dan 12. Novembra 2021. izvršila pripajanje Komercijalne banke AD Podgorica. Po osnovu statusne promjene pripajanja izvršena je emisija akcija po osnovu restrukturiranja putem pripajanja. Banka koja je izvršila pripajanje emitovala je 3.678.532 nove akcije pojedinačne nominalne vrijedosti u iznosu od EUR 1,736356948. Osnov za određivanje omjera zamjene akcija su bili revidirani bilanci NLB Banke AD Podgorica i Komercijalne banke AD Podgorica, na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2020. godine. Navedenim omjerom zamjene akcija (koji je potvrđen od strane 2 nezavisna eksperta) izvršena je zamjena 1 akcije Komercijalne banke za 1.344,00 akcija NLB Banke. Kapital Komercijalne banke prije pripajanja sastojao se od 2.737 akcija nominalne vrijednosti EUR 10 hiljada i iznosio je EUR 27.270 hiljada.

U skladu sa Zakonom o tržištu kapitala član 50 stav 5 („Sl. List CG 01/18) i Pravilima o načinu evidentiranja emisija hartija od vrijedosti unaprijed poznatim sticaocima u slučajevima kad se ne emituju putem javne ponude, Banka je podnela Komisiji za hartije od vrijednosti propisanu dokumentaciju. Na osnovu podnijetih dokumenata, Komisija za hartije od vrijednosti donijela je Rješenje o evidentiranju akcija po osnovu restrukturiranja pripajanjem br. 02/3e-19/4-21 od 3. novembra 2021. godine kojim se ocjenjuje da su ispunjeni svi uslovi za evidentiranje emisije akcija po osnovu restrukturiranja u iznosu od EUR 6.387.244,60. Promjena je evidentirana kod CKDD dana 8. novembra 2021. godine, a u Centralnom registru privrednih subjekata 12. novembra 2021. godine, Rješenjem br. 4-0006161/075.

Akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2021. godine iznosi EUR 26.648 hiljada i sastoji se od 15.347.266 akcije pojedinačne nominalne vrijednosti od EUR 1,7364 (31. decembra 2020. godine: 11.668.734 akcije, po nominalnoj vrijednosti od EUR 1,7364).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
38. KAPITAL I REZERVE (nastavak)

Višak akcijskog kapitala nakon emisije akcija, u iznosu od EUR 20.983 hiljada, raspoređen je u skladu sa Odlukom Skupštine akcionara Komercijalne banke AD Podgorica br. 1/56 od 8. novembra 2021. godine, na način da je pokriven neraspoređeni gubitak Komercijalne banke iz prethodnih godina u iznosu od EUR 10.221 hiljada, kao i gubitak tekuće godine u iznosu od EUR 5.007 hiljada, nakon čega je ostatak viška akcijskog kapitala usmjeren na poziciju „Ostalih rezervi“, u iznosu od EUR 5.755 hiljada (Iskaz o promjenama na kapitalu za godinu završenu 31. decembra 2021.)

Uzimajući u obzir situaciju vezanu za COVID-19, Centralna banka Crne Gore je 2020. godine donijela Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti COVID 19 na finansijski sistem, kojom se zabranjuje isplata dividende akcionarima, osim isplate u obliku akcija banke. Odluka će trajati do donošenja odluke Centralne banke o prestanku njenog važenja. Ostvarena dobit po godišnjem računu Banke za 2020. godinu u iznosu od EUR 3.309 usmjerena je na neraspoređenu dobit i predstavlja stavku osnovnog kapitala Banke.

Zakonom o bankama („Sl. list CG“ br. 17/08, 44/10 i 40/11), koji je stupio na snagu 19. marta 2008. godine, definisan je minimalni iznos novčanog kapitala banke u vrijednosti od EUR 5.000 hiljada. Na dan 31. decembra 2021. godine sopstveni kapital Banke je iznosio EUR 70.035 hiljada (31. decembra 2020. godine EUR 52.095 hiljada).

U tabeli niže prikazana je vlasnička struktura akcijskog kapitala sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine, i 31. decembra 2020. godine:

	31.12.2021.		31.12.2020.	
	000 EUR	% učešća	000 EUR	% učešća
Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana	20.227	75,90	20.227	99,83
Komercijalna banka a.d. Beograd	6.387	23,97	-	-
Ostali akcionari	34	0,13	34	0,17
	26.648	100,00	20.261	100,00

a) Ostale rezerve kapitala čine:

	31.12.2021.	31.12.2020.
Rezerve iz dobiti	11.108	5.368
Rezerve po osnovu fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	(677)	(97)
Aktuarski gubitak po osnovu rezervisanja za otpremnine	(115)	(188)
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu	16.010	12.790
Ukupno	26.326	17.873

Banka utvrđuje potrebne rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu kao pozitivnu razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa kriterijumima iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama i zbira iznosa ispravki vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa zahtjevima Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9. Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke predstavlja odbitnu stavku od sopstvenih sredstava banke. Odluka o dopuni Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama je jedna od odluka kojom se uspostavio regulatorni okvir za stupanje na snagu MSFI 9 - Finansijski instrumenti, koji je, od 1. januara 2018. godine, zamijenio MRS 39 – Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje. Ovom odlukom bankama se dozvoljava da, pri utvrđivanju godišnjih finansijskih iskaza, sredstva na računu 3025 - Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, djelimično ili u potpunosti prenesu na račun neraspoređene dobiti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
38. KAPITAL I REZERVE (nastavak)

b) Promjene na rezervi po osnovu fer vrijednosti u toku 2021. i 2020. godine, prikazane u Iskazu o promjenama na kapitalu, bile su sljedeće:

	Vlasničke hartije od vrijedno- sti	Dužničke hartije od vrijedno- sti	Aktuarski dobici/gubici po osnovu rezervisanja za otpremne	2021.	2020.
Stanje na dan 1. januara	1	(98)	(188)	(285)	77
Promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	-	(1.102)	-	(1.102)	(365)
Obezbvredjenje hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat na osnovu 12-mjesečnih očekivanih kreditnih gubitaka	-	251	-	251	(65)
Aktuarski dobiti/gubici po osnovu rezervisanja za otpremne	-	-	6	6	36
Odložena poreska obaveza po stopi od 14,6%	-	178	-	178	32
Rezerve Komercijalne banke na dan pripajanja	-	93	67	160	-
Stanje na dan 31. decembra	1	(678)	(115)	(792)	(285)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

39. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Banka posmatra povezana lica shodno zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda 24, koji definiše da su povezana lica:

- strane koje direktno ili indirektno, putem jednog ili više posrednika, kontrolišu, su kontrolisane ili su pod zajedničkom kontrolom sa (tim) entitetom;
- strane u kojima Banka posjeduje udio u entitetu koji joj omogućava značajan uticaj nad entitetom, a koje nisu ni povezana pravna lica niti učesnici u zajedničkom poduhvatu;
- privatna lica koja direktno ili indirektno posjeduju glasačko pravo u Banci koje im omogućava značajan uticaj nad Bankom, odnosno bilo koji subjekat za koji se očekuje da ima uticaj ili je pod uticajem povezanog lica Banke;
- članovi ključnog rukovodećeg kadra, odnosno lica koja posjeduju ovlašćenja i odgovornosti u pogledu planiranja, upravljanja i kontrolisanja poslovanja Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom razmatranja svake pojedinačne transakcije sa povezanim licima, pažnja je, osim na pravnu formu, usmjerena i na suštinu tj. sadržaj transakcije.

Većinski vlasnik banke je Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana registrovana u Sloveniji (matična banka), u čijem se vlasništvu nalazi 75,90% običnih akcija na dan 31. decembra 2021. godine (31. decembar 2020: 99,83%). Komercijalna banka a.d. Beograd je u posjedu 23,97% običnih akcija.

Ostala pravna lica prikazana u tabeli niže smatraju se povezanim licima budući da su članice NLB Grupe. Članice NLB Grupe su povezane sa Bankom budući da su zajednički kontrolisane od strane matične banke.

Banka obavlja brojne transakcije sa povezanim pravnim licima u toku svog redovnog poslovanja, po tržišnim uslovima.

Pomenute transakcije obuhvataju plasmane, depozite, transakcije u stranoj valuti kao i lična primanja članova rukovodstva Banke

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

39. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Obim transakcija sa povezanim licima, stanje sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2021. godine i odnosni rashodi i prihodi u bilansu uspjeha za period od 1. januara do 31. decembra 2021. godine prikazani su u sljedećim tabelama:

31.12.2021.

	NLB d.d. Ljubljana	Komercijalna banka Beograd	Bankart d.o.o. Ljubljana	NLB Leasing Ljubljana	Tara Hotel d.o.o.	NLB Interfinans AG Zurich	NLB Banka Banja Luka	NLB Banka Sarajevo	NLB Banka Priština	NLB Banka Beograd	NLB Banka Skoplje	Ream Podgorica	NLB Cma Gora	Povezana fizička lica	Ukupno
Potraživanja															
Kredit bankama	4.345	70	-	-	-	-	2	17	-	66	4	-	-		4.504
Dati krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	513	513
Ostala potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno potraživanja	4.345	70	-	-	-	-	2	17	-	66	4	-	-	513	5.017
Obaveze															
Depoziti po viđenju	104	-	-	-	36	446	79	502	2	52	763	633	268	322	3.207
Oročeni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	93	93
Primljeni krediti	9.022	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9.022
Hibridni kredit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subordinisani kredit	2.438	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.438
Ostale obaveze	68	-	44	6	-	-	-	-	-	61	1	2	-	-	182
Ukupno obaveze	11.632	-	44	6	36	446	79	502	2	113	764	635	268	415	14.942
Neto potraživanja/obaveze	(7.287)	70	(44)	(6)	(36)	(446)	(77)	(485)	(2)	(47)	(760)	(635)	(268)	98	(9.925)
Vanbilansne stavke	3.504														3.504

39. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

	2021.													
	NLB d.d. Ljubljana	Bankart d.o.o. Ljubljana	NLB Leasing Ljubljana	Tara Hotel d.o.o.	Komercijalna Banka Podgorica	NLB Banka Banja Luka	NLB Banka Sarajevo	NLB Banka Pristina	NLB Banka Beograd	NLB Banka Skoplje	Ream Podgorica	NLB Crna Gora	Povezana fizička lica	Ukupno
Prihodi														
Prihodi od kamata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	23
Prihodi od naknada	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	3
Finansijski prihodi, neto	(40)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(40)
Ostali prihodi	-	-	-	-	22	-	-	-	-	-	2	14	-	38
Prihodi od dividende	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno prihodi	(40)	-	-	1	22	-	-	-	-	-	3	15	23	24
Rashodi														
Rashodi kamata	(76)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(76)
Rashodi provizija	(104)	(374)	-	-	-	(5)	-	-	(13)	(73)	-	-	-	(569)
Troškovi (lični i materijalni)	(99)	-	(2)	-	(5)	-	-	-	(61)	(41)	(2)	-	(1.900)	(2.110)
Ostali rashodi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno rashodi	(279)	(374)	(2)	-	(5)	(5)	-	-	(74)	(114)	(2)	-	(1.900)	(2.755)
Neto prihodi/rashodi	(319)	(374)	(2)	1	17	(5)	-	-	(74)	(114)	1	15	(1.877)	(2.731)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
39. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

U tabeli niže prikazani su obim transakcija sa povezanim licima, stanja na računima sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2020. godine, kao i stanje na računima prihoda i rashoda za godinu završenu na taj dan:

31.12.2020.

	NLB d.d. Ljubljana	NLB Leasing Podgorica	Tara Hotel d.o.o.	Bankart d.o.o. Ljubljana	NLB Banka Banja Luka	NLB Banka Sarajevo	NLB Banka Priština	NLB Banka Beograd	NLB Banka Skoplje	Ream Podgorica	NLB Crna Gora	Povezana fizička lica	Ukupno
Potraživanja													
Kreditni bankama	45.209	-	-	-	5	5	-	35	5	-	-	-	45.259
Dati krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	685	685
Ostala potraživanja	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	9
Ukupno potraživanja	45.217	-	-	-	5	5	-	35	5	-	1	685	45.953
Obaveze													
Depoziti po viđenju	7.818	269	216	-	2.579	3.172	39	79	5.610	1.475	565	111	21.933
Oročeni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	134	134
Ostale obaveze	61	-	-	63	-	-	-	22	4	5	-	-	155
Ukupno obaveze	7.879	269	216	63	2.579	3.172	39	101	5.614	1.480	565	245	22.222
Neto potraživanja/obaveze	37.338	(269)	(216)	(63)	(2.574)	(3.167)	(39)	(66)	(5.609)	(1.480)	(564)	440	23.731
Vanbilansne stavke	3.504								4				3.508

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

39. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

	2020.												
	NLB d.d. Ljubljana	NLB Leasing Ljubljana	Tara Hotel d.o.o.	Bankart d.o.o. Ljubljana	NLB Banka Banja Luka	NLB Banka Sarajevo	NLB Banka Priština	NLB Banka Beograd	NLB Banka Skoplje	Ream Podgorica	NLB Crna Gora	Povezana fizička lica	Ukupno
Prihodi													
Prihodi od kamata	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	41
Prihodi od naknada	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	5
Ostali prihodi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	15	-	17
Ukupno prihodi	19	-	-	-	-	-	-	-	-	3	15	26	63
Rashodi													
Rashodi kamata	(44)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2)	(46)
Rashodi provizija	(19)	-	-	(382)	(7)	-	-	(8)	(77)	-	-	-	(493)
Neto gubici od instrumenata za trgovinu	(518)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(518)
Troškovi (lični i materijalni)	(84)	(2)	-	-	-	-	-	(55)	-	(10)	-	(1.215)	(1.366)
Ostali rashodi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(151)	-	(151)
Ukupno rashodi	(665)	(2)	-	(382)	(7)	-	-	(63)	(77)	(10)	(151)	(1.217)	(2.574)
Neto prihodi/rashodi	(646)	(2)	-	(382)	(7)	-	-	(63)	(77)	(7)	(136)	(1.191)	(2.511)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)
39. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)
Naknade ključnim članovima rukovodstva

	31.12.2021.			31.12.2020.		
	Uprava	Drugi ključni članovi rukovodstva	Ukupno	Uprava	Drugi ključni članovi rukovodstva	Ukupno
Plate i druge kratkoročne naknade	702	1.108	1.810	467	666	1.133
Nadoknada troškova	60	-	60	76	-	76
Dugoročne naknade	30	-	30	6	-	6
Ukupno	792	1.108	1.900	549	666	1.215

Kratkoročne naknade obuhvataju novčane naknade (bruto plate i zarade i ostale kratkoročne naknade).

Nadoknada troškova obuhvata plaćene zakupnine za stan i ostale ugovorene troškove.

Dugoročne naknade obuhvataju dodatno osiguranje.

Članici Odbora direktora Banke je za period od 1. januara do 31. decembra 2021. godine isplaćena nadoknada u iznosu od EUR 4,5 hiljada.

40. VANBILANSNE STAVKE
a) Struktura ugovorenih iznosa vanbilansnih finansijskih instrumenata Banke

	31.12.2021.	31.12.2020.
Rizična vanbilansna aktiva		
Akreditivi	1.693	1.800
Kratkoročne garancije	22.664	18.587
Dugoročne garancije	19.917	17.183
Preuzete obaveze	61.502	50.392
Ukupna rizična vanbilansna aktiva	105.776	87.962
Rezervisanja (Napomena 33)	(1.823)	(2.045)
Ukupno	103.953	85.917
Ostale vanbilansne stavke	3.178.038	2.195.890
Ukupno ostala vanbilansna aktiva	3.178.038	2.195.890
Memorandum računi	-	-
Ukupno vanbilansna evidencija	3.283.814	2.283.852

- Garancije su date lokalnim vlastima i preduzećima za izmirenje obaveza po osnovu uzetih kredita i izvršenja ugovorenog posla. Na izdate garancije i ostale preuzete obaveze Banka je izdvojila rezervacije u iznosu od EUR 1.823 hiljada (2020: EUR 2.045 hiljada) (Napomena 33).
- Ostale vanbilansne stavke se, najvećim dijelom, odnose na primljena sredstva obezbjeđenja u iznosu od EUR 3.023.596 hiljada (2020: EUR 2.049.962 hiljada) i poslove u ime i za račun trećih lica u iznosu od EUR 9.488 hiljada (2020: EUR 12.375 hiljada), koje Banka vrši uz odgovarajuću naknadu i po kojima ne snosi bankarski ili drugi rizik.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

40. VANBILANSNE STAVKE (nastavak)

Vanbilansna evidencija koja je migrirana u procesu pripajanja Komercijalne banke prikazana je u tabeli niže:

	31.12.2021.
Rizična vanbilansna aktiva	
Akreditivi	-
Kratkoročne garancije	4.207
Dugoročne garancije	3.922
Preuzete obaveze	6.498
Ukupna rizična vanbilansna aktiva	14.627
Rezervisanja	(320)
Ukupno	14.307
Ostale vanbilansne stavke	367.830
Ukupno ostala vanbilansna aktiva	367.830
Memorandum računi	-
Ukupno vanbilansna evidencija (napomena 6)	382.457

b) *Struktura primljenih sredstava obezbjeđenja:*

	31.12.2021.	31.12.2020.
Nekretnine	761.943	524.598
Hartije od vrijednosti	-	-
Ostalo	2.261.653	1.525.364
Ukupno	3.023.596	2.049.962

U okviru pozicije „Ostalo“ najznačajnija stavka u iznosu od EUR 1.671.991 hiljada (2020: EUR 1.191.315 hiljada) se odnosi na sredstva obezbjeđenja mjenice. Vrijednosti garancija koje je dala Vlada Crne Gore po osnovu kredita, garancija i akreditiva koje je Banka izdala komitentima iznose EUR 5.113 hiljada (2020: EUR 5.113 hiljada). Primljena sredstva obezbjeđenja su u postupku pripajanja Komercijalne banke uvećana u iznosu od EUR 360.996 hiljada.

c) *Vanbilansna evidencija otpisanih potraživanja*

Banka je, shodno članu 49.b Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama u ranijem periodu otpisala bilansna potraživanja za koja je procijenjeno da neće biti nadoknađena, bruto izloženosti EUR 39.846 hiljada (2020: EUR 36.809 hiljada). Pošto je izmjenama odluke član 49b brisan, od 1. januara 2018. godine više se ne vrši prenos potraživanja na internu evidenciju, kako je to bilo propisano ovim Članom. Potraživanja prenesena do ovog datuma su uključena u vanbilansnu evidenciju Banke i tu ostaju do okončanja postupka naplate (uvećana za iznos pripadajućih kamata). Iznos je pripajanjem Komercijalne banke uvećan za otpisana potraživanja u iznosu od 5.065 hilj EUR.

Banka nastavlja da vrši prenos potraživanja na vanbilansnu evidenciju za koja se ne očekuje značajnija naplata, u skladu sa zahtjevima MSFI, i u skladu sa Standardom za otpis/prenos dospjelih nenaplaćenih kredita i potraživanja u NLB Grupi (napomena 3.4.4). Ova potraživanja se nadalje vode na vanbilansnoj evidenciji do okončanja postupka naplate. U periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine po ovom osnovu Banka je otpisala potraživanja u iznosu od EUR 373 hiljade (2020: EUR 711 hiljada).

40. VANBILANSNE STAVKE (nastavak)

d) Poslovanje u tuđe ime i za tuđi račun

Sredinom maja 2020. godine, Odbor direktora Banke donio je odluku o zatvaranju područja kastodi i depozitarni poslovi uslijed neprofitabilnosti područja, uzrokovano slabo razvijenim tržištem kapitala, bez prepoznavanja značajnijeg tržišnog potencijala i pozitivnog uticaja na bilans uspjeha u narednom srednjeročnom periodu, uz prepoznate visoke operativne rizike poslovanja i sve zahtjevnije regulatorne zahtjeve, kao i zahtjeve na nivou NLB Grupe, koje traže dodatne kadrovske resurse za savladavanje operativnih i compliance rizika (dodatno negativan uticaj na bilans uspjeha). Nakon odluke Odbora direktora o početku zatvaranja kastodi područja, Komisija za tržište kapitala je u julu 2020. godine oduzela Banci licencu za obavljanje kastodi poslova i naložila Banci prenos portfelja kastodi klijenata i gašenje računa. Na dan 31. decembra 2021. godine, u kastodi portfelju Banke nalazila se imovina samo jednog kastodi klijenta u iznosu od EUR 9.488 hiljada (2020: EUR 12.375 hiljada). Pomenuta sredstva se računovodstveno obuhvataju odvojeno od sredstava Banke.

41. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE

a) Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka je imala 101 započet sudski spor u kojima je imala status tuženog lica, u ukupnom iznosu od EUR 17.501 hiljada. Imajući u vidu stepen materijalnosti i procjenu rizika, Banka je izvršila rezervisanje u iznosu od EUR 3.607 hiljada; od čega se iznos od EUR 740 hiljada odnosi na sporove koje je Banka preuzela u procesu pripajanja Komercijalne banke.

Ishod sporova u toku za koje nije izvršeno rezervisanje za sada nije moguće pozdano ocijeniti ili utvrditi visinu potencijalne štete. Mišljenje rukovodstva i pravnog savjetnika je da se ne očekuju dodatni negativni ishodi sporova koji bi mogli imati materijalno značajne efekte na finansijske iskaze Banke. Vrijednost tužbi protiv Banke i svih materijalno značajnih sporova je procijenjena pojedinačno i mala je vjerovatnoća da će Banka imati gubitke koje treba priznati u pojedinačnim finansijskim iskazima, osim onih već priznatih.

Osim pomenutog, Banka vodi i 78 sudskih sporova u kojima ima status tužioca, u ukupnom iznosu od EUR 13.306 hiljada.

b) Preuzete obaveze/potraživanja po osnovu operativnog zakupa

Banka, kao zakupac, nema obavezu za buduća plaćanja po osnovu zakupnina po ugovorima o poslovnim zakupima koji se ne mogu otkazati.

Banka, kao zakupodavac, nema zaključene ugovore o poslovnom zakupu koji se ne mogu, pod određenim okolnostima i u ugovorenom roku, otkazati jednostranom voljom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

42. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10, 40/11) i propisima Centralne banke Crne Gore.

	31.12.2021.	31.12.2020.
Osnovni kapital (minimalni iznos 5 miliona EUR)	67.635	52.095
Sopstvena sredstva banke (minimalni iznos 5 miliona EUR)	70.035	52.095
Ponderisana bilansna aktiva	350.032	249.042
Ponderisane vanbilansne stavke	30.607	25.525
Koeficijent solventnosti (minimalni iznos 10%)	16,32%	16,21%
Dnevni koeficijent likvidnosti na dan 31. decembar (minimalni koeficijent 0,9)	1,09	1,35
Dekadni koeficijent likvidnosti za dekadu koja se završava na 31. decembra (minimalni koeficijent 1)	1,24	1,65
Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica (limit 25% sopstvenih sredstava banke)	15,90%	15,01%
Zbir velikih izloženosti (limit 800% sopstvenih sredstava banke)	41,32%	47,57%
Ukupna izloženost prema licima povezanim s Bankom (limit 200% sopstvenih sredstava banke)	22,65%	25,70%
Ukupna izloženost prema zaposlenom u Banci (limit 1% sopstvenih sredstava banke)	0,23%	0,23%

43. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon datuma bilansa stanja nije bilo događaja koji bi mogli imati uticaja na finansijsko stanje i rezultate poslovanja prikazane u finansijskim iskazima na dan 31. decembra 2021. godine.

Od 1. januara 2022. godine je u primjeni nova bankarska regulativa, tačnije Zakon o kreditnim institucijama i prateća podzakonska akta, koja ima za cilj približavanje važećoj bankarskoj regulativi u Evropskoj uniji. Izmjene u sistemu korporativnog upravljanja koje nova regulativa donosi bliže su pojašnjenje u Napomeni 1.

Nova regulativa je uvela primjenu principa Basel III u pogledu adekvatnosti kapitala i izmjene na području praćenja rizika likvidnosti, u skladu sa praksom u Evropskoj uniji. U dijelu obračuna rizikom ponderisane aktive i rizičnih obaveza uvedena je primjena povlašćenog pondera za izloženosti klijenata koji pripadaju kategoriji malih i srednjih preduzeća, ali su, sa druge strane, uvedeni i posebni ponderi za visokorizične izloženosti (špekulativno finansiranje i projektno finansiranje). Za ove tipove izloženosti prethodnim odlukama regulatora ponderi rizika nisu bili eksplicitno definisani.

U skladu sa članom 134. Zakona o kreditnim institucijama, Banka je dužna da u svakom trenutku ispunjava sljedeće kapitalne zahtjeve:

- koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala od 4,5%;
- koeficijent adekvatnosti osnovnog kapitala od 6%;
- koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala od 8%.

Pored ovoga, Banka je dužna da u obliku redovnog osnovnog kapitala održava i sljedeće bafere:

- bafer za očuvanje kapitala od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku;
- kontraciklični bafer kapitala, u rasponu od 0% do 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku;
- bafer za strukturni sistemski rizik, u visini od najmanje 1% izloženosti u Crnoj Gori ili drugoj državi na koju se primjenjuje bafer za strukturni sistemski rizik;
- bafer za globalno sistemski značajne kreditne institucije (GSV kreditne institucije), u slučaju da je banka označena kao GSV kreditna institucija; visina bafera je u rasponu od 1% do 3,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku;
- bafer za ostali sistemski značajne kreditne institucije (OSV kreditne institucije), u slučaju da je banka označena kao OSV kreditna institucija; visina bafera je u rasponu od 0% do 2% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Visina bafera određuje se posebnim propisima Centralne banke Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

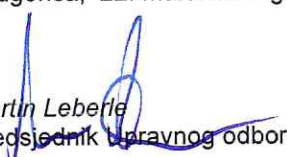
43. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA (nastavak)

Rat između Ukrajine i Rusije

U periodu izrade finansijskih iskaza, u toku je ratni konflikt između Ukrajine i Rusije. S obzirom na ova dešavanja, došlo je do neočekivanog rasta cijena na tržištima sirovina, goriva i energetike. Osim toga, značajno je povećana volatilnost deviznih kurseva na FX tržištu, tako da je teško procijeniti buduće trendove u tržišnim cijenama i ključnim makroekonomskim indikatorima. Banka od samog početka kontinuirano prati i analizira razvoj situacije i njen uticaj na poslovne operacije i sposobnost Banke da kontinuirano posluje. Banka je posebno analizirala uticaj konflikta na izloženosti koje banka ima prema ovim zemljama i klijentima čije je poslovanje blisko povezano sa ovim tržištima. Sem toga, Banka je analizirala uticaj koji konflikt može imati na kvalitet kreditnog portfolija Banke.

Uzimajući u obzir postojeće informacije vezane za trenutna dešavanja, Banke je ocijenila da ne postoji značajan uticaj ovog konflikta na finansijske izvještaje za tekuću godinu i njenu sposobnost da nastavi da kontinuirano posluje u doglednoj budućnosti.

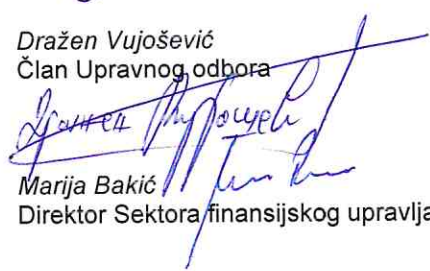
Podgorica, 22. mart 2022. godine.

Martin Leberle
Predsjednik Upravnog odbora

Dino Redžepagić
Član Upravnog odbora

Dražen Vujošević
Član Upravnog odbora

Marija Bakić
Direktor Sektora finansijskog upravljanja

NLB Banka AD Podgorica

Godišnji izvještaj menadžmenta za 2021. godinu

Godišnji izvještaj menadžmenta NLB Banke AD Podgorica (u daljem tekstu: Banka) sačinjen je shodno odredbama Zakona o računovodstvu (Službeni list Crne Gore, broj 145/21). Uvažavajući sadržinu propisanu članom 12, daje cjelovitu prezentaciju poslovanja Banke, od prikaza poslovnih aktivnosti i organizacije, načina upravljanja rizicima do osvrta na budući planirani razvoj.

Prezentovani podaci i informacije u Izvještaju za 2021. godinu bazirani su na konačnim knjigovodstvenim podacima, uvažavajući i podatke iz dodatnih evidencija u Banci, u poređenju sa stanjem na kraju i za 2020. godinu.

Opšti podaci o Banci na dan 31.12.2021.

Naziv	NLB Banka a.d. Podgorica
Sjedište i adresa	Bulevar Stanka Dragojevića br. 46, 81000 Podgorica
PIB	02011395
Djelatnost	Ostalo monetarno posredovanje
Broj zaposlenih	367
Broj akcionara	198
Vrijednost osnovnog kapitala	26.648.331,98 EUR
Broj akcija	15,347,266
Nominalna vrijednost akcije	1,73635695 EUR

Vlasnici sa najvećim učešćem	% vlasništva
1. NOVA LJUBLJANSKA BANKA d.d.	75.902%
2. KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD	23.969%
3. JP " STAMBENO - KOMUNALNO PREDUZEĆE "	0.013%
4. "MEGATREND CO" sa p.o. Preduz. za intel. Usluge	0.007%
5. GIP " RADNIK " DD. BIJELO POLJE	0.004%
6. SO " BUDVA " BUDVA	0.004%
7. OG DI "VUKMAN KRUŠČIĆ" - MOJKOVAC	0.004%
8. OPŠTINSKI FOND ZAJEDNIČKIH REZERV ULCINJ	0.003%
9. INEX " ZLATNA OBALA " - PJ SUTOMORE	0.003%
10. JZU. OPŠTA BOLNICA " BLAŽO ORLANDIĆ " BAR.	0.003%

Odbor direktora

Archibald Kremser, predsjednik
 Marjana Usenik, zamjenica predsjednika
 Lotti Natalija Zupančič, član
 Martin Leberle, član
 Igor Macura, član
 Sonja Šmuc, član
 Uroš Jerovšek, član

Odbor za reviziju

Tatjana Jamnik Skubic, predsjednica (od 1.1. do 16.4.2021.,
 a zatim od 15.11. do 31.12.2021.)
 Polona Kurtevska, zamjenica predsjednice
 Andreja Golubić, član (predsjednica od 16.4. do 15.11.2021.)
 Uroš Jerovšek, član (od 16. 4. do 15.11.2021.)

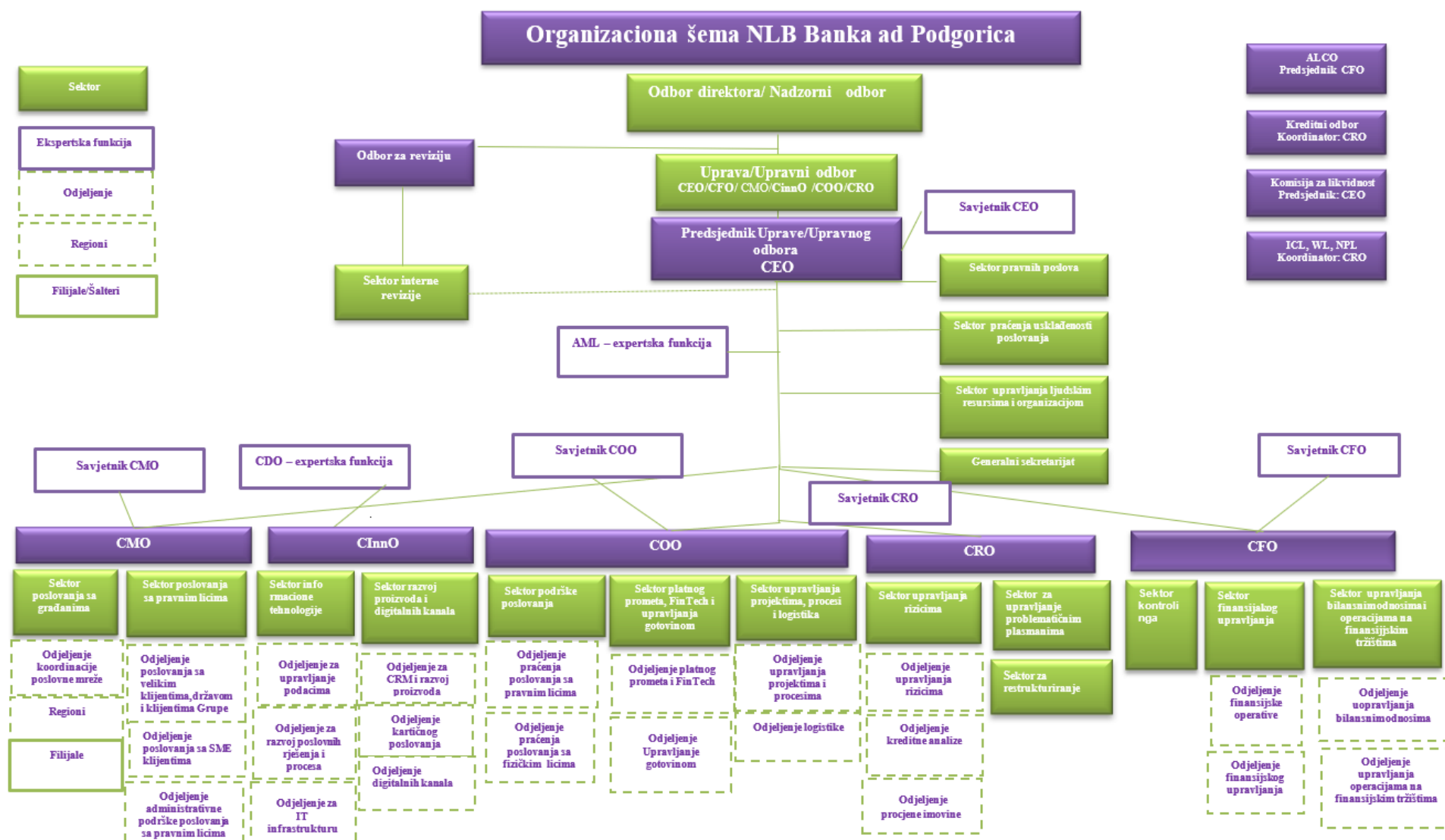
Uprava

Martin Leberle, Glavni izvršni direktor
 Marko Popović, izvršni direktor
 Dino Redžepagić, izvršni direktor
 Lana Đurasović, izvršni direktor (od 12.4. do 31.12.2021.)

Revizor

Ernst & Young Montenegro d.o.o.

Organizaciona šema Banke na dan 31.12.2021.

SADRŽAJ

Ključna dešavanja 2021. godine	6
Makoeкономski indikatori	7
Bankarski sektor.....	8
Regulatorno okruženje	9
Opis poslovne aktivnosti	10
Poslovanje Banke	11
Integracija NLB Banke AD Podgorica i Komercijalne banke AD Podgorica	11
Pozicija na tržištu	11
Analiza finansijskog rezultata	12
Analiza bilansa stanja	16
Kapital i adekvatnost kapitala.....	20
Likvidnosna pozicija	20
Poslovne jedinice.....	21
Planirani budući razvoj	21
Upravljanje rizicima	22
Ciljevi i metode upravljanja rizicima	22
Izloženost rizicima	23
Politike upravljanja rizicima	24
Sistem internih kontrola.....	24
Aktivnosti razvoja.....	26
Upravljanje kadrovima	27
Prikaz pravila korporativnog upravljanja.....	28

Ostalo	29
Socijalna i kadrovska pitanja	29
Društveno odgovorna uloga Banke	29
Sprečavanje mita i korupcije	32
PRILOG 1. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja	33

Ključna dešavanja 2021. godine

Finansijski pokazatelji	Poslovna aktivnost i projekti	Kvalitet portfelja	Kapital i likvidnost	Odgovor na Covid 19 pandemiju	Strategija i perspektiva
Godina rekordne neto dobiti, uz poboljšanje performansi u svim segmentima poslovanja, nakon godine koju je obilježila zdravstvena kriza i posljedično, značajno usporavanje privredne aktivnosti. Nekamatni prihodi bilježe snažan oporavak, uzrokovan dobrom turističkom sezonom. Neto naknade i provizije porasle su 35% u odnosu na prethodnu godinu. Rezultat prije rezervacija bilježi rast od 7% u odnosu na prethodnu godinu, uprkos značajnom rastu operativnih troškova, koji je uzrokovan integracijom sa Komercijalnom bankom.	Godinu su obilježile brojne kampanje i inovacije u cilju poboljšanja ponude, kako u segmentu fizičkih, tako i u segmentu pravnih lica. Novi realizovani krediti stanovništvu bilježe rast od 44% u odnosu na prethodnu godinu, dok je kod pravnih lica zabilježen rast od 8%. Pored uspješno okončanog projekta integracije sa Komercijalnom bankom, Banka je uspješno okončala i projekat AQR, bez materijalnog uticaja na pokazatelje poslovanja.	Visok udio izloženosti prema stanovništvu u strukturi kreditnog portfolija pozitivno doprinosi diversifikaciji i kvalitetu kreditnog portfolija. Povoljnija tržišna situacija u odnosu na prethodnu godinu (uticaj epidemije COVID-a) odrazila se na stabilnost kvaliteta portfolija, prije svega u segmentu stanovništva, što je uticalo na povoljan trošak rizika u 2021. godini. Na povećanje učešća portfolija NPE (nekvalitetna izloženost) do nivoa 5,5% primarno je uticalo preuzimanje portfolija Komercijalne banke, uz jasnu strategiju smanjenja u narednom periodu. Banka ima proaktivni pristup naplati nekvalitetnih kredita i preduzima druge mjere predostrožnosti za smanjenje potencijalnih budućih gubitaka.	Koeficijent solventnosti na kraju 2021. godine iznosi 16,3% i značajno je iznad regulatornog minimuma (10%). Uprkos činjenici da je 2021. godina bila godina integracije, Banka je uspjela da održi stabilnu kapitalnu poziciju i da je blago ojača u odnosu na 2020. Obezbijeđeni su svi preduslovi za implementaciju nove regulative, koja je stupila na snagu 1.1.2022. godine i koja uvodi Bazel 3 standarde u lokalno zakonodavstvo. Depoziti nebanaka na nivou bankarskog sektora bilježe rast od 24%, uz značajno smanjenje LTD-a (2020: 83% 30.9.2021: 71%), uzrokujući višak likvidnih sredstava u sistemu. Sa druge strane, ovaj pokazatelj je u Banci bio stabilniji i smanjio se sa 85% na 80%. Banka je u svakom momentu aktivno upravljala likvidnim sredstvima, održavajući adekvatan nivo, dok je višak likvidnosti usmjeravan u kupovinu hartija od vrijednosti.	Prilagođavanje procesa u Banci je nastavljeno, kako bi osigurali veću dostupnost usluga klijentima kroz korišćenje postojećih i razvoj novih digitalnih kanala, kroz jednostavnije apliciranje za kredit putem Vibera i web sajta, širenje mreže trgovaca u čijim maloprodajnim objektima odobravamo Kredit na licu mjesta, ali i uvođenje online prodaje polisa osiguranja i Viber bot platforme. U skladu sa Odlukom regulatora o zaštiti finansijskog sistema od negativnih efekata COVID-19 na finansijski sistem, Banka je tokom godine pružila klijentima podršku kroz 23,4 miliona eura restrukturiranih kredita. Krizna grupa za Covid-19 je nastavila rad i u 2021. godini. Banka je propisivala mjere u skladu sa mjerama koje je izdavalo Ministarstvo zdravlja. Rad je organizovan u 2 tima, kako bi se omogućio kontinuitet poslovanja.	Integracijom sa Komercijalnom bankom, Banka je osnažila svoj udio na tržištu, pozicionirajući se kao banka broj 2 po veličini ukupne aktive. U narednom periodu očekuje se i puna realizacija sinergijskih efekata integracije. Stabilan rast prihoda, uz održiv nivo troškova će biti u fokusu. Banka će se i u budućnosti starati da doprinese poboljšanju kvaliteta života regionu u kome posluje. Kao dio NLB Grupe, posvećeni smo ispunjavanju potreba naših stejkholdera i održivom poslovanju.

Makroekonomski indikatori

Septembar 2021.

Rast BDP-a za prvih 9 mjeseci iznosio je 14%.

U Crnoj Gori je ostvaren realni rast BDP-a od 25,8% u trećem kvartalu 2021. u poređenju sa istim periodom 2020. godine. Ovako visokoj stopi rasta najviše je doprinijela uspješna turistička sezona. Broj dolazaka turista u prvih devet mjeseci 2021. godine je, prema preliminarnim podacima, bio za 162,9% viši u odnosu na isti period prethodne godine, a broj noćenja za 214,9%. Procijenjeni prihodi od turizma za devet mjeseci 2021. iznose skoro 700 miliona EUR, što predstavlja oko 70% prihoda od turizma iz 2019. godine.

Industrijska proizvodnja je, u prvih devet mjeseci 2021. godine, zabilježila rast od 7% u odnosu na isti period 2020. godine. Promet u trgovini na malo, u trećem kvartalu 2021. godine bio je za 45,1% veći u odnosu na uporedni period 2020. godine.

Tokom 2021. godine se bilježi rast godišnje inflacije, koja je u septembru 2021. godine iznosila 2,9% i posljedica je rasta cijena hrane (4,8%) i energenata (rast kategorije „prevoz“ od 8,9%).

Broj nezaposlenih u septembru 2021. godine je za trećinu veći u odnosu na isti period 2020. godine. Za godinu dana izgubljeno je nešto više od 11.000 radnih mjesta, a trenutni broj nezaposlenih koje je evidentirao Zavod za zapošljavanje Crne Gore je 54.000. Broj nezaposlenih u septembru 2020. godine iznosio je 43.400, što pokazuje da je nezaposlenost za godinu dana porasla za 27 odsto.

Očekivanja i prognoze za 2021.

Nakon duboke recesije u 2020. godini, crnogorska ekonomija se oporavlja brže nego što se očekivalo, sa projektovanom dvocifrenom stopom rasta za 2021. godinu.

Predlog fiskalne strategije Crne Gore za period 2021-2024. predviđa realni privredni rast od preko 13% u 2021. godini, zasnovan na snažnom oporavku turizma i pratećih djelatnosti i oporavku tražnje uz intenzivniju privatnu potrošnju.

Očekivane procjene rasta BDP-a od strane finansijskih institucija za 2021. godinu su dvocifrene (Svjetska Banka: 10,8%, EBRD: 12,3%) – ako se oporavak nastavi snažno, potpuni oporavak u realnom smislu mogao bi se očekivati u 2022. godini.

Crnogorski parlament usvojio je krajem 2021. budžet za 2022. godinu, kojim je cilj deficit od 275 miliona eura, ili 5,1% projektovanog BDP-a (u poređenju sa 10%/deficit BDP-a u 2020. godini). Javni dug Crne Gore trebalo bi da bude smanjen na ispod 80% BDP-a u 2022. godini (sa 105% u 2020. godini).

Budžet za 2022. godinu uključuje značajno povećanje poreskih priliva uprkos reformi „Evropa sad“ kojom se od 1. januara 2022. povećava neto minimalna plata sa 250 eura na 450 eura, ukidaju doprinosi za zdravstvo, a plate do 700 EUR su oslobođene poreza na dohodak. Iako je reforma zdrava i direktno se bavi sivom ekonomijom, te je izvodljiva u kratkom roku, ostaje upitno hoće li biti održiva na srednji i dugi rok s obzirom na visok iznos javnog duga, uz nestabilan politički ambijent.

Kretanje ključnih makroekonomskih indikatora u Crnoj Gori¹

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
BDP (godišnja stopa rasta %)	4,1	-15,3	12,3	5,8	3,9
Platni bilans (%BDP)	-14,3	-26,0	-17,2	-14,8	-13,5
Javni dug (%BDP)	76,5	105,1	92,3	85,7	81,4
Prosječna inflacija (%)	0,4	-0,3	2,4	3,3	1,8
Stopa nezaposlenosti (%)	15,1	17,9	16,6	15,8	15,0

¹ Prognoza NLB dd

Bankarski sektor

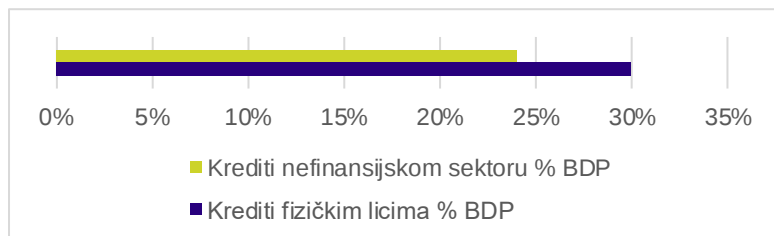
Septembar 2021.

Finansijski sektor je ostao stabilan tokom 2021. godine; Stopa adekvatnosti kapitala u cijelom sistemu je iznad regulatornih zahtjeva i likvidnost je dobra.

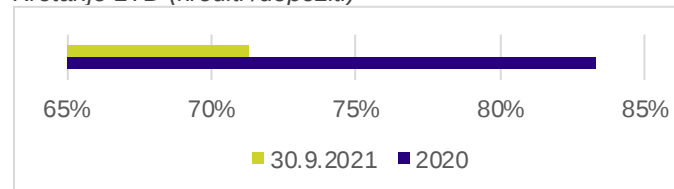
Indikatori poslovanja bankarskog sektora za prvih devet mjeseci 2021. godine ukazuju na rast kapitala i aktive, koja je u septembru 2021. godine dostigla istorijski najviši nivo (5,16 milijardi EUR).

Kreditna aktivnost banaka je bila intenzivna, pa je nivo ukupnih kredita u prvih devet mjeseci 2021. iznosio 3,5 milijardi EUR, što je 9% više u odnosu na septembar 2020. godine. Ukupni novoodobreni krediti na 30.9.2021. godine iznosili su 759,3 miliona EUR, što predstavlja rast od 22,4% u odnosu na isti period 2020. godine. Banke su nastavile da daju snažnu podršku ekonomskom oporavku, što potvrđuje podatak da je u prvih devet mjeseci 2021. odobreno 391,9 miliona novih kredita privredi, što je za 15,9% više nego u istom periodu 2020. godine. Depoziti su na kraju trećeg kvartala 2021. iznosili 3,99 milijardi EUR, što je za 20,9% više u odnosu na septembar 2020. godine.

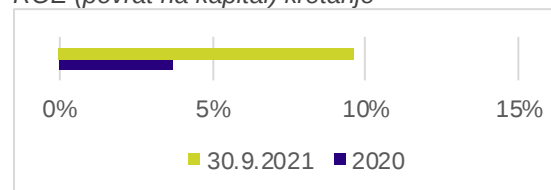
Učešće nekvalitetnih kredita i potraživanja u ukupnim kreditima i potraživanjima, na kraju septembra 2021. godine, iznosilo je 5,62%, što je 0,1 p.p. manje nego na kraju septembra 2020. Nakon primjene rezultata procesa provjere kvaliteta aktive, odnosno AQR-a, nivo NPL-a je povećan za svega 0,03 procentna poena, pa na kraju oktobra 2021. iznosi 5,65%. Koeficijent solventnosti na agregatnom nivou, nakon primjene AQR-a, odnosno na kraju oktobra iznosi 18,13.

Kretanje LTD (kredit / depoziti)

ROE (povrat na kapital) kretanje

Kretanje kredita i depozita bankarskog sistema u Crnoj Gori 2021. (stanje na 31.12.2021.)

	u mil EUR	Δ % YoY
Nefinansijski sektor krediti	1.301	7,2
Fizička lica krediti	1.456	3,2
Nefinansijski sektor depoziti	1.723	24,6
Fizička lica depoziti	2.193	25,3

Kretanje ključnih indikatora bankarskog sistema u Crnoj Gori 2021. (stanje na 30.9.2021.)

Neto kamatna marža		Nekvaliteni krediti		Koeficijent solventnosti	
2020. %	2021. %	%	Δ pp YoY	%	Δ pp YoY
3,7	4,1	5,6	0,02	18,5	-0,8

Regulatorno okruženje

U Crnoj Gori glavne aktivnosti u 2021. godini bile su posvećene implementaciji Zakona o kreditnim institucijama, Zakona o sanaciji kreditnih institucija, zajedno sa nizom podzakonskih akata za oba zakonska akta. Ne manje značajne bile su aktivnosti na implementaciji podzakonskih akata Zakona o zaštiti depozita, kao i Odluke Centralne banke Crne Gore (dalje: CBCG) o Centralnom registru transakcionih računa.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji kreditnih institucija iz januara 2021. godine, pomjeren je početak primjene oba zakona za 1. januar 2022. godine, čime je obezbijeđeno potrebno vrijeme za usklađivanje sa zakonskim novinama i podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore donijetih na osnovu njih.

Projekat Implementacija Zakona o kreditnim institucijama je otpočeo 15. februara 2021., sa ciljem blagovremenog usklađivanja poslovanja /podataka Banke sa Zakonom o kreditnim institucijama i podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore. Novi zakon i podzakonski akti primjenjuju se od 1. januara 2022. godine. Pored sveobuhvatnog akcionog plana za Zakon o kreditnim institucijama i svaki podzakonski akt CBCG, poseban plan aktivnosti je pripremljen u skladu sa standardima Grupe.

Centralna banka Crne Gore je u martu 2021. godine, izmijenjenom Odlukom o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti Covid 19 na finansijski sistem, utvrdila mjere koje se odnose na tretman kredita koje su odobrile banke i druge mjere za smanjenje negativnih posljedica uticaja epidemije zarazne bolesti COVID 19 na poslovanje banaka i održavanje stabilnosti finansijskog sistema kao cjeline.

Posljednjim izmjenama ključno je sledeće:

- Proširen je spisak ugroženih djelatnosti korisnika kredita koji imaju pravo na moratorijum;
- Omogućeno produženje ročnosti sa 5 godina do maksimalno 10 godina prilikom restrukturiranja kod neobezbijedenih kredita;
- Ukoliko se korisnik ne uklapa u slobodan ostatak zarade prilikom restrukturiranja, Banka je dužna da odobri moratorijum;
- Moguće je predložiti restrukturiranje i ako korisnik nije iz grupe ugroženih djelatnosti pod uslovima detaljnije opisanim u instrukcijama.

Banka je usvojila Instrukcije za novi Moratorijum i COVID restrukturiranje i dostavila ga filijalama.

Centralna banka Crne Gore je u dva navrata, tokom aprila i maja 2021. godine usvojila izmjene i dopune Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti COVID 19 na finansijski sistem. Izmjene i dopune se odnose na sljedeće:

- Proširene mogućnosti moratorijuma za fizička lica u slučaju prestanka radnog odnosa ili neisplate zarade;
- Produžen rok do 30. juna 2021. godine za mogućnost da ukupna izloženost jednoj osobi ili grupi povezanih strana premašuje propisane granice izloženosti;
- Pored korisnika kredita koji obavljaju djelatnost posebno ugroženu efektima pandemije, pravo na moratorijum omogućen i korisnicima kredita banaka čiji su ukupno ostvareni prihodi u 2020. godini najmanje 50% niži u odnosu na 2019. godinu. Odlukom je definisano što se smatra ukupno ostvarenim prihodom;
- Izmijenjen je Obrazac COV-RM za izveštavanje ka CBCG.

Banka je u predviđenom roku uskladila svoje poslovanje sa navedenim izmjenama.

Centralna banka Crne Gore je tokom 2021. godine u dva navrata usvojila Odluku o izmjenama i dopuni Odluke o sadržini Centralnog registra transakcionih računa.

Najvažnije izmjene se odnose na sljedeće:

- Propisana je obaveza unošenja podataka u Centralni registar transakcionih računa o transakcionim računima nerezidenata: pravnih i fizičkih lica, koji mogu biti izvršni dužnici u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje;
- Propisano je sadržina Centralnog registra transakcionih računa;
- Izmjene broja numeričkih oznaka za unos matičnog broja pravnog lica, matičnog broja ili JMB preduzetnika ili JMB fizičkog lica - rezidenta, odnosno identifikacionog broja pravnog lica ili fizičkog lica - nerezidenta (do 20 znakova) i u skladu sa navedenim, izmjene Priloga koji se dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore.

Banka je u predviđenom roku uskladila svoje poslovanje sa navedenim izmjenama.

Opis poslovne aktivnosti

NLB Banka AD Podgorica je akcionarsko društvo registrovano za obavljanje bankarskih usluga.

NLB Banka AD Podgorica (u daljem tekstu Banka), osnovana je 1990. godine. Banka je 1995. godine registrovana kao akcionarsko društvo kod Privrednog suda u Podgorici. Tokom 2002. godine, nakon usaglašavanja sa Zakonom o privrednim društvima, izvršen je upis u Centralni registar privrednih subjekata u Podgorici – registarski broj 4-0006161/001.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 275 (Rješenje broj 02/3-282/2-02). Banka se kotira na Montenegro berzi, na listi Podsegment slobodnog tržišta akcija.

Shodno Zakonu o bankama, Ugovoru o osnivanju, Statutu i Rješenju Centralne banke Crne Gore, Banka ima odobrenje za obavljanje sljedećih usluga:

- Primanje depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava u cjelini ili djelimično, za svoj račun;
- Izdavanje garancija i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza;
- Kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfaiting i dr.);
- Izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata;
- Nacionalni i međunarodni platni promet, u skladu sa propisima kojima se uređuje platni promet;
- Finansijski lizing;
- Trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenata stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove i trgovanje finansijskim derivatima;
- Depo poslove;
- Izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti privrednih društava i preduzetnika i druga pitanja u vezi poslovanja;
- Iznajmljivanje sefova;
- Poslove koji su dio bankarskih poslova, pomoćne poslove u odnosu na poslove Banke i poslove neposredno povezane sa poslovima Banke;
- Obavljanje poslova zastupanja u osiguranju;

- Obavljanje poslova uslužnog prevoza gotovine (djelatnost privatnog obezbjeđenja);
- Druge poslove u skladu sa zakonom, uz prethodno odobrenje Centralne banke.

Poslovanje Banke

Integracija NLB Banke AD Podgorica i Komercijalne banke AD Podgorica

Nakon 9 mjeseci intenzivnog rada na projektu integracije „Matthew“, dana 12. novembra 2021. godine uspješno je završeno pravno i operativno spajanje NLB Banke AD Podgorica i Komercijalne banke AD Podgorica. Rezultat integracije je povećana ukupna aktiva za 146 miliona EUR ili 24%, uz rast kredita nebankama za 89 miliona EUR i rast depozita nebanka za 121 miliona EUR. Uspješno je migrirano 29 hiljada klijenata iz Komercijalne banke u NLB Banku. Mreža poslovnica je takođe proširena, pa na kraju godine, Banka pruža usluge klijentima na 22 lokacije širom Crne Gore. Broj zaposlenih povećan je za 55 i Banka na kraju 2021. godine ima 367 zaposlenih.

Banka je u postupku spajanja po osnovu pripajanja („horizontalni merđžer“) Komercijalne banke primijenila računovodstvenu metodu „udruživanja interesa“ („pooling of interest“), budući da je u pitanju poslovno spajanje subjekata pod zajedničkom kontrolom. Finansijski rezultat poslovanja Komercijalne banke do 12. novembra 2021. godine sastavni je dio knjigovodstvenog kapitala spojene banke, a tek od ovog datuma, spajanje se reflektuje kroz bilans uspjeha.

Projekat je završen na vrijeme i po planu, zahvaljujući predanom radu i posvećenosti zaposlenih obe banke. Širi projektni tim bio je sastavljen od 60 članova, podjeljenih u okviru 13 radnih grupa. Koordinacioni tim projekta činio je 6 članova i izveštavao Steerco komitetu, koji su činili članovi uprava obje banke. Kroz pet migracionih ciklusa na testnim okruženjima testiran je prenos podataka, a kroz tri generalne probe i sam proces integracije. Testiranje je podrazumijevalo integralnu simulaciju zatvaranja knjiga u obje banke, zatvaranja poslovnica obje banke, migraciju podataka, potvrdu rezultata migracije (usklađivanje) prema definisanim ciljevima i pripremu za produkciju tj. go-live. Svi definisani parametri uspješno su i potvrđeni sa 100% usklađenosti.

Nova, objedinjena banka počela je sa radom 15. novembra 2021. godine, nesmetano i bez bilo kakvih reklamacija. Kompletan proces je koordiniran interno, ali i uz podršku renomiranih partnera: konsultantske kuće PwC, pravnih savjetnika kompanije Kinstellar, kao i podršku NLB grupacije i brojnih regulatornih tijela.

Pozicija na tržištu

Banka je završila godinu sa udjelom u kreditima fizičkim licima od 22,9%, uz 11,9% udjela u kreditima pravnim licima.

Krediti	% rasta/pada 2021.		promjena učešća 2021.
	NLB	Bankarski sektor	
Pravna lica	45,3%	7,2%	3,1%
Država	15,6%	-12,4%	2,2%
Fizička lica	30,4%	3,2%	4,8%
<i>Kreditni nebanke</i>	<i>33,7%</i>	<i>3,3%</i>	<i>3,9%</i>

Na dan 31. decembra 2021. udio u depozitima fizičkih lica je iznosio 17,5%, dok je udio u bazi depozita pravnih lica iznosio 10,9%.

Depoziti	% rasta/pada 2021.		promjena učešća 2021.
	NLB	Bankarski sektor	
Pravna lica (2+3)	36,1%	24,6%	0,9%
Država (4)	117,3%	22,7%	5,8%
Fizička lica (5)	39,1%	25,3%	1,7%
<i>Depoziti nebanke</i>	<i>41,2%</i>	<i>24,8%</i>	<i>1,7%</i>

Analiza finansijskog rezultata

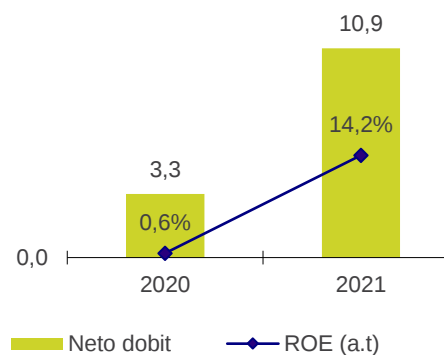
NLB Banka je u 2021. godini, koja je obilježena integracijom sa Komercijalnom bankom AD Podgorica i snažnim oporavkom ekonomije, ostvarila rekordnu neto dobit u iznosu od 10,9 miliona EUR, uz rezultat prije rezervacija u iznosu od 11,5 miliona EUR. Realizovana neto dobit bilježi rast u iznosu od 7,6 miliona EUR u odnosu na prethodnu godinu.

Mimo značajno nižeg iznosa troška obezvređenja i rezervisanja, rast ekonomije i dobra turistička sezona reflektovali su se i kroz porast rezultata prije obezvređenja i rezervisanja, koji je 7,5% iznad ostvarenog u 2020. godini. Upravo najveće relativno pomjeranje bilježi se na poziciji neto naknada i provizija, koje su 34,5% iznad prošlogodišnjih. Jača kreditna aktivnost i rast portfelja generisali su 6,2% više neto kamatnih prihoda.

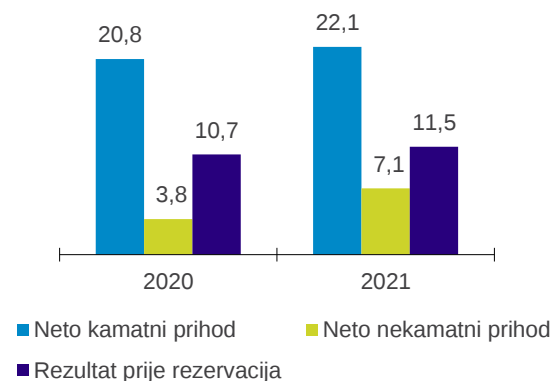
U godini integracije sa Komercijalnom bankom sa posebnom pažnjom je upravljano kapitalom, pa je koeficijent solventnosti porastao u odnosu na prethodnu godinu i značajno je iznad zakonskog minimuma; na kraju 2021. godine dostiže 16,3% (zakonski minimum 10%).

Uz nastavak pune posvećenosti klijentima i inovirane ponude, zajedno sa sinergetskim efektom integracije sa Komercijalnom bankom, zabilježen je značajan rast ukupnih bruto kredita - 125,2 miliona EUR ili 34%.

Neto dobit (mil EUR)/ Povrat na kapital nakon poreza (ROE a.t)

Rezultat prije rezervacija, Neto kamatni/nekamatni prihod (mil EUR)

Povećanje neto dobiti u 2021. godini dominatno je uzrokovano smanjenim troškovima obezvrjeđenja i rezervisanja (negativan uticaj COVID-19 u 2020), kao i rastom ostalih prihoda poslovanja u odnosu na prethodnu godinu.

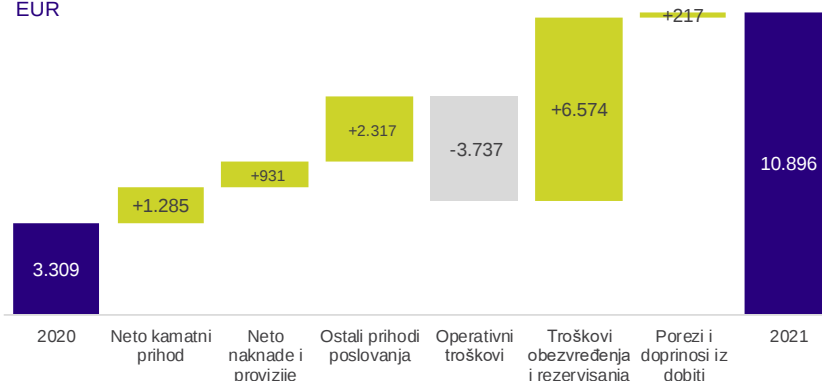
Pozitivan trend bilježe i neto kamatni i neto nekamatni prihodi.

Operativni troškovi su povećani, uzrokovani dominantno efektom troškova integracije sa Komercijalnom bankom, i posljedično uz pogoršanje pokazatelja odnosa operativnih troškova i neto operativnog prihoda, koji je na kraju 2021. godine iznosio 60,7% (2020: 56,6%).

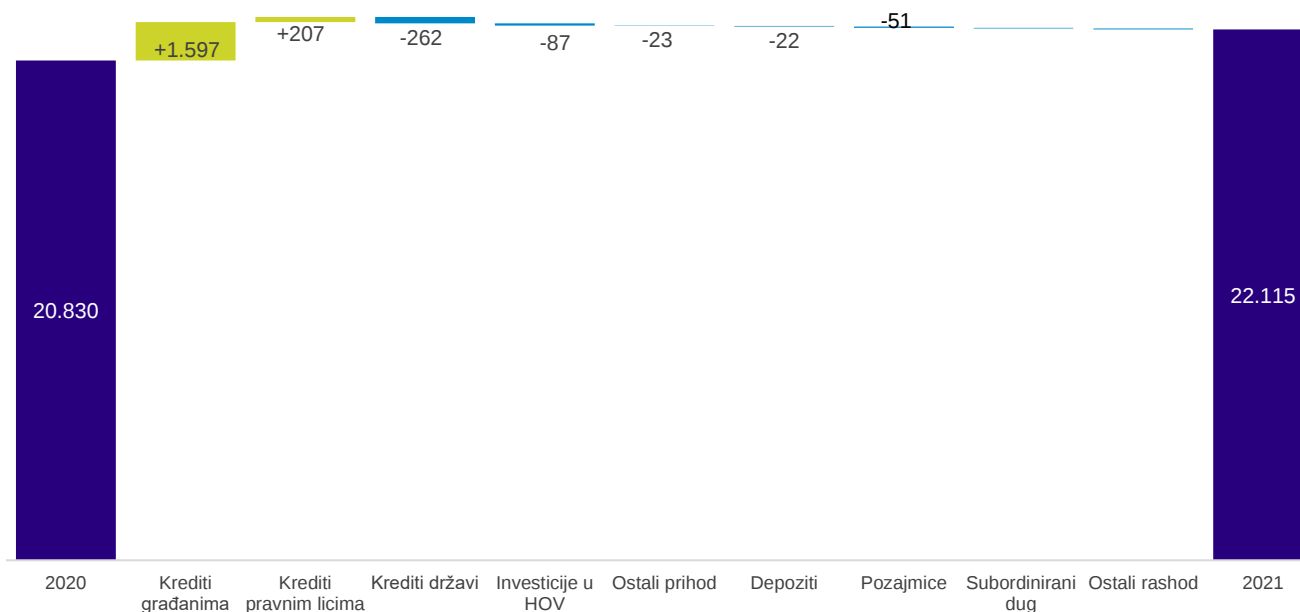
Bilans uspjeha

	2021	2020	Promjena	
Prihodi od kamata i slični prihodi	23.130	21.783	1.347	▲ 6%
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	256	171	85	▲ 50%
Rashodi od kamata i slični rashodi	(1.271)	(1.124)	(147)	▼ 13%
NETO PRIHODI OD KAMATA	22.115	20.830	1.285	▲ 6%
Prihodi od naknada i provizija	12.550	9.369	3.181	▲ 34%
Rashodi naknada i provizija	(8.924)	(6.674)	(2.250)	▼ 34%
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA	3.626	2.695	931	▲ 35%
Neto dobitak/gubitak po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja	584	(10)	594	▲ 5940%
Neto dobitak/gubitak od finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koji se ne drže radi trgovanja	801	64	737	▲ 1152%
Neto gubici/dobici od kursnih razlika	29	517	(488)	▼ -94%
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	864	168	696	▲ 414%
Ostali prihodi	1.209	702	507	▲ 72%
Troškovi zaposlenih	(9.892)	(7.276)	(2.616)	▼ 36%
Troškovi amortizacije	(1.813)	(1.431)	(382)	▼ 27%
Opšti i administrativni troškovi	(5.985)	(5.246)	(739)	▼ 14%
Neto dobiti/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata	-	(88)	88	▼ -100%
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja:	(1.107)	(4.004)	2.897	▲ 72%
Troškovi rezervisanja	953	(2.724)	3.677	▲ 135%
Ostali rashodi	(63)	(246)	183	▲ -74%
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	11.321	3.951	7.370	▲ 187%
Porez na dobit	(425)	(642)	217	▲ -34%
NETO PROFIT	10.896	3.309	7.587	▲ 229%
Zarada po akciji/ u EUR	0,90	0,28	0,61	▲ 215%

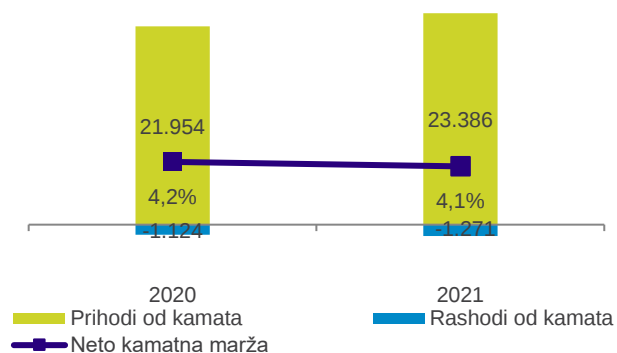
Neto dobit - godišnja promjena, u 000 EUR

Neto kamatni prihod - godišnja promjena, u 000 EUR

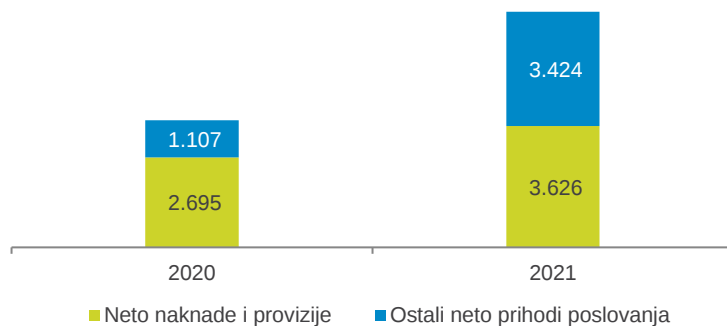
Neto kamatni prihod, (u 000 EUR)

Rast neto prihoda od kamata uzrokovan je rastom prihoda od kamata (+6,5% ili 1,4 miliona), vođen dominantno rastom u okviru segmenta stanovništva. Prihodi od kamata u segmentu pravnih lica takođe bilježe pozitivan trend.

Kamatni rashodi bilježe rast od 13% (147 hiljada EUR) u odnosu na prošlu godinu, uzrokovano rastom kamatnih rashoda na pozajmice (sa ciljem adekvatnog upravljanja rizikom kamatne stope Banka je uzela pozajmicu od NLB d.d Ljubljana u iznosu od 9 miliona EUR) i negativne kamate na nosto račune (povećanje sredstava na nostro računima - usljed značajno bolje turističke sezone).

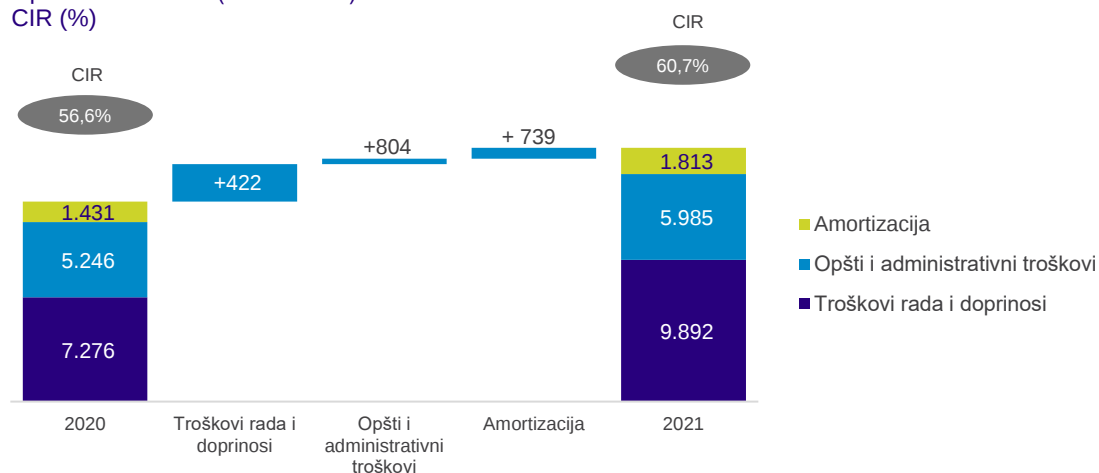
Neto nekamatni prihod, (u 000 EUR)

Ukupna zarada od neto naknada i provizija bilježi značajan rast od 34,5% (+937 hiljada EUR), dominatno uzrokovana rastom prihoda od kartičnog poslovanja, kao i zarade od platnog prometa, usljed snažnog pozitivnog efekta turističke sezone, pozitivnog uticaja integracije sa Komercijalnom bankom. Zarada od osnovnih računa kao i naknade od garancijskog poslovanja takođe bilježe povećanje u odnosu na prošlu godinu.

Kada je u pitanju *struktura neto operativnog prihoda*, zarada od neto nekamata bilježi značajan rast udjela u neto operativnom prihodu: 24,2% (2020: 15,4%). Posljedično prihod od neto kamata smanjio je udio: 75,8% (2020: 84,6%).

Operativni troškovi (u 000 EUR) CIR (%)

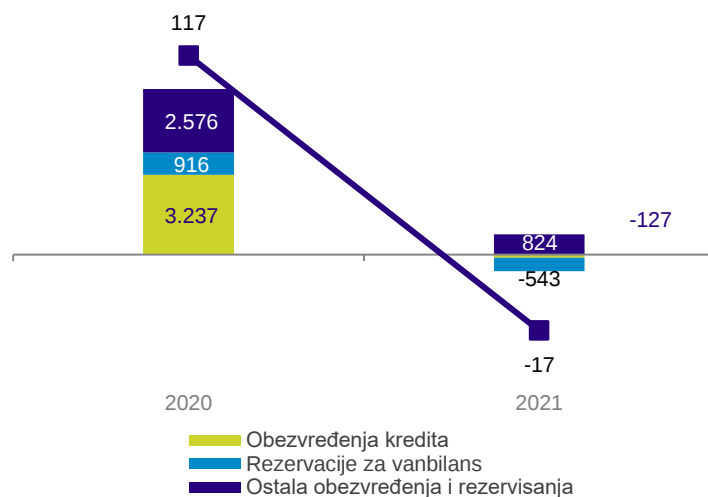
Operativni troškovi bilježe rast od 26,8% (3,7 mil EUR) u odnosu na prethodnu godinu, koji je većim dijelom uzrokovao povećanjem troškova rada (36% ili 2,6 mil EUR), **apsorbujući trošak integracije sa Komercijalnom bankom.**

Opšti i administrativni troškovi takođe bilježe rast od 14% u odnosu na prošlu godinu.

CIR (kao pokazatelj pokrivenosti troškova neto prihodima) posljedično bilježi porast; na kraju 2021. godine iznosio je 60,7%.

Trošak rizika je u 2021. godini bio je negativan i iznosio -17 bazičnih poena. Obezvredjenje kredita i vanbilansa je 4,8 miliona EUR manje nego u prethodnoj godini dominatno usljed izdvajanja rezervacija zbog COVID-19 u 2020. godini, dok su ostala obezvrjeđenja i rezervisanja takođe zabilježila pad u iznosu od 1,8 mil EUR u odnosu na nivo iz prethodne godine.

Troškovi obezvrjeđenja i rezervisanja (u 000 EUR),
Trošak rizika (b.p)

Analiza bilansa stanja

Bilans stanja

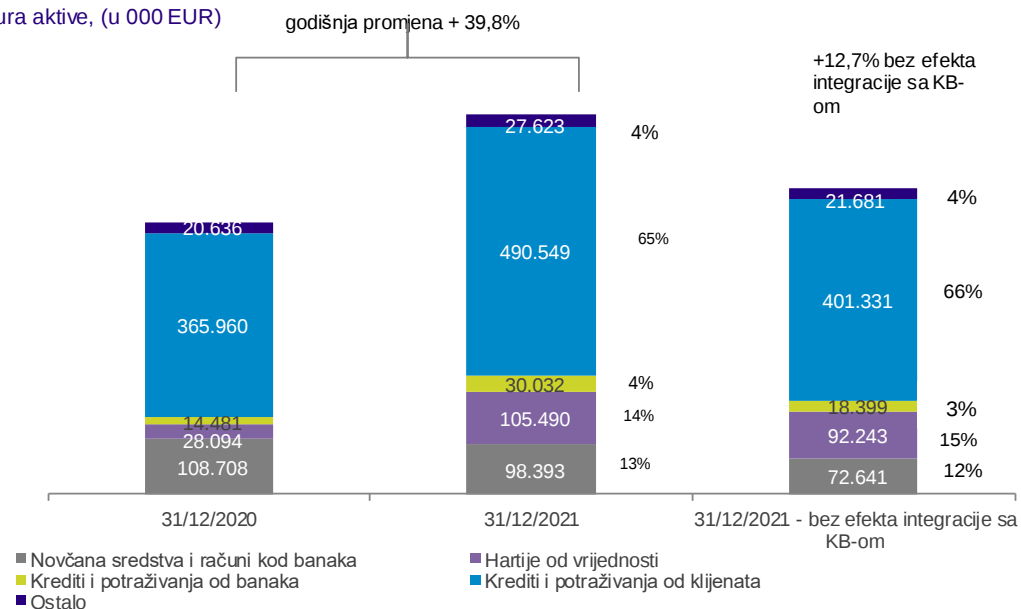
	31.12.2021	31.12.2020	Promjena
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	98.393	108.708	(10.315) ▼ -9%
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	587.598	395.160	192.438 ▲ 49%
Kredit i potraživanja od banaka	30.032	14.481	15.551 ▲ 107%
Kredit i potraživanja od klijenata	490.549	365.362	125.187 ▲ 34%
Hartije od vrijednosti	65.568	13.571	51.997 ▲ 383%
Ostala finansijska potraživanja	1.449	1.746	(297) ▼ -17%
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	39.922	14.523	25.399 ▲ 175%
Hartije od vrijednosti	39.922	14.523	25.399 ▲ 175%
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koja se ne drže radi trgovanja	-	597	(597) ▼ -100%
Kredit i potraživanja od klijenata	-	597	(597) ▼ -100%
Investicione nekretnine	676	90	586 ▲ 651%
Nekretnine, postrojenja i oprema	14.610	11.232	3.378 ▲ 30%
Nematerijalna sredstva	1.577	1.303	274 ▲ 21%
Odložena poreska sredstva	1.179	440	739 ▲ 168%
Ostala sredstva	8.360	5.825	2.535 ▲ 44%
UKUPNA SREDSTVA	752.315	537.878	214.437 ▲ 40%
OBAVEZE			
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	636.436	451.012	185.424 ▲ 41%
Depoziti banaka	1.524	9.809	(8.285) ▼ -84%
Depoziti klijenata	609.791	431.656	178.135 ▲ 41%
Kredit banaka	9.022	-	9.022
Kredit klijenata koji nijesu banke	16.099	9.547	6.552 ▲ 69%
Finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-	-
Ostale finansijske obaveze	-	-	-
Rezerve	6.930	10.148	(3.218) ▼ -32%
Tekuće poreske obaveze	605	644	(39) ▼ -6%
Odložene poreske obaveze	452	294	158 ▲ 54%
Ostale obaveze	10.338	7.231	3.107 ▲ 43%
Subordinisani dug	2.438	-	2.438
UKUPNE OBAVEZE	657.199	469.329	187.870 ▲ 40%
UKUPAN KAPITAL	95.116	68.549	26.567 ▲ 39%
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE	752.315	537.878	214.437 ▲ 40%

Bilansna suma, u 2021. godini bilježi rast za 214 miliona EUR (+40%). Najveći dio rasta dolazi od kredita i potraživanja od clijenata (+125 miliona), usljed efekta integracije sa Komercijalnom bankom (89 miliona). Ulaganja u hartije od vrijednosti takođe bilježe rast za 77 miliona, kao i krediti i potraživanja od banaka za 16 miliona.

Posmatrano bez uticaja spajanja, Banka bilježi rast sredstava za 68 miliona (+13%), prvenstveno kroz povećanje kredita i potraživanja od clijenata, kao i povećanje hartija od vrijednosti.

	NLB 31.12.2021	NLB bez KB 31.12.2021.	KB doprinos 12.11.2021.	NLB 31.12.2020.	Promjena bez KB doprinos	
SREDSTVA						
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	98.393	72.641	25.752	108.708	(36.067) ▼	-33%
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	587.598	486.667	100.931	395.160	91.507 ▲	23%
Kredit i potraživanja od banaka	30.032	18.399	11.633	14.481	3.918 ▲	27%
Kredit i potraživanja od clijenata	490.549	401.331	89.218	365.362	35.969 ▲	10%
Hartije od vrijednosti	65.568	65.568	-	13.571	51.997 ▲	383%
Ostala finansijska potraživanja	1.449	1.369	80	1.746	(377) ▼	-22%
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	39.922	26.675	13.247	14.523	12.152 ▲	84%
Hartije od vrijednosti	39.922	26.675	13.247	14.523	12.152 ▲	84%
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koja se ne drže radi trgovanja	-	-	-	597	(597) ▼	-100%
Kredit i potraživanja od clijenata	-	-	-	597	(597) ▼	-100%
Investicione nekretnine	676	81	595	90	(9) ▼	-10%
Nekretnine, postrojenja i oprema	14.610	12.049	2.561	11.232	817 ▲	7%
Nematerijalna sredstva	1.577	1.400	177	1.303	97 ▲	7%
Odložena poreska sredstva	1.179	839	340	440	399 ▲	91%
Ostala sredstva	8.360	5.943	2.417	5.825	118 ▲	2%
UKUPNA SREDSTVA	752.315	606.295	146.020	537.878	68.417 ▲	13%
OBAVEZE						
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	636.436	511.740	124.696	451.012	60.728 ▲	13%
Depoziti banaka	1.524	1.524	-	9.809	(8.285) ▼	-84%
Depoziti clijenata	609.791	488.465	121.326	431.656	56.809 ▲	13%
Kredit banaka	9.022	9.022	-	-	9.022	
Kredit clijenata koji nijesu banke	16.099	12.729	3.370	9.547	3.182 ▲	33%
Finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz BU	-	-	-	-	-	
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	
Rezerve	6.930	5.565	1.365	10.148	(4.583) ▼	-45%
Tekuće poreske obaveze	605	594	11	644	(50) ▼	-8%
Odložene poreske obaveze	452	198	254	294	(96) ▼	-33%
Ostale obaveze	10.338	9.423	915	7.231	2.192 ▲	30%
Subordinisani dug	2.438	-	2.438	-	-	
UKUPNE OBAVEZE	657.199	527.545	129.654	469.329	58.216 ▲	12%
UKUPAN KAPITAL	95.116	78.750	16.366	68.549	10.201 ▲	15%
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE	752.315	606.295	146.020	537.878	68.417 ▲	13%

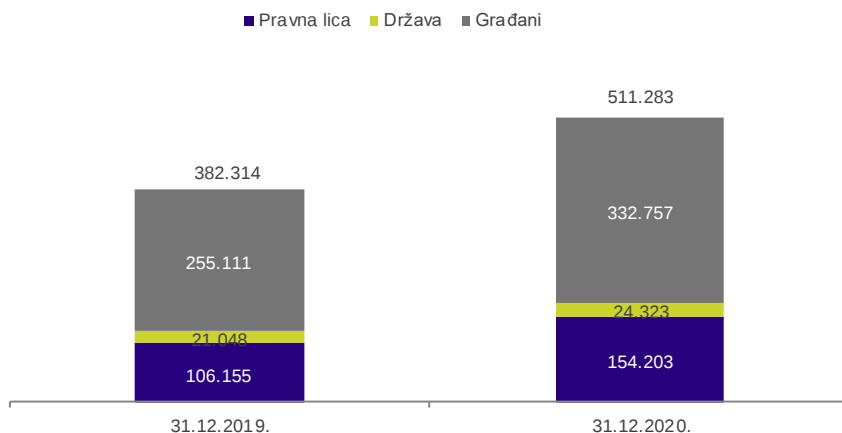
Struktura aktive, (u 000 EUR)

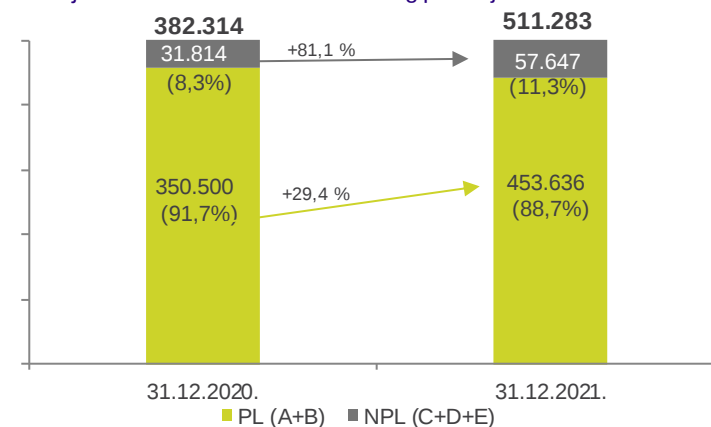
Struktura aktive Banke ostala je stabilna, sa kreditima i potraživanjima od klijenata kao dominantnim segmentom. Usled velikog rasta depozita klijenata u sistemu, Banka se u 2021. godini odlučila da plasira višak likvidne aktive u hartije od vrijednosti, čime je njihovo učešće u ukupnoj strukturi povećano na 14% ukupnih sredstava. Struktura aktive Banke takođe nije značajno promijenjena nakon spajanja.

Ukupni neto krediti nebankarskom sektoru bilježe porast u iznosu od 125 miliona EUR, uz porast bruto kredita u iznosu od 129 miliona EUR i porast ispravke vrijednosti po kreditima za 4 miliona EUR. Bruto kvalitetni krediti zabilježili su povećanje u iznosu od 103 miliona EUR, čineći 88,7% ukupnih bruto kredita na kraju 2021. godine. Usled COVID-19 negativnog efekta, udio nekvalitetnih kredita povećan je za 2,0 p.p. u 2021. godini, čineći 11,3% ukupnih bruto kredita. Krediti građanima bilježe stopu rasta od 30%, krediti pravnim licima povećani su za 45%, dok su krediti državi povećani za 16%.

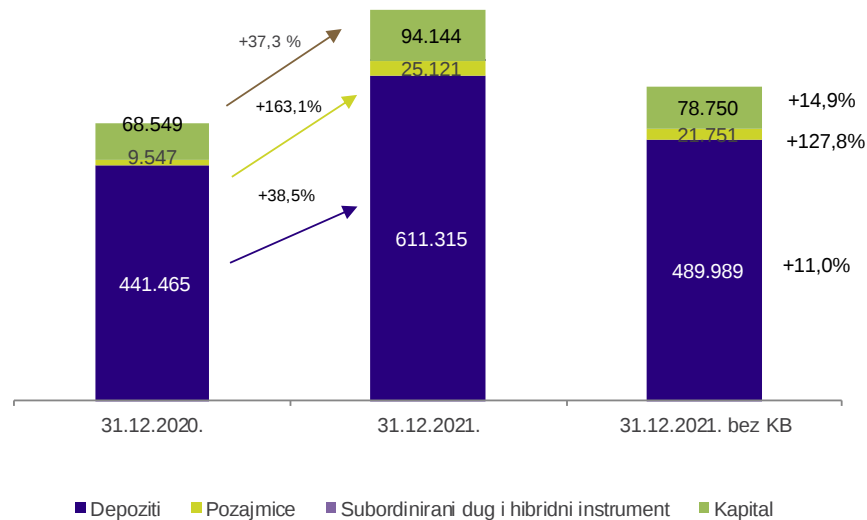
Kretanje stanja bruto kredita nebankama po segmentima, u 000 EUR

Bruto krediti nebankama bezkamata i vremenskih razgraničenja - bonitetna struktura kreditnog portfelja

Kretanje strukture izvora , u 000 EUR

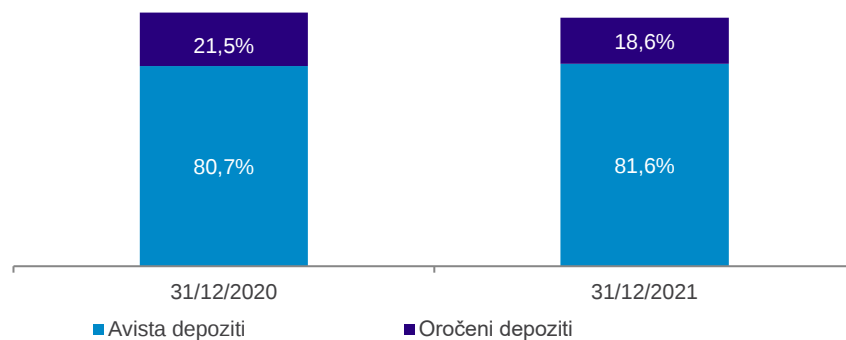

Kada su u pitanju izvori, **Banka se dominantno oslanja na domaće depozite, čiji udio u ukupnim izvorima iznosi 83%.** Dominantni su depoziti fizičkih lica, sa udjelom od 63%, dok depoziti pravnih lica i države čine 37% ukupnih depozita nebankarskog sektora. Avista depoziti čine 81,4% ukupnih depozita, što predstavlja rast od 2,5 p.p. u odnosu na prethodnu godinu.

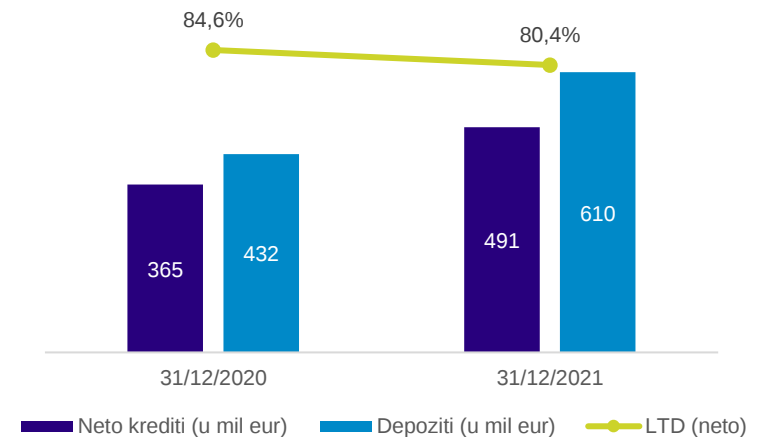
U 2021. godini Banka bilježi rast depozita od 38,5%, pozajmica od 163% i knjigovodstvenog kapitala od 37,3%. Značajan uticaj na ovaj rast predstavlja spajanja sa Komercijalnom bankom.

Odnos neto kredita u odnosu na depozite zadržan je na nivou iznad 80%.

Struktura depozita (u 000 EUR)

Kretanje LTD (neto) pokazatelja

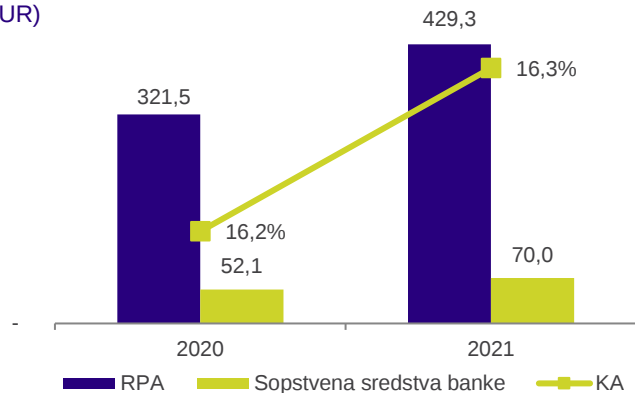

Kapital i adekvatnost kapitala

Koeficijent adekvatnosti kapitala, ostao je značajno iznad zakonskog minimuma, te je na kraju 2021. godine iznosio 16,3% (zakonski minimum 10%).

Usljed integracije sa Komercijalnom bankom, posljedično bilježi se rast sopstvenih sredstava od 34% ili 18 mil EUR, i na drugoj strani rizikom ponderisane aktive za 33% ili 108 mil EUR.

Adekvatnost kapitala (RPA i sopstvena sredstva u mil EUR)

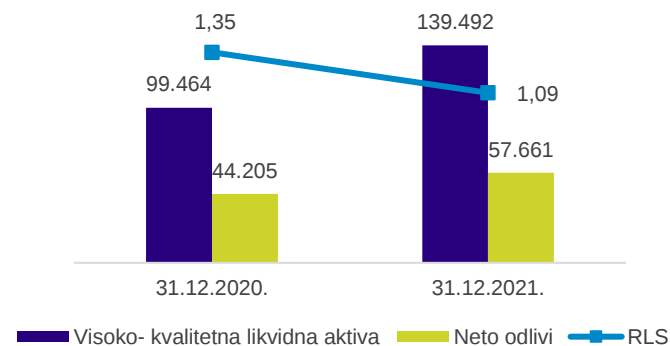

Likvidnosna pozicija

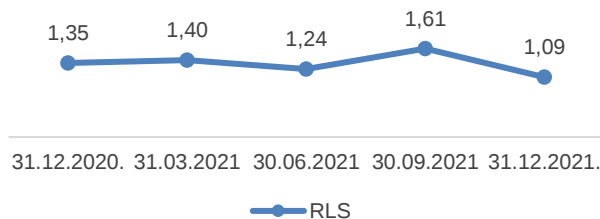
Likvidnosna pozicija Banke je stabilna, sa visokim učešćem neblokiranih likvidnih rezervi u ukupnoj aktivni (23% po stanju na 31.12.2021.). Svi ključni pokazatelji likvidnosti su u okviru granica definisanih Rizik apetitom Banke.

Banka je tokom 2021. godine imala visok pokazatelj RLS (raspoloživa likvidna sredstva), značajno iznad zakonskog minimuma (0,9). Na 31.12.2021., RLS je smanjen u odnosu na prosječni nivo tokom 2021. (i dalje iznad zakonskog minimuma: +0,2 p.p), kada je, u cilju dodatne optimizacije likvidne aktive, realizovano značajno ulaganje u visoko bonitetne hartije od vrijednosti.

Likvidnosna pozicija

Likvidnosna pozicija - Raspoloživa likvidna sredstva (RLS) - kvartalni trend

Poslovne jedinice

Banka ima sjedište u Podgorici i obavlja svoje aktivnosti kroz mrežu filijala, ekspozitura i šaltera. Nakon uspješno spovedenog pripajanja Komercijalne banke, NLB Banka AD Podgorica je nastavila svoj rad sa proširenom mrežom poslovnih jedinica, odnosno sa 19 filijala, 2 ekspoziture i jednim šalterom, i to u: Podgorici (7), Ulcinju, Baru, Budvi (2), Cetinju, Bijelom Polju, Rožajama, Herceg Novom, Kotoru (2) Nikšiću, Tivtu, Pljevljima, Beranama i Tuzima.

Poslovnice

PODGORICA	
Filijala Podgorica	Bulevar Ivana Crnojevića 171
Filijala Podgorica	Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 53
Filijala Podgorica	Mall of Montenegro, Drpe Mandića bb
Filijala Podgorica	Cetinjski put 20, City Kvart
Filijala Podgorica	Rimski trg 3
Filijala Podgorica	Capital Plaza
Filijala Stari aerodrom	Bulevar Džordža Vašingtona 100
Filijala Stari aerodrom	Bulevar Pera Cetkovića 52
TUZI	
Filijala Tuzi	Tuzi bb
BUDVA	
Filijala Budva	Meditranska 19
Filijala Podkošljun Budva	Podkošljun bb
NIKŠIĆ	
Filijala Nikšić	Novaka Ramova 17
BIJELO POLJE	
Filijala Bijelo Polje	Tomasa Žižića 8
BAR	
Filijala Bar	Maršala Tita 24
BERANE	
Filijala Berane	Miloša Malčića bb
PLJEVLJA	
Filijala Pljevlja	Kralja Petra bb
HERCEG NOVI	
Filijala Herceg Novi	Trg Nikole Đurkovića bb
ROŽAJE	
Filijala Rožaje	Maršala Tita 45/a
KOTOR	
Filijala Kotor	Trg od oružja 431, Stari grad
Filijala Kotor	Trg od oružja bb
ULCINJ	
Filijala Ulcinj	26. novembra bb
CETINJE	
Filijala Cetinje	Bašića pazar bb
TIVAT	
Filijala Tivat	II Dalmatinske b.b.

Planirani budući razvoj

- Banka će se svakodnevno fokusirati na svoje klijente, uz aktivno istraživanje njihovih potreba za finansijskim uslugama i savjetima, uz nastojanje da im uvijek bude dostupna.
- Banka će raditi sa ciljem uspostavljanja dugoročnih poslovnih odnosa sa klijentima u ključnim segmentima, kreirajući za njih dodatnu vrijednost uz adekvatan prinos za Banku, poštujući pritom standarde održivog poslovanja, u skladu sa Principima društveno odgovornog bankarstva Ujedinjenih nacija čije je NLB Grupa potpisnica.
- Banka će nastaviti aktivnosti na što većoj dostupnosti, kroz brigu o mreži filijala i bolje korisničko iskustvo renoviranjem postojećih filijala, koje su i dalje ključni kanal, te aktivnosti na razvoju savremenog kontakt centra i digitalnih kanala - kao budućeg standarda.
- Banka aktivno radi na optimizaciji, automatizaciji i digitalizaciji internih procesa, uvijek imajući u vidu najbolje korisničko iskustvo kao krajnji cilj, što je definisano i posebno strategijom digitalnih kanala za period do 2024. godine.
- Banka svoje strategije sprovodi kako putem lokalno definisanih projekata, tako i projekata koji se implementiraju na grupnom nivou.
- Jasan fokus ostaje rast kredita fizičkim licima i izgradnja apetita i ekspertize za rastuće kreditiranje mikro, malih i srednjih preduzeća. Predviđeni tržišni udio u kreditima povećava se sa 16,9% na 18,9% (fizička lica 26%, pravna lica 12%).
 - Segment građana - Banka će dodatno unaprijediti procese i internu organizaciju kako bi se više fokusirala na prodaju. Takođe, radiće se na daljem razvoju digitalnih kanala, ali i rekonstrukciji i osvežavanju mreže filijala. Fokus će biti i na razvoju alata za upravljanje odnosima sa klijentima kao i na poboljšanju efikasnosti rada, kako bi se klijenet trošio što manje vremena u procesu odobrenja kredita.
 - Segment pravnih lica - Fokus u segmentu velikih preduzeća biće na najboljim crnogorskim klijentima (uglavnom u trgovini, logistici i građevinarstvu), opštinama, saradnji u infrastrukturnim projektima sa državnim kompanijama, investicijama u turizmu i prekograničnim poslovima. U segmentu malih i srednjih preduzeća (SME), fokus je na praćenju malih porodičnih preduzeća, proizvodnje, hotela i usluga vezanih za turizam, koje su se vratile u fokus u 2022.

Upravljanje rizicima

Ciljevi i metode upravljanja rizicima

Područje upravljanja rizicima je uređeno zakonskim pravnim aktima, internim aktima na nivou Banke, kao i usmjerenjima matične banke - NLB d.d. Ljubljana, koja važe za bankarske članice NLB Grupe. Upravljanje finansijskim rizicima se bazira na uspostavljanju odgovarajuće organizacione strukture u Banci, uspostavljanju i implementaciji kvalitetnih radnih procedura i adekvatnom sistemu internih kontrola. Odgovornost za uspostavljanje i nadzor nad okvirom za upravljanje rizicima ima Odbor direktora Banke. Odbor direktora je osnovao Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), Kreditni odbor i Odbor za reviziju.

Cilj upravljanja pojedinačnim finansijskim rizicima (kreditni rizik, rizik likvidnosti, tržišni rizik, operativni i rizik zemlje) jeste minimiziranje rizika, uz postizanje projektovanih poslovnih i finansijskih rezultata i optimalnu upotrebu kapitala.

Proces upravljanja rizicima je regulisan i internim aktima koji definišu ciljeve upravljanja, metodologije i način praćenja pojedinih vrsta finansijskih rizika. Navedena interna akta (politike, procedure, metodologije) usvaja Odbor direktora Banke. U hijerarhiji internih akata koja pokrivaju područje upravljanja finansijskim rizicima, posebno mjesto zauzimaju Strategija upravljanja rizicima, Rizik apetit, Interni sistem limita i pojedinačne Politike za upravljanje rizicima.

Rizik apetit daje smjernice o tome koji konkretni rizici i do koje mjere su prihvatljivi ili neprihvatljivi za Banku. Takav okvir omogućava donošenje strateških i operativnih odluka na nivou cijele organizacije. Rizik apetit se definiše kroz *kvalitativne i kvantitativne ciljeve*, usklađene sa poslovnom strategijom Banke.

Strategija upravljanja rizicima definiše načine na koje Banka preuzima rizike u svojim poslovnim aktivnostima. Osnovna svrha strategije upravljanja rizicima je definisanje ključnih pretpostavki /orijentacija u preuzimanju rizika, u cilju ostvarivanja strateških poslovnih ciljeva.

Strateški cilj Banke je izgradnja dugoročno održivog poslovanja, a strategija upravljanja rizicima jeste potpora ovom strateškom cilju Banke. Prema strategiji upravljanja rizicima, Banka prudenciono preuzima rizike i

obezbjediće dugoročno profitabilno poslovanje, vodeći računa o odnosu preuzetog rizika i ostvarenog prinosa.

Metode upravljanja finansijskim rizicima su definisane internim aktima Banke, prvenstveno kroz pojedinačne politike/metodologije upravljanja finansijskim rizicima.

U dijelu upravljanja kreditnim rizikom, jedan od alata upravljanja jeste analiziranje pojedinačnih zahtjeva za odobrenje plasmana, donošenje odluke o bonitetu klijenta i utvrđivanje limita izloženosti. Generalno, opredjeljenje Banke je da ograniči svoju izloženost prema pojedinačnim klijentima ili tzv. grupama povezanih lica do najviše 10% kapitala Banke, čime se postiže disperzija rizika. Takođe, Banka nastoji da svoje plasmane usmjeri prema pojedinačnim klijentima, na način da se postigne što je moguće bolja diverzifikacija portfolija i u kontekstu izloženosti Banke prema pojedinačnim granama privrede.

U dijelu rizika likvidnosti, **ciljevi upravljanja** uključuju: obezbjeđivanje likvidnosti Banke na kratak i dugi rok, obezbjeđenje izvršavanja svih dospjelih obaveza, korišćenje najpovoljnijih izvora sredstava za izvršavanje dospjelih obaveza, poštovanje zakonskih kriterijuma i regulatornih zahtjeva, odnosno standarda na nivou NLB Grupe, kao i internih kriterijuma i ciljeva definisanih Politikom, odnosno drugim aktima Banke koji uređuju područje likvidnosti. Banka je definisala Plan upravljanja likvidnošću u vanrednim tj. nepredviđenim situacijama. Banka upravlja rizikom likvidnosti održavajući odgovarajuće novčane (likvidne) rezerve, praćenjem planiranih i stvarnih novčanih tokova i održavanjem adekvatnog odnosa ročnosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza.

U dijelu tržišnih rizika (rizik deviznog kursa i rizik kamatne stope), **cilj** Banke je ograničavanje potencijalnog gubitka zbog promjena u nivou deviznih kurseva /kamatnih stopa na tržištu na nivo koji je prihvatljiv u pogledu rezultata poslovanja i adekvatnosti kapitala Banke. Upravljanje kamatnim rizikom se postiže usmjeravanjem poslovnih aktivnosti (cjenovni uslovi, ročnost plasmana i obaveza) na način koji obezbjeđuje da izloženost riziku bude na prihvatljivom nivou. Banka na dnevnom nivou prati i vrši usklađivanje sredstava i obaveza u pojedinačnim valutama (upravljanje valutnim rizikom).

U dijelu operativnih rizika, **cilj** Banke je ograničiti obim potencijalnih gubitaka iz operativnih rizika, odnosno gubitaka koji su posljedica neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja i ograničiti vjerovatnoću njihove

realizacije na nivo koji je za Banku prihvatljiv s aspekta finansijske štete, a posredno i sa aspekta očuvanja ugleda Banke. Upravljanje operativnim rizicima se postiže mjerenjem i praćenjem gubitaka koji proizilaze iz operativnog rizika i identifikacijom i ocjenjivanjem nivoa operativnih rizika sa kojima se Banka suočava u svom poslovanju, za koje se, zavisno od utvrđenog nivoa rizika, utvrđuju adekvatne mjere za savlađivanje.

Cilj upravljanja **rizikom zemlje** je ograničavanje nivoa potencijalnih gubitaka usljed izlaganja Banke riziku zemlje, po osnovu plasiranja sredstava prema licima i institucijama sa sjedištem/prebivalištem izvan zemlje. Banka uspostavlja i prati limite za izloženost prema dužnicima u pojedinačnim zemljama.

Izloženost rizicima

Izloženosti Banke prema pojedinačnim tipovima finansijskog rizika su usklađene sa apetitom rizika.

Kreditni rizik predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme, što bi imalo za rezultat finansijski gubitak. Kreditni rizik pojedinačnog dužnika se izražava kroz bonitetnu klasu dužnika. Određivanje bonitetne klase (A, B, C, D, E) prethodi procesu odobravanja plasmana.

Učešće svake bonitetne klase u kreditnom portfoliju Banke na dan 31.12.2021. godine je prikazan niže:

	Kreditni plasmani %	Ispravka vrijednosti%
A	61,7%	8,5%
B	27,6%	16,2%
C	7,9%	35,8%
D	0,9%	5,1%
E	1,9%	34,4%
	100,0%	100,0%

Jedan od indikatora kreditnog rizika jeste učešće tzv. nekvalitetnih kredita u ukupnom kreditnom portfoliju Banke. Nekvalitetnim kreditima se smatraju krediti za koje je utvrđen bonitet C, D i E. Procenat nekvalitetnih kredita (bonitet C, D, E) na 31.12.2021. godine iznosi 10,65%. Reprogramirane

izloženosti Banke na dan 31.decembra 2021. godine su na nivou od 24.239 hiljada EUR.

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći da isplati dospelje obaveze u svakom trenutku.

Rezultati stresnog testiranja pokazuju da je Banka na dan 31.12.2021. godine imala likvidnosni suficit u iznosu od 103 miliona EUR, čime se omogućava Banci da preživi stresni scenario u periodu od 6 mjeseci i dovoljno vremena da odgovori na neočekivane odlive. Ukupna potreba Banke za likvidnosti na dnevnoj osnovi iznosi 31,5 miliona EUR. Kako stanje na žiro računu kod Centralne banke Crne Gore na 30.9.2021. iznosi 24 miliona EUR, dok je stanje na nostro računima 30 miliona EUR, iz navedenog prozilaži da bi u slučaju stresa Banka ima dovoljan bafer za pokriće likvidnosnih potreba na dnevnom nivou. Rezultati izračuna stabilnog dijela avista depozita na 30.9.2021. godine pokazuju i dalje povoljnu likvidnosnu poziciju, s obzirom da izračun pokazuje stabilni dio avista depozita u iznosu od 69%.

Tržišni rizici (rizici cijena) se odnose na rizik da određene promjene tržišnih cijena, kao što su promjene kursa stranih valuta i promjene kamatnih stopa na tržištu, mogu da utiču na visinu prihoda Banke ili na vrijednost finansijskih instrumenata. U tom smislu, govorimo o valutnom riziku, riziku kamatne stope i credit spread-u.

Izloženost **valutnom riziku** je na niskom nivou. Obim poslovanja sa stranim valutama je sam po sebi na nižem nivou. Takođe, razlika između sredstava i obaveza u pojedinačnim valutama se kreće u okviru propisanih limita. Na 31.12.2021. godine, najveća izloženost se vezuje za valutu dansku krunu. Neto pozicija u danskoj kruni, kao razlika između sredstava i obaveza Banke u ovoj valuti je bila na nivou od 449 hiljada EUR (0,65% regulatornog kapitala Banke; limit 2% regulatornog kapitala).

Izloženost **riziku kamatne stope** se izračunava metodom tzv. standardizovanog kamatnog šoka. Rezultati izračuna za 31.12.2021. godine su 1.882 hiljada EUR (2,80% regulatornog kapitala Banke; limit 20% regulatornog kapitala). Navedeni metod projektuje potencijalne promjene ekonomske vrijednosti kapitala Banke u slučaju nepovoljnih promjena tržišnih kamatnih stopa za 200 bazičnih poena. Pored navedenog metoda, Banka izračunava i efekte koje bi potencijalna promjena tržišnih kamatnih stopa imala na neto kamatne prihode Banke.

Politike upravljanja rizicima

Politike upravljanja rizicima su dio sveobuhvatnog i pouzdanog sistema upravljanja rizicima, koji je uključen u sve poslovne aktivnosti Banke i koji obezbjeđuje da profil rizika Banke bude uvijek u skladu sa rizik apetitom, odnosno sklonošću Banke za preuzimanjem rizika. Politike i sistemi upravljanja rizikom se redovno sagledavaju kako bi odrazili promjene u tržišnim uslovima, proizvodima i uslugama koje se nude. Usvajanje strategije i politika za upravljanje rizicima je u nadležnosti Odbora direktora Banke.

Najznačajnije politike kojima se uređuje područje upravljanja rizicima u Banci su:

- Politika upravljanja kreditnim rizikom NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja likvidnošću NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja rizikom kamatne stope NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja valutnim rizikom NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja operativnim rizikom NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja rizikom zemlje NLB Banke AD Podgorica,
- Politika investiranja u hartije od vrijednosti bankarske knjige NLB Banke,
- Politika upravljanja nefinansijskim rizicima.

Pored navedenih politika, u Banci se primjenjuju i različite metodologije i procedure za upravljanje rizicima.

Sistem internih kontrola

Banka se u svakodnevnom poslovanju susrijeće sa rizicima koji su sastavni dio bankarskog sistema. Jedan od osnovnih zadataka Banke, koja je odgovorna za ostvarivanje ciljeva, kako vlasnicima kapitala, tako i Centralnoj banci Crne Gore, je kontrola rizika, pri čemu uspostavljen i aktivan sistem interne kontrole daje razumne garancije za kontrolu rizika.

Sistem interne kontrole je, shodno Odluci o sistemu upravljanja u kreditnoj instituciji („Sl.list Crne Gore“, br. 119/20), definisan predstavlja skup procesa i postupaka koji su uspostavljeni za adekvatnu kontrolu rizika, pracenje efikasnosti i efektivnosti poslovanja Banke, pouzdanosti njenih finansijskih i ostalih informacija, kao i usklađenosti sa propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, u cilju obezbjeđivanja stabilnosti poslovanja Banke.

U skladu sa internim aktom Sistem internih kontrola NLB Banke AD Podgorica, rukovodioci organizacionih djelova, kao važni faktori za rad sistema interne kontrole, vrše nadzor efikasnosti i uspješnosti sistema interne kontrole i o tome vode evidenciju, odnosno, u slučaju otkrivanja kontrolnih nedostataka, izvještavaju nadređene. Rukovodioci svih organizacionih djelova moraju da obezbijede da je nadzor u obliku kontrolnih aktivnosti uključen u svaki dio procesa i da djeluje dinamično i u realnom vremenu.

Sektor interne revizije, kroz procjenu i vrednovanje primjenjenog sistema interne kontrole, vrši cjelokupan nadzor nad funkcionisanjem efikasnosti sistema interne kontrole. Sektor interne revizije preko nezavisnih i odgovarajuće osposobljenih i kompetentnih internih revizora obavlja svestrane interne revizije sistema interne kontrole, na osnovu godišnjeg plana revizorskih aktivnosti koji se zasniva na revizorskoj analizi rizika. Na osnovu obavljene revizije ocjenjuje ispravnost i efikasnost sprovođenja utvrđenih procedura i usklađenost tih procedura sa važećim propisima i odlukama Uprave Banke, Odbora direktora i Odbora za reviziju, ocjenjuje adekvatnost, kvalitet i efikasnost sprovedenih kontrola i izvještavanja koje obavljaju organizacione jedinice, funkcija kontrole rizika i funkcija praćenja usklađenosti, te ocjenjuje efikasnost i efektivnost sistema internih kontrola.

Organizacioni dio za upravljanje rizicima priprema, odnosno definiše politike i procedure upravljanja rizicima, uspostavlja i razvija sistem mjerenja, procjene i izvještavanja o rizicima, nadzire sprovođenje i odlučuje o određenim izloženostima, daje savjete u vezi odluka povezanih sa upravljanjem rizicima

koje se donose i izvještava Upravu i odbor direktora ili odgovarajuće radno tijelo nadzornog odbora o tome da li su izloženosti rizicima i odluke o preuzimanju rizika u skladu sa sklonošću preuzimanja rizika i strategijom upravljanja rizicima Banke.

Organizaciona jedinica za praćenje usklađenosti poslovanja brine se za usklađenost internih akata sa zakonskim i podzakonskim propisima u oblastima koje su definisane u njenim internim aktima, redovno prati relevantno zakonodavstvo, standarde i norme etičkog ponašanja i druge promjene u pravnom okruženju, priprema ili ucestvuje u pripremi odgovarajucih internih akata, savjetuje rukovodstvo i druge zaposlene u dijelu ispunjavanja obaveza i zahtjeva sa područja usklađenosti poslovanja i u dijelu razmatranja nastalih neusklađenosti, edukuje zaposlene sa područja integriteta i usklađenosti poslovanja, daje prijedloge za poboljšanje internih kontrola i druge smjernice u odnosu na opredijeljena područja rizika, u cilju poboljšanja njihovog savlađivanja, u saradnji sa funkcijom kontrole rizika provjerava usklađenosti novih proizvoda ili aktivnosti sa relevantnim propisima; a osim toga zadužena je za krovno starateljstvo sistema interne kontrole Banke.

Organizacione jedinice putem *Kataloga poslovnih rizika i ključnih internih kontrola Banke*, kvartalno izvještavaju o funkcionisanju internih kontrola u poslovnim procesima, koji su u nadležnost tih organizacionih jedinica, sa predlozima mjera za njihovo poboljšanje.

Na osnovu podataka unijetih u Katalog, odnosno evidenciju internih kontrola, Sektor za praćenje usklađenosti poslovanja godišnje priprema Sažetak izvještaja organizacionih jedinica o funkcionisanju sistema internih kontrola.

Aktivnosti razvoja

Svjedoci smo ubrzanog razvoja digitalnih tehnologija u bankarskom sistemu, i kao banka koja je pionir pružanja servisa kroz digitalne kanale, nastavljamo u tom smjeru i imamo vrlo ambiciozna očekivanja koja će dovesti do značajnih izmjena u svakodnevnom radu klijenata, a i Banke interno. Kako bi klijentski servisi bili digitalno podržani, interni kapaciteti u tom pravcu se takođe razvijaju daljim poboljšanjima na CRM-u, Business intelligence aplikaciji i standardizovanje internim upravljanim procesima.

Banka je usvojila strategiju razvoja kanala i time trasirala sebi put i očekivanja za naredni period. Kao najvažnije aktivnosti se izdvajaju aktivnosti vezane za digitalnu bankarsku platformu u najširem smislu i automatizaciju kreditnog procesa, a takođe očekuje se i dodatni razvoj na polju već postavljenih rješenja u ecommerce okruženju i digitalnog novčanika, odnosno udaljenim pristupima računima i uslugama.

Integracija sa servisima koji su poznati i već prihvaćeni od strane veće grupe klijenata doprinosi boljoj povezanosti i komunikaciji, a otvara se i mogućnost daljeg povećanja obima i kvaliteta usluga, što će nužno dovesti i do većeg zadovoljstva klijenta. Značajna je sinergija na nivou NLB Grupe, jer se kroz razmjenu iskustava i znanja odluke brže i jednostavnije donose, a ostvaruje se i prednost putem grupnog pristupa za rešavanje pitanja digitalizacije Banke. S tim u vezi, poslovanje Banke je strateški usmjereno na aktivnosti razvoja i unapređenja poslovanja, prije svega kroz inovacije i unapređenja na području informacione tehnologije, trasirajući time pravac daljeg razvoja Banke i približavajući se cilju digitalnog poslovanja u svakodnevnoj poslovnoj praksi.

U 2021. godini nastavljen je trend ubrzane digitalizacije potpomognut novim uslovima (rad od kuće) usljed uticaja COVID-19 pandemije. Kroz zajedništvo razvojnih planskih aktivnosti nastavljeni su procesi optimizacije i implementacije novih usluga u cilju pružanja kvalitetnije i efikasnije usluge klijentima.

U 2021. godini uspješno je realizovano niz infrastrukturnih i aplikativno - tehnoloških projekata, u cilju obezbjeđenja veće sigurnosti cjelokupnog informacionog sistema i pružanja kvalitetnije IT podrške poslovnim procesima i razvojnim inicijativama, kroz postupke optimizacije postojećih i uvođenja novih inovativnih rješenja. Sinergija na nivou NLB Grupe i pružanje jedinstvene i

inovativne usluge klijentima u regionu, bila je prepoznat cilj u okviru koga je realizovano niz aktivnosti koje su doprinjele većoj internoj efikasnosti i boljem korisničkom iskustvu klijenata u krajnjem. Na grupnom nivou je nastavljen trend unifikacije hardverske opreme i zajednički nastup pri nabavci iste, a sve u cilju smanjenja troškova i lakšeg upravljanja dobavljačima opreme.

U segmentu infrastrukturnih projekata, posebna pažnja je posvećena povećanju sigurnosti i raspoloživosti cjelokupnog informacionog sistema. Kroz realizaciju više značajnih aktivnosti postignuto je unapređenje bezbjednosti i raspoloživosti cjelokupnog sistema. Vodeći računa o stabilnosti i pouzdanosti infrastrukturnog sistema, realizovane su planirane investicije kako bi sistem ostao na maksimalnom nivou raspoloživosti. Takođe, u velikoj mjeri je realizovana sinergija sa NLB Grupom u domenu planiranja i realizacije sigurnosnih aktivnosti.

Unaprijeđeno je i procesno vođenje većine poslovnih procesa kroz njihovu implementaciju u DMS sistemu, čime je obezbijeđeno sistematsko i strukturno odvijanje istih. Značajan napredak je postignut u dijelu unapređenja kvaliteta i brige o podacima kroz redovnu kontrolu definisanih KPI, a uz konstantno praćenje i unapređenje kvaliteta podataka. *Core* softversko rješenje je, u saradnji sa ostalim poslovnim sektorima Banke, unaprijeđeno sa velikim brojem razvojnih i izvještajnih funkcija.

Zahvaljujući dobroj organizaciji i predanom radu svih zaposlenih, integracija sa Komercijalnom bankom je realizovana u kratkom roku uz ispunjenje svih planiranih ciljeva i što je najvažnije bez ikakvih problema za klijente.

Upravljanje kadrovima

Banka je svjesna da njen uspjeh zavisi od uspješnosti zaposlenih, te je stoga posebno posvećena aktivnostima razvoja njihovih potencijala, kao i njihovog osjećanja zadovoljstva i pripadnosti. U cilju jačanja svojih poslovnih uspjeha, Banka teži poboljšanjima i inovativnoj praksi što boljeg angažovanja zaposlenih. Kao strateški partner poslovnog segmenta Banke, Sektor upravljanja ljudskim resursima (HR), je fokusiran na potrebe njenog organizacionog i kulturnog razvoja.

Broj zaposlenih

Banka je nastavila sa optimizacijom procesa i određivanjem optimalnog broja zaposlenih. U oktobru 2021. godine ukupan broj zaposlenih je iznosio 304, a nakon pripajanja Komercijalne banke, NLB Banka je poslovnu godinu završila sa 367 zaposlenih radnika.

Zbog pandemije COVID-19, aktivnosti vezane za zdravlje i bezbjednu životnu sredinu imale su prioritet. Rad je organizovan na način da svi zaposleni, ukoliko im opis posla ili druge okolnosti to dozvoljavaju, imaju mogućnost rada od kuće (na daljinu), što je u 2021. godini, u prosjeku iskoristilo 30% zaposlenih u Banci.

Tradiciona ulaganja u zaposlene

U skladu sa vrijednostima Grupe, NLB Banka AD Podgorica vjeruje da je za uspješno uvođenje promjena, ključno ulaganje u razvoj potencijala zaposlenih. Briga o našim zaposlenima je ključna vrijednost koja se ogleda u nekoliko aktivnosti i mogućnosti namenjenih svim zaposlenima. Organizaciona kultura se mijenja angažovanjem u različitim oblastima, omogućavanjem rotacije zaposlenih i promjenom radnog okruženja, promovišući razmišljanje van okvira i lični razvoj. Kao rezultat toga, promjenom ponašanja mijenja se i organizaciona kultura.

Organizacija koja uči

Različite aktivnosti obuke imaju za cilj podizanje svijesti i podsticanje zaposlenih da prihvate promjene. Svrha ovih aktivnosti je bila obuka zaposlenih da se organizuju u novim okolnostima izazvanim COVID-19, da ostvare svoje poslovne ciljeve, i na taj način ispune lična očekivanja pokazujući društvenu odgovornost u interakciji sa svim zainteresovanim stranama.

Tokom 2021. godine Banka je nastavila praksu razvoja eksternih edukacija uz pomoć konsultanata na tržištu Crne Gore i u inostranstvu, a poseban akcenat je bio na prodajnom segmentu Banke, razvoju optimizacije poslovanja, unaprijeđenju leaderskih vještina, povećanju sinergije timskog rada. Zbog COVID-19 većina obuka se i u toku 2021. godine odvijala online.

Dobrobit i zdravlje

Banka je bila posvećena pružanju znanja o dobrom zdravlju, stvaranju radnog okruženja koje omogućava kvalitetne međuljudske odnose i promovisanju aktivnosti koje unapređuju dobro zdravlje i zadovoljstvo zaposlenih.

Banka je obezbijedila svu neophodnu zaštitnu opremu (maske, rukavice, dezinfekciona sredstva) i obezbijedila odgovarajuću distancu, uz mogućnost rada od kuće.

Sistem nagrađivanja kao motivacija za angažovanost i posvećenost

Za zaposlene NLB Banke AD Podgorica, zarada se sastoji iz fiksnog i varijabilnog dijela. Fiksni dio zarade utvrđuje se prema složenosti posla za koji je zaposleni zaključio ugovor o radu, dok varijabilni iznos zavisi od radnog učinka zaposlenog. Pored tromjesečne ili polugodišnje naknade, zaposlenima se dodjeljuje i zimnica, čiji iznos zavisi od poslovanje Banke u datoj godini. Procjenu učinka vrši rukovodilac organizacione jedinice zaposlenog u odnosu na ciljeve postavljene za određeni period procjene (kvartal ili polugodište). Ciljevi su postavljeni prema „SMART“ metodi, što znači da moraju biti specifični, mjerljivi, ostvarljivi, relevantni i vremenski ograničeni.

Prikaz pravila korporativnog upravljanja

1. U Banci je na snazi Politika korporativnog upravljanja, koja je javno objavljena na stranici <https://api.nlb.me/files/1509978560-politika-korporativnog-upravljanja-nlb-banke-ad-podgorica.pdf>
Sva interna akta koja potpomažu sprovođenju Politike korporativnog upravljanja definisana su Statutom NLB Banke, poslovnica o radu organa upravljanja (Skupština, Odbor direktora, Uprava) i njihovih tijela, Kodeksom ponašanja NLB Grupe, koji obavezuje Banku, kao članicu NLB Grupe, kao instituciju i sve njene zaposlene da sprovode zakonito i transparentno poslovanje u svim segmentima, Politikom o društveno odgovornom poslovanju u NLB Banci AD Podgorica, te brojnim aktima iz domena upravljanje kadrovima, kao i Interne revizije, nezavisnog organizacionog dijela, direktno odgovornog Odboru za reviziju i Odboru direktora.
2. Politikom korporativnog upravljanja i Kodeksom ponašanja u NLB grupi, koji je objavljen na <https://www.nlb.me/me/nlb-banka/opste/uskladenost-i-integritet> definisano je više elemenata, koji nijesu izričito propisani zakonom, ali se koriste u cilju unapređenja korporativnog upravljanja i ukupnog poslovanja. Posebno se kao bitan princip u segmentu *Sistema podjele odgovornosti i ovlašćenja između rukovodećih i nadzornih tijela NLB Banke* ističe Uprava, koja dnevno upravlja bankom, iako Zakon o bankama to izričito ne propisuje. Shodno navedenom, Banka ima najmanje dva izvršna direktora (članovi Uprave) od kojih je jedan glavni izvršni direktor (predsjednik Uprave) i koji djeluju kao Uprava Banke. Uprava Banke vodi, predstavlja i zastupa Banku samostalno i po vlastoj odgovornosti, za šta ima puna ovlašćenja u skladu sa Statutom i poslovníkom o svom radu. Odluke iz svoje nadležnosti, članovi Uprave po pravilu donose jednoglasno, a u slučaju da nije postignuta jednoglasnost i nije statutom drugačije definisano, odlučuje većinom glasova. U slučaju istog broja glasova, odlučuje glas predsjednika Uprave.
Od ostalih principa, koji nijesu izričito propisani zakonom, treba navesti:
 - Obaveza otkrivanja sukoba interesa i nezavisnosti članova Odbora direktora i Uprave Banke;
 - Preuzeta obaveza Odbora direktora da ocjenjuje svoju efikasnost;
 - Briga o zaposlenima u Banci (sa pratećom strategijom i aktima) se oslanja na savremeni pristup upravljanja sposobnostima zaposlenih koji su

temeljni izvor konkurentne prednosti i uspješnog rada, ugleda Banke i održivog razvoja;

- Definisanje strategije komunikacije i druge forme društvene i politike zaštite životne sredine.
3. Kodeks ponašanja u NLB Grupi i brojna pod-akta, između ostalog definišu: Izbjegavanje neprihvatljivih praksi; Izbjegavanje sukoba interesa; Poštovanje zakonskih i drugih važećih propisa; Zakonito upravljanje imovinom; Etičnost, Društvenu odgovornost i dr. Kodeks ponašanja NLB Grupe predstavlja skup pravila koja svaki zaposleni NLB Grupe mora da razumije i da poštuje.
Kodeks rezimira vrijednosti i predviđa Osnovna načela ponašanja na kojima se zasnivaju poslovanje i djelovanje NLB Grupe. Dakle, Kodeks pruža uputstva za naše svakodnevne postupke i pomaže nam da razumijemo što se u NLB Grupi očekuje od svakog zaposlenog i od drugih interesnih strana. Na ovaj način, on takođe definiše i šta je presudno za ispunjenje dugoročne strategije razvoja NLB Grupe i njenog odgovornog ponašanja kojim održavamo povjerenje naših klijenata, zaposlenih, interesnih strana i društvenog okruženja u kom NLB Grupa posluje. Kodeks jasno definiše očekivanja od svakog zaposlenog u NLB Grupi, a takođe propisuje i standarde koji se očekuju u našem odnosu sa interesnim stranama i uputstva i smjernice u našem svakodnevnom radu i poslovanju NLB Grupe. NLB Grupa posluje u sektorima koji su visoko regulisani zbog neophodnog obezbjeđivanja finansijske stabilnosti i sprječavanja sistemskih rizika. NLB Grupa je svjesna da je usklađenost poslovanja osnova njene poslovne djelatnosti. Od svih zaposlenih se očekuje da poznaju međunarodne standarde, važeće zakone, pravila i propise u svim oblastima, kao i profesionalne standarde sa kojima moraju da se upoznaju tokom svog rada.
Nelojalne poslovne prakse i slični neprihvatljivi postupci imaju negativan uticaj na povjerenje naših klijenata i narušavaju reputacije NLB Grupe i mogu Banku da izlože regulatornim mjerama, novčanim kaznama ili drugim negativnim posljedicama. Dakle, svi zaposleni u NLB Grupi su lično odgovorni i obavezni da djeluju u skladu sa važećim propisima, internim pravilima i procedurama, i uputstvima i da slijede duh, namjenu i pravila navedena u njima.

Banka nije imala poznatih odstupanja od pravila korporativnog upravljanja tokom 2021. godine, jer su svi navedeni principi sprovedeni upravo kako su propisani, uz poštovanje zakonske regulative i pozitivnih pravila poslovne prakse.

Ostalo

Socijalna i kadrovska pitanja

Kao i ranijih godina, Banka je i u 2021. godini uzela učešće u Vladinom **Programu stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem**, i omogućila stručno usavršavanje za 28 visokoškolaca.

Nastavljene su aktivnosti razvoja savremenih mehanizama zaštite zaposlenih od svakog oblika diskriminacije i mobinga.

Brigu o zdravlju zaposlenih i odgovoran odnos prema svom kadru, Banka je pokazala i produženjem Ugovora o **Dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju za vanbolničko liječenje zaposlenih**, putem kojeg je svim zaposlenima pružena mogućnost besplatnog liječenja do određenog iznosa.

Projekat pripravljanja Komercijalne banke obilježio je godinu za nama i u kadrovskom/ socijalnom segmentu. Banka je sa velikom pažnjom pristupila svakom zaposlenom Komercijalne banke i razgovoru sa njima. Za kolege koje su dalji razvoj svoje karijere vidjeli na nekom drugom mjestu, pripremljeni su sporazumni raskidi radnog odnosa, uz isplatu otpremnina. Cilj Banke je bio da proces prelaska u NLB sistem bude što lakši i jednostavniji za nove kolege, tako da su već krajem novembra 2021. godine započele tzv. „onboarding“ edukacije koje će osigurati da se kolege uspješno uklope i da nastavimo da gradimo i unapređujemo našu Banku.

Složena epidemiološka situacija je nastavljena i tokom 2021. godine, a Banka je nastavila sa praksom da obezbjeđuje sva neophodna sredstva za dezinfekciju i zaštitne maske za svoje zaposlene, ali i besplatne testove i vakcinaciju za zaposlene i članove njihovih porodica.

Na ovaj način Banka štiti i svoje klijente i samim tim doprinosi boljem poslovanju, čime potvrđuje svoj status društveno odgovorne kompanije.

Društveno odgovorna uloga Banke

U skladu sa Kodeksom korporativne usklađenosti i etičkog postupanja zaposlenih u Banci i Statutom Banke, dugoročni cilj Banke je nastojanje da se poveća njena vrijednost i pruži doprinos većem kvalitetu života šire društvene zajednice, njegujući proaktivan stav prema socio-ekonomskim potrebama društva.

NLB Banka AD Podgorica, kao članica NLB Grupe, snažno usmjerene prema regionu jugoistočne Evrope, u lokalnoj zajednici ima ulogu koja prevazilazi okvir finansijskog sektora. Svoj uticaj na finansijskom tržištu, između ostalog, duguje društveno odgovornom djelovanju u različitim oblastima (sport, zaštita životne sredine, zdravstvo, obrazovanje). U svakodnevnom poslovanju Banka nastoji da umani negativne učinke na prirodnu sredinu, tražeći mogućnosti njene obnove i zaštite, vodeći računa o održivom razvoju Banke.

Kroz različite aktivnosti, putem sponzorstava, donacija, projekata zaštite životne sredine, NLB Banka je u 2021. godini investirala značajna sredstva i vrijeme zaposlenih.

Banka posvećuje posebnu pažnju znanju i cjeloživotnom učenju. Ključni stubovi društveno - odgovornog poslovanja Banke su briga za svoje zaposlene i zaštita zakonitosti i integriteta, kao i promovisanje preduzetništva, povećavanje finansijske pismenosti i mentorski pristup klijentima, podrška profesionalnim i omladinskim sportovima, humanitarnim aktivnostima i zaštiti kulturne baštine.

U odnosima sa zaposlenima, akcionarima, klijentima i društvom u cjelini, Banka postupa kao odgovoran i uzoran građanin, rukovodeći se principima **Politike društveno odgovornog djelovanja**. Sada, više nego ikada, Banka njeguje koncept brižnog mentorstva, kako unutar organizacije, prema zaposlenima, tako i prema klijentima Banke i izvan nje, i to ne samo u oblasti finansijskog savjetovanja, već i u svim drugim oblastima od značaja za društvo.

Važan dio misije NLB Grupe, pored brige o klijentima kroz predanost, znanje i inovativna rješenja, je stvaranje boljeg života i bolje budućnosti za cijeli region

u kojem posluje. NLB Grupa čvrsto vjeruje da može da obezbijedi dodatnu vrijednost klijentima, zaposlenima i istovremeno čitavom društvu, zbog čega je i krenula putem intenzivnog integrisanja održivosti u svoje poslovanje.

S tim u vezi, NLB Banka nastoji da u sve svoje aktivnosti integriše **Principe Ujedinjenih nacija za odgovorno bankarstvo**. Riječ je o jedinstvenom okviru za održivu bankarsku industriju, razvijenom u inovativnom partnerstvu između banaka i Ujedinjenih nacija. NLB d.d. je kao matična banka NLB Grupe 2020. godine potpisala Principe za odgovorno bankarstvo Ujedinjenih nacija, i sve članice NLB Grupe, koja posluje u regionu jugoistočne Evrope, će slijediti primjer i postepeno uključivati održivost u poslovni model banke.

Principi odgovornog bankarstva definišu ulogu i odgovornost banaka u oblikovanju održive budućnosti. Istovremeno, pomažu u usklađivanju ciljeva banaka sa ciljevima održivog razvoja UN-a i Pariškim sporazumom o klimatskim promjenama iz 2015. godine. Takođe, važno je da podstaknu banku da integriše održivost u sva svoja poslovna područja i utvrdi kako najbolje može doprinijeti održivom svijetu.

Godina 2021. je specifična poslovna godina u kojoj je pandemija COVID-19 imala negativan uticaj na značajan broj poslovnih subjekata, pa samim tim i NLB Banku. Međutim, Banka nije smanjila već je naprotiv, povećala svoju finansijsku podršku, i svoje društveno odgovorno djelovanje usmjerila na: podršku sportu, projekte očuvanja životne sredine, donacije domovima zdravlja, humanitarne aktivnosti uz volontersku podršku zaposlenih.

Ulaganje u razvoj sporta

Društveno odgovorno poslovanje NLB Banke i dalje je usmjereno na snažnu promociju sporta, kroz podršku većim i manjim sportskim klubovima, mladim sportistima, čiji talenat i sportski duh su inspiracija za cijelo društvo i doprinose dobrom zdravlju i blagostanju.

U protekloj godini putem **Zlatnog sponzorskog ugovora Banka je podržala Košarkaški klub Budućnost Voli** za učešće na regionalnom takmičenju - ABA Liga i učešće u Euro Kupu. Na ovaj način afirmiše se sport i najbolji rezultati sporta u Crnoj Gori.

U oblasti sporta za mlade, NLB Banka je donacijama podržala više juniorskih klubova iz različitih sportova, dajući doprinos poboljšanju uslova za bavljenje sportom mladih talenata.

Na ovaj način radili smo na podizanju svijesti društva o značaju fizičkog vježbanja za očuvanje zdravlja koje je i tokom 2021. godine bilo zajednička briga svih nas, te usmjeravali pažnju javnosti na pozitivan uticaj koji će sport i nakon pandemije imati na rehabilitaciju, socijalizaciju i inkluziju.

Finansijsko opismenjavanje

Kao **finansijski mentor**, Banka je posvećena savjetovanju u oblasti finansijske pismenosti. Naime, uz pomoć posebne web platforme u okviru web portala, kao i zvaničnih profila Banke na društvenim mrežama, klijentima i drugim zainteresovanim građanima se pružaju korisni finansijski savjeti, dajući odgovore na pitanja kako samostalno upravljati ličnim i poslovnim finansijama, kako se razumno zaduživati, te kako planirati finansijsku budućnost.

Banka je u ovoj godini započela projekat posjeta osnovnim školama koje, uz simbolične donacije opreme i potrepština za škole, imaju za cilj da se djeca kroz interaktivan pristup edukuju o osnovnim finansijskim pojmovima i o značaju štednje i odgovornog odnosa prema novcu.

Zaštita životne sredine i zdravlje zaposlenih

Banka je posebno posvećena aktivnostima zaštite životne sredine. U 2021. pružena je pomoć u rješavanju teških posljedica koje su nastale usljed požara na park šumi „Gorica” u sušnim ljetnjim mjesecima, na način što je obezbijedena po jedna sadnica za svakog zaposlenog u Banci, za revitalizaciju i očuvanje „pluća grada”.

Unutar organizacije, osnovan je **Volonterski klub**, koji će uzeti učešće u aktivnostima sadnje i raščišćavanja opožarenog terena.

Tokom 2021. godine prisustvo pandemije COVID-19 i dalje je zahtijevalo poseban napor poslovne zajednice da održi kontinuitet poslovanja. NLB Banka s ponosom ističe način na koji je, unutar organizacije, upravljala pandemijom i doprinijela sprečavanju njenog širenja, obezbijedivši tako redovno pružanje usluga za sve svoje klijente tokom trajanja pandemije.

Projekat „Okvir pomoći“ i Program za žene u biznisu – podrška malim i srednjim preduzećima

Putem projekta „**Okvir pomoći**“ i u 2021. godini je, na inicijativu NLB Banke, a u saradnji sa kompanijom Visa i medijskim partnerima „Vijesti“ i Metropolis Media, raspisan konkurs za besplatnu reklamnu podršku mikro i malim preduzećima, kako bi dobili potrebnu pomoć za lakše prevazilaženje posljedica Covid - 19 krize. Od prijavljenih 85, 20 mikro i malih preduzeća dobilo je priliku da se oglašava na Televiziji Vijesti, Portalu Vijesti i u Dnevnoj novini Vijesti, a zatim i na spoljnim reklamnim površinama firme Metropolis Media, te na zvaničnim društvenim mrežama i web portalu Banke.

Pored podrške mikro i malim preduzećima, budžet za oglašavanje koji je opredijeljen za medijske partnere u ovom programu, svojevrsna je podrška i medijima koji su zbog Covid krize pretrpjeli značajno umanjeње prihoda po osnovu oglašavanja, a čiji je doprinos u promovisanju odgovornog ponašanja građana s ciljem usvajanja propisanih mjera za zaštitu javnog zdravlja u uslovima pandemije, nemjerljiv.

Stoga se projekat „Okvir pomoći“ može smatrati programom koji ima višestruke koristi za društvo u uslovima krize izazvane koronavirusom.

NLB Banka je prva komercijalna banka u Crnoj Gori koja se pridružila **Programu podrške Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) „Žene u biznisu“**, sa ciljem da podrži potencijal preduzetnica, omogućavajući pristup finansiranju, ali i znanju potrebnim za rast poslovanja.

Kao Banka primarnog izbora za više od 32% registrovanih biznisa kojima upravljaju žene u Crnoj Gori, NLB je na ukazano povjerenje klijentkinja uzvratila je programom koji nudi bolje bankarsko iskustvo, uz posebno olakšan pristup izvorima finansiranja, koji je i dalje je glavna prepreka široj inkluziji preduzetnica, i to kroz značajne pogodnosti kreirane na osnovu temeljne analize tržišta, a koje su u potpunosti prilagođene njihovim potrebama i koje uklanjaju barijere za rast i razvoj i prepreke na putu ka realizaciji finansiranja.

S ciljem predstavljanja programa Banka je organizovala online konferenciju na kojoj je učestvovalo više od 100 žena preduzetnica, koje su dobile uputstva na koji način mogu koristiti benefite iz ovog programa.

Tokom godine organizovano je više online edukacije na različite teme, a koje su visoko praktično primjenljive za žene u biznisu.

U okviru ovog Programa, u organizaciji NLB Banke, privrednice su do sada imale priliku da besplatno pohađaju seriju vebinara pod nazivom „**COVID Krizni menadžment**“.

Koncept „**COVID Krizni menadžment**“, na strukturiran način, kroz tri faze i specijalne alate, omogućava privrednicama da odbrane i zaštite resurse kompanije, unaprijede profitabilnost poslovanja i prilagode poslovni model izmijenjenoj realnosti.

Nagrada Privredne komore i nagrada „Iskra“ za društvenu odgovornost

Za sprovedene aktivnosti i projekte na polju društvene odgovornosti banka je u 2021. godini dobitnica više priznanja. Odbor za dodjelu nagrada Privredne komore Crne Gore, izabrao je upravo NLB Banku kao laureata na polju društvene odgovornosti, a Fond za aktivno građanstvo NLB Banci uručio je nagradu „Iskra“ za doprinos lokalnoj zajednici.

Sprečavanje mita i korupcije

NLB d.d. djeluje u finansijskom sektoru, za koji je karakteristična visoka i obimna regulisanost, jer je izložen visokim rizicima, što uključuje i sistemske rizike. NLB d.d. je takođe svrstana među sistemski značajne banke u Evropskoj Uniji (EU) i kao takva podvrgnuta nadzoru Banke Slovenije i Evropske centralne banke.

NLB d.d. mora obezbjeđivati usklađenost sa važećim pravnim aktima EU i propisima Republike Slovenije i drugim aktima, smjernicama, preporukama i međunarodnim standardima, koje usvajaju EU institucije i drugi organi EU i organi Republike Slovenije.

Sve članice NLB Grupe dužne su da uspostave trajnu i efikasnu funkciju usklađenosti poslovanja.

U okviru funkcije usklađenosti poslovanja, članice NLB Grupe uzimaju u obzir specifične rizike usklađenosti, kojima je konkretno društvo izloženo i uključuju, između ostalog, sprečavanje i istrage prevara, zloupotreba i drugih štetnih radnji i sprečavanje korupcije i sukoba interesa.

U tom smislu, Banka je donijela novu Politiku sprečavanja korupcije i podmićivanja i upravljanja sukobom interesa, kojom se, uz već uspostavljena osnovna pravila i postupke upravljanja rizicima sukoba interesa na nivou cjelokupne NLB Grupe, uvode i dodatne kontrole transparentnosti u odnosima sa dobavljačima.

Uz već uspostavljena pravila u dijelu primanja i davanja poklona i sprečavanja korupcije, uvedena su dodatna pravila i obaveze organizacionih jedinica u cilju smanjenja rizika od korupcije, pravila za lobiranje, saradnju sa javnim sektorom kao i niz praktičnih primjera. Politika je usklađena sa relevantnim dokumentima NLB d.d. i novim regulatornim okvirom u Crnoj Gori i usvojena od strane Odbora direktora u septembru 2021. godine. Banka je tokom 2021. godine sprovela elektronsku edukaciju na teme *Sprečavanje sukoba interesa, Sprečavanje korupcije, Etika, integritet i Kodeks ponašanja* i *Sprečavanje prevare, zloupotrebe i drugih štetnih ponašanja*, kao i radionice na temu *Sukob interesa i povezana lica*.

Osim toga, Banka primjenjuje i Uputstvo o postupku ispitivanja sumnji o štetnom ponašanju, preduzimanju mjera i zaštita zviždača, koje uspostavlja standarde Banke u postupku ispitivanja štetnih ponašanja, koje izvrše zaposleni u Banci ili spoljni učinioci, pri čemu u oba slučaja u Banci nastane ili bi mogla da nastane materijalna ili nematerijalna šteta. Ovim Uputstvom

definisane su i mjere za podsticanje prijava i mehanizmi zaštite internih zviždača.

Banka nije imala poznatih odstupanja od Politike sprečavanja korupcije i podmićivanja i upravljanja sukobom interesa tokom 2021. godine, niti prijavljenih ili otkrivenih slučajeva sukoba interesa i korupcije.

PRILOG 1. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja

Zakon o računovodstvu, Član 10., 2016. godina,

1.1. U skladu sa članom 10 Zakona o računovodstvu NLB Banka AD Podgorica (u nastavku: **NLB Banka**) izdaje sljedeću Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, koja je sastavni dio Izvještaja za 2021. godinu. Ova izjava biće sastavni dio poslovnog izvještaja, koji čini Godišnji izvještaj za 2021. godinu.

Politika korporativnog upravljanja i pratećih internih akata o korporativnom upravljanju

Godine 2021. NLB Banka je u svom poslovanju djelovala u skladu sa:

- Kodeksom ponašanja u NLB Grupi koji se nalazi na stranici <https://www.nlb.me/kodeks>
- Korporativno upravljanje NLB Banke je definisano i Statutom NLB Banke, koji je usvojila Skupština 7.decembra.2021. godine i nalazi se na stranici <https://api.nlb.me/files/1643414260-statut-nlb-banke-ad-podgorica.pdf> kao i Kodeksom ponašanja u NLB Grupi, koji je usvojila Uprava NLB Banke 13. juna 2017. godine.
- Kao članica NLB Grupe, NLB Banka je u svojim aktima primjenjivala i Politiku korporativnog upravljanje NLB Grupe, poštujući legislativu Crne Gore, definisanu bliže kroz Zakon o privrednim društvima i Zakon o bankama.

1.2. NLB Banka nije zabilježila ili primijetila značajnija odstupanja od navedenih principa, koja su navedena u aktima koja definišu aktivnosti i postupke iz oblasti korporativnog upravljanja tokom 2021. godine.

1.3. NLB Banka se u svakodnevnom poslovanju, čiji je cilj ostvarivanje sigurnog, efikasnog i uspješnog poslovanja, kako za vlasnike Banke tako i za klijente, susrijeće sa rizicima koji su sastavni dio bankarskog sistema. Zato je jedan od osnovnih zadataka Banke, koja je odgovorna za ostvarivanje ciljeva kako vlasnicima kapitala, tako i Centralnoj banci Crne Gore, kontrola rizika, pri čemu uspostavljen i aktivan sistem interne kontrole daje razumne garancije za kontrolu rizika.

NLB Banka u cilju održavanja dobrog sistema interne kontrole prati preporučenih pet osnovnih, međusobno povezanih elemenata sistema interne kontrole, i to:

- unutrašnje kontrolno okruženje;
- identifikacija i procjena rizika koje će Banka kontrolisati u skladu sa postavljenim politikama;
- kontrolne aktivnosti uključene u pojedinačne postupke i procese;
- informisanje i komunikacija;
- nadzorne aktivnosti i preduzimanje mjera u cilju poboljšanja, odnosno saniranja posljedica.

Na sjednicama Uprave, kvartalno se razmatra Izvještaj o funkcionisanju sistema internih kontrola, koji sačinjava Sektor za praćenje usklađenosti poslovanja, na osnovu izvještaja organizacionih jedinica Banke o funkcionisanju sistema internih kontrola u prethodnom kvartalu.

Tokom 2021. godine nije bilo Statutom izvršenih promjena ovlašćenja članova uprave, izvršnih direktora i odbora direktora naročito u pogledu emitovanja akcija ili sticanja sopstvenih akcija.

1.4. Kao segment Politike korporativnog upravljanja definisan je i *Sistem podjele odgovornosti i ovlašćenja između rukovodećih i nadzornih tijela NLB Banke*. U nastavku pružamo detaljne podatke o sastavu i radu izvršnih, upravljačkih i nadzornih tijela i njihovih odbora za 2021. godinu.

Skupština akcionara

Skupštinu akcionara NLB Banke čine svi akcionari, odnosno njihovi punomoćnici, koji nezavisno od broja i klase akcija koje posjeduju imaju pravo da prisustvuju sjednici Skupštine. Većinski akcionar NLB Banke je NLB d.d. Ljubljana.

Rad Skupštine regulisan je Poslovnikom o radu Skupštine akcionara NLB Banke AD Podgorica i Statutom NLB Banke AD Podgorica. Skupština zasijeda prema potrebi, a najmanje jedanput godišnje.

Skupština akcionara je zasijedala 4 puta u 2021. godini.

Na redovnoj sjednici, održanoj 1.juna 2021. godine, Skupština je usvojila set odluka koje su se ticale harmonizacije i približavanja novom zakonodavstvu čija primjena počinje od 1. januara 2022. U tom kontekstu, usvojene su: Politika za procjenu primjerenosti članova Nadzornog, Upravnog odbora i ključnih funkcija NLB Banke AD Podgorica, Politika o izboru i imenovanju članova Nadzornog i Upravnog odbora NLB Banke AD Podgorica, Predlog Odluke o naknadama eksternim članovima Odbora direktora odnosno Nadzornog odbora koji nisu u radnom odnosu u NLB DD Ljubljana ili u bankama članicama NLB Grupe, kao i Odluka o isplati naknade eksternom članu Odbora direktora Sonji Šmuc.

Tokom 2021. godine, Banka je uspješno okončala proces spajanja sa Komercijalnom bankom AD Podgorica, članicom NLB Grupe, a Skupština akcionara je blagovremeno donijela više odluka iz tog naslova, i to: Odluku o usvajanju izvještaja nezavisnog eksperta o ispitivanju nacrtu Ugovora o spajanju putem pripajanja Komercijalne Banke AD Podgorica NLB Banci AD Podgorica; Odluku o emisiji akcija po osnovu restrukturiranja spajanjem putem pripajanja Komercijalne Banke AD Podgorica NLB Banci AD Podgorica, Odluke o izmjenama i dopunama Statuta NLB Banke AD Podgorica, odluke o izmjenama i dopunama Ugovora o osnivanju NLB Banke AD Podgorica, Odluke o spajanju putem pripajanja Komercijalne Banke AD Podgorica NLB Banci AD Podgorica, Odluke o usvajanju elaborata – dokumenta o uslovima i razlozima spajanja putem pripajanja Komercijalne Banke AD Podgorica NLB Banci AD Podgorica, Odluke o usvajanju pisanog izvještaja – pravno i ekonomsko objašnjenje nacrtu Ugovora o Spajanju po osnovu pripajanja Komercijalne Banke AD Podgorica NLB Banci AD Podgorica. Pored toga, Skupština je usvojila i Godišnji izvještaj o poslovanju sa izvještajem nezavisnog spoljnog revizora za 2020. godinu u skladu sa članom 29 tačka 2 Zakona o bankama i članom 24 Statuta.

Takođe, Skupština je na istoj sjednici donijela odluku da ostvarena dobit po Godišnjem računu NLB Banke AD Podgorica za 2020. godinu, u ukupnom iznosu od 3.308.745,74 EUR, bude usmjerena u neraspoređenu dobit i predstavlja stavku osnovnog kapitala Banke.

Na drugoj vanrednoj sjednici Skupštine akcionara NLB Banke AD Podgorica, održanoj 8. septembra 2021. godine, NLB dd Ljubljana, kao većinski vlasnik, je dostavila predlog da se na sjednici Skupštine akcionara za članove Nadzornog odbora, na period od četiri godine imenuju sedam članova od čega su tri nezavisna: Archibald Kremser, Marjana Usenik, Uroš Jerovšek, Igor Macura, kao članovi koji predstavljaju većinskog akcionara, te Liliana Lapadatoni-Huluta, Mijat Jocović, Sonja Šmuc, kao nezavisni članovi. Skupština je navedeni predlog usvojila i imenovala navedene članove koji su imenovani na period od 4 godine, počev od 1.januara 2022, odnosno odluka stupa na snagu danom donošenja, uz uslov da se prethodno dobije odobrenje od strane Centralne banke Crne Gore za obavljanje funkcije članova Nadzornog odbora.

Na trećoj vanrednoj sjednici Skupštine akcionara koja je održana 11. oktobra 2021. donešene su odluke kojima se usvaja Ugovor o spajanju putem pripajanja Komercijalne Banke AD Podgorica NLB Banci AD Podgorica, u svemu kao u tekstu Ugovora, kao i Odluka o izmjenama i dopunama Statuta NLB banke AD Podgorica. Ovom Odlukom, usvojene su izmjene i dopune Statuta Banke u vezi sa usklađivanjem sa Zakonom o privrednim društvima i sprovođenjem postupka restrukturiranja, kojim je Banci pripojena Komercijalna banka AD Podgorica, akcionarsko društvo sa registrovanim sjedištem na adresi Cetinjska 11, VI sprat, Kula PC1, Podgorica, registrovano u Centralnom registru privrednih subjekata Crne Gore pod brojem 40006783, PIB 02373262. Donošenjem navedenih odluka, stekli su se svi uslovi da se Komercijalna banka spoji sa NLB Bankom 12.novembra 2021.

Na četvrtoj vanrednoj sjednici Skupštine akcionara, koja je održana 7. decembra 2021. usvojene su Odluke o izmjenama i dopunama Statuta Banke, koji je usklađen Zakonu o kreditnim institucijama, čija primjena počinje 1.januara 2022. Na istoj sjednici, Skupština je na predlog većinskog akcionara za članove Nadzornog odbora NLB Banke AD Podgorica imenovala: Archibald Kremsera, predsjednik, Marjanu Usenik, zamjenicu predsjednika, Uroš Jerovšeka, član, koji predstavljaju članove zavisne od NLB Grupe, kao i Lilianu Lapadatoni-Huluta i Mijata Jocovića, nezavisne članove. Usvajanjem ove odluke stavljena je van snage odluka o imenovanju članova Nadzornog odbora NLB Banke AD Podgorica koja je donijeta na sjednici Skupštine akcionara održane 8. septembra 2021.godine.

Odbor direktora

Najvažniji zadaci Odbora direktora NLB Banke su ostvarenje strateških usmjerenja, kao i povjerenje vlasnika i poslovnih partnera u funkcionisanje Banke. Odbor direktora NLB Banke obavlja zadatke iz svoje nadležnosti u skladu sa zakonima, koji uređuju poslovanje banaka i poslovnih društava, kao i Statutom NLB Banke.

Odbor direktora se sastoji od sedam članova i, u skladu sa zakonskim propisima, ispoštovana je odredba o broju članova Odbora koji su nezavisni od Banke.

Članovi Odbora direktora nijesu u sukobu interesa.

Odbor direktora je tokom 2021. godine održao 30 sjednice (uključujući vanredne i korespodentske sjednice) i ispoštovao zakonsku obavezu da se sjednice Odbora direktora održavaju najmanje jednom mjesečno.

Tokom izvještajnog perioda, rad Odbora direktora je bio usmjeren na aktivnosti, koje su se odnosile na realizaciju zadataka i ciljeva, utvrđenih u dugoročnim strateškim i godišnjim planskim dokumentima u Banci i na nivou NLB Grupe.

Odbor direktora je redovno razmatrao: mjesečne poslovne i finansijske izvještaje, izvještaje o izloženosti i upravljanju rizicima, mjesečne i kvartalne izvještaje o aktivnostima preduzetim na sprovođenju strategije naplate najvećih problematičnih plasmana za pravna i fizička lica.

Posebnu pažnju tokom 2021. godine Odbor direktora je posvetio spajanju sa Komercijalnom bankom AD Podgorica, kao i harmonizaciji i usvajanju velikog broja akata sa ciljem da Banka spremno počne 2022. godinu usklađena sa novim Zakonom o kreditnim institucijama i njegovim podzakonskim aktima, a koji predstavlja lex specialis koji uređuje u potpunosti bankarsko poslovanje.

Redovno su razmatrani izvještaji koji se odnose na kontrole i realizaciju preporuka spoljne revizije, Centralne banke Crne Gore i Interne revizije Banke, izvještaji Interne revizije, kao i kvartalni izvještaji vezani za praćenje usklađenosti poslovanja i sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Odbor direktora je redovno razmatrao i materijale sa sjednica Odbora za reviziju, koji su i u nadležnosti Odbora direktora i na redovnim sjednicama je neposredno informisan o ostalim aktivnostima koje se odnose na rad Odbora za reviziju.

Odbor direktora je odlučivao o odobrenju limita i kreditnih plasmana za klijente Banke, za izloženosti iznad 10% sopstvenih sredstava Banke, a poseban fokus u njihovom radu bio je usmjeren na rješavanje problematičnih plasmana.

Odbor direktora je donosio odluke o sazivanju Skupštine akcionara i utvrđivao predloge odluka za Skupštinu akcionara Banke.

Sa ciljem usklađivanja sa zakonskom regulativom i standardima NLB d.d., Odbor direktora je razmatrao i usvojio više internih akata, odnosno njihovih izmjena i dopuna.

Odbor direktora upravlja u skladu sa najvišim etičkim standardima upravljanja i uzimajući u obzir sprečavanje konflikta interesa.

Odbor za reviziju

Prati i priprema predloge odluka za Odbor direktora iz domena finansijskog izvještavanja, internih kontrola i upravljanja rizicima, interne revizije, usklađenosti poslovanja i eksterne revizije i vrši nadzor nad izvršavanjem naloga regulatora.

Sjednice Odbora se održavaju po potrebi, a najmanje jednom kvartalno i ,po pravilu, prije sjednice Odbora direktora. Tokom 2021. godine je održano 10 sjednica, uključujući vanredne i korespodentske sjednice.

Uprava

Uprava vodi, predstavlja banku, nezavisno i na sopstvenu odgovornost za ono za šta je ovlašćena u skladu sa zakonskim odredbama, Statutom Banke i Pravilnikom o organizaciji Banke.

Poslovníkom o radu Uprave NLB Banke definišu se nadležnosti i odgovornosti za odlučivanje, predstavljanje i zastupanje, kao i način rada Uprave Banke.

Na dan 31. decembra 2021. Upravu čine Martin Leberle (glavni izvršni direktor i predsjednik Uprave), Marko Popović (izvršni direktor i član Uprave), Dino Redžepagić (izvršni direktor i član Uprave) i Lana Đurasović (izvršna direktorica i članica Uprave).

Zbog dužeg odsustva glavnog izvršnog direktora, do avgusta, Dino Redžepagić je upravljao Bankom, a Upravi se počev od aprila do kraja 2021. pridružila Lana Đurasović, koja je kao izvršna direktorica bila odgovorna za

domen upravljanja finasijama kao i upravljanjem bilansnim odnosima i operacijama na finansijskim tržištima.

Odgovornost predsjednika i članova Uprave je podijeljena po organizacionim djelovima, odnosno poslovnim područjima iz njihove nadležnosti.

Martin Leberle, predsjednik Uprave, je neposredno nadležan za sljedeća poslovna područja: organizaciono-kadrovske poslove, praćenje usklađenosti poslovanja, sprječavanje pranja novca, generalni sekretarijat (korporativno upravljanje i komuniciranje), pravne poslove.

Dino Redžepagić, član Uprave, neposredno je zadužen za poslovna područja prodaje za građane i pravna lica i informacione tehnologije, kao i inovacije. Marko Popović, član Uprave, neposredno je nadležan za poslovna područja: upravljanje rizicima, bankarske usluge i podršku, nabavku, zaštitu i trezor, upravljanje problematičnim plasmanima i restrukturiranje.

Lana Đurasović, izvršna direktorica i članica Uprave, neposredno odgovorna za domen upravljanja finasijama kao i upravljanje bilansnim odnosima i operacijama na finansijskim tržištima.

Na redovnim sjednicama Uprave i njenim tijelima, raspravlja se o zadacima iz redovnog poslovanja i razvoja NLB Banke, pitanjima kadrova, informacione tehnologije i bezbjednosti.

Članove Uprave bira Odbor direktora, uz odobrenje Centralne Banke Crne Gore.

U 2021. godini održane su 52 redovne sjednice Uprave, a Uprava je svakodnevno donosila odluke iz svoje nadležnosti.

Specijalizovane sjednice Uprave

Članovi Uprave na redovnim specijalizovanim sjednicama donose odluke sa područja upravljanja operativnim rizicima i područja zaštite lica, informacija i imovine i zaštite ličnih podataka.

Članovi specijalizovane Uprave su glavni izvršni direktor i izvršni direktori. Specijalizovane sjednice Uprave se održavaju jednom mjesečno.

Održano je 12 sjednica u 2021. godini.

Radna tijela Uprave su:

- Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom,
- Kreditni odbor Banke i Kreditni odbor za fizička lica,
- Odbor za listu za intenzivno staranje, nadzornu listu i praćenje problematičnih plasmana,
- Komisija za likvidnost,
- Korisnički kolegijum za informacionu tehnologiju,
- Odbor za upravljanje promjenama.

Podgorica, mart 2022.

Dražen Vujošević
Član Upravnog odbora

Dino Redžepagić
Član Upravnog odbora

Martin Leberle
Predsjednik
Upravnog odbora

